

27.0
Χ. Α. ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ — Ν. Ε. ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΥ

Καθηγητῶν τῆς Βαρβακείου Προτύπου Σχολῆς.

Παπῆ Φραγκίσκος

ΙΣΟΚΡΑΤΟΥΣ

ΛΟΓΟΙ

ΕΚΛΟΓΑΙ

ΔΙΑ ΤΗΝ Γ' ΤΑΞΙΝ

τοῦ ἑξαταξίου Γυμνασίου καὶ τῶν ἀντιστοίχων
σχολῶν τῆς Μέσης Ἐκπαιδεύσεως.

ΕΚΔΟΣΙΣ ΠΕΜΠΤΗ

	€6116
'Αριθ. ἀδείας κυκλοφορίας	25-8-37
Τιμὴ ἄνευ βιβλιοσήμου	11.80
Ἄξια βιβλιοσήμου	4.80
Φόρος Ἀναγκ. Δανείου	1.40
Τιμὴ μετὰ βιβλιοσήμου	Δρ. 18.—

ΕΚΔΟΤΗΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ Ν. ΣΙΔΕΡΗΣ

52, ΣΤΑΔΙΟΥ, 52 — ΑΘΗΝΑΙ

1937

~~Πανεπιστήμιο Αθηνών, Φιλοσοφική Σχολή~~

Πανεπιστήμιο Αθηνών
Ε. Α. Μισογίου

1937 120

ΧΡΙΣΤΟΥ Α. ΠΑΠΑΝΔΡΑΣΤΡΕΙΟΥ — ΝΙΚΟΛΑΟΥ Ε. ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΥ
 ΚΑΘΗΓΗΤΩΝ ΤΗΣ ΒΑΡΒΑΚΕΙΟΥ ΠΡΟΤΥΠΟΥ ΣΧΟΛΗΣ

ΙΣΟΚΡΑΤΟΥΣ ΛΟΓΟΙ

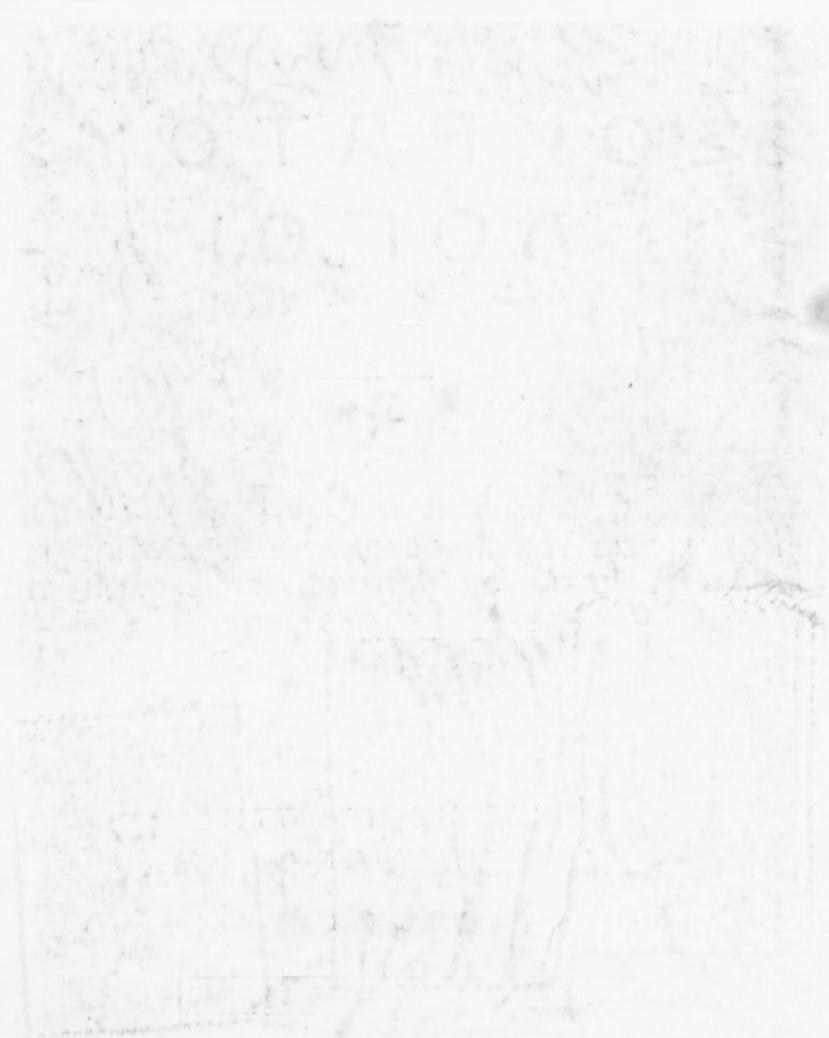
ΕΚΛΟΓΑΙ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΤΗΣ Γ' ΤΑΞΕΩΣ ΤΩΝ
 ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΩΝ ΣΧΟΛΩΝ ΤΗΣ
 ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

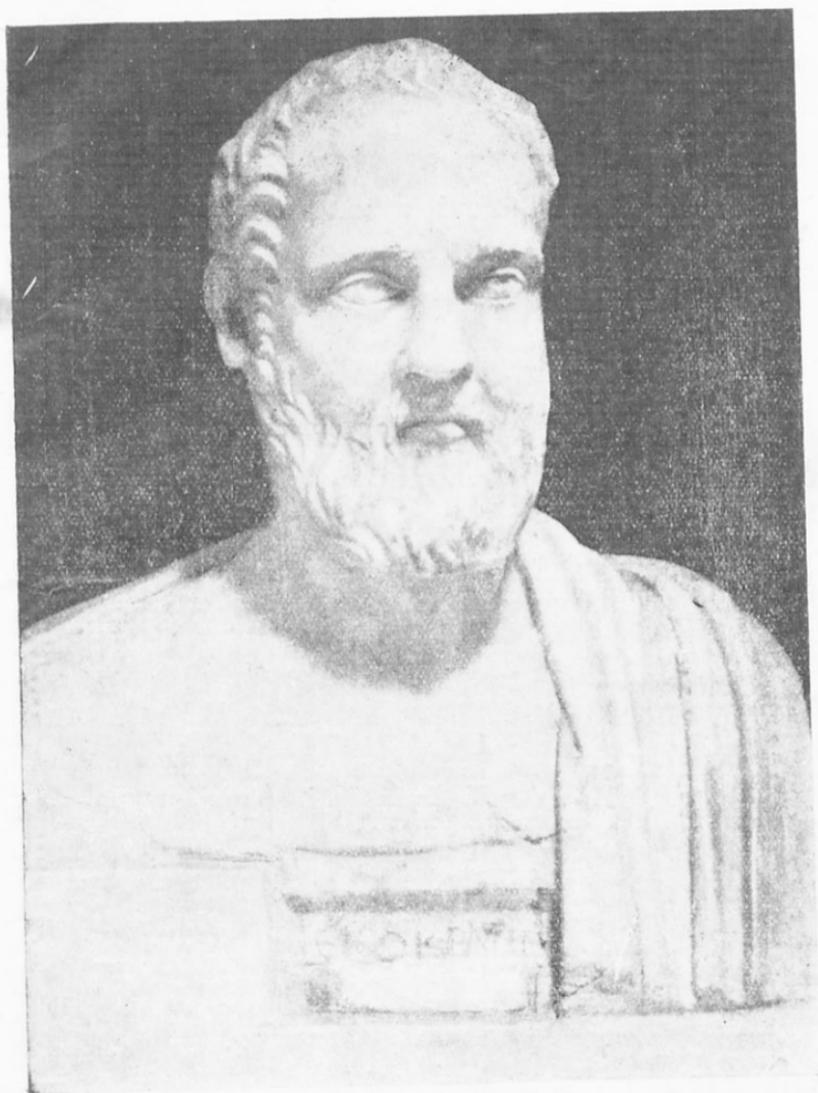

Αριθμ. έγκριτ. άποφ. 4429
 12-8-32

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ Ι. Ν. ΣΙΔΕΡΗ
 ΑΘΗΝΑΙ — ΣΤΑΔΙΟΥ — 52
 1937

Τύπος Α. Β. ΛΕΑΝΔΗΜΗΤΡΗ Μάγερ 18—Τηλεφ. 53-718.

ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ

Τὸ πρῶτον γὰρ ἔδειξε τὸν ἀποβλεπόμενον πρῶτον
διορισμὸν, φανερώσει δὲ τὸν σκοπὸν, ὅτι ἐστὶν ἡ ἐπιθυμία
καὶ ὁ ἐπὶ τὸ ὅσον μέτρον. Ἐπειδὴ δὲ τὸ ἔδαφος ἐστὶν
ἡ ἀρετή, τὸ ἔδαφος τὸ ἐπιθυμητὸν ἐστὶν ἡ ἀρετή. Ἐπειδὴ
ἐστὶν μαθηματικὸν ἀποβλεπόμενον ὁ σκοπὸς ἐστὶν ἡ ἀρετή.
Ὁ σκοπὸς τὸ ἀποβλεπόμενον

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

I. Ο ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ

II ΕΙΣΑΓΩΓΑΙ ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ - ΚΕΙΜΕΝΟΝ

Ο ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ

α' *Ἰσοκράτους βίος.*

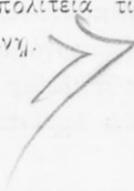
Ὁ Ἰσοκράτης ἦτο Ἀθηναῖος γεννηθεὶς τῷ 436 π. Χ. Ἐπαιδεύθη παρὰ τοῖς φιλοσόφοις Σωκράτει, Προδίκῳ καὶ τῷ ῥήτορι Γοργία. Κατ' ἀρχὰς ἐγένετο λογογράφος, ὕπως καὶ ὁ Λυσίας, ἔπειτα δὲ ἤνοιξε ῥητορικὴν σχολήν, ἐν τῇ ἑποίᾳ ἐδίδασκε θεωρητικῶς καὶ πρακτικῶς τὴν ῥητορικὴν καὶ ὑπέσχετο νὰ καταστήσῃ τοὺς μαθητὰς του ὄχι μόνον ῥήτορας, ἀλλὰ καὶ σοφοὺς, ἤτοι πεπαιδευμένους καὶ ἱκανοὺς νὰ ἐννοῶσι καὶ πράττωσι τὰ δέοντα. Τὸ πρόγραμμα του τοῦτο ἐφάνη ἐξ ἀρχῆς ἐπαγωγότατον καὶ εἴλκυσε τοὺς ἐπιθυμοῦντας νὰ τύχῃσι πρακτικῆς παιδείας, ὁ δὲ διευθύνων τὴν σχολὴν ὡς ἐπιτηδειότατος διδάσκαλος ἐφρόντιζε νὰ ἱκανοποιῇ τὰς προσδοκίας τῶν μαθητῶν του.

Ἔνεκα τούτου συνέρρεον διαρκῶς εἰς τὸ σχολεῖον αὐτοῦ Ἀθηναῖοι καὶ ξένοι ὄχι μόνον ὅσοι ἐπεθύμουν νὰ ἀναδειχθῶσι δεινοὶ ῥήτορες, ἀλλὰ καὶ οἱ μέλλοντες νὰ τραπῶσιν εἰς τὴν πολιτικὴν καὶ

ἄλλοι ἐπιθυμοῦντες νὰ τύχωσιν ἀνωτέρας καθόλου μορφώσεως. Τόσον δὲ λαμπροὺς καρποὺς ἔφεραν ἢ διδασκαλία του, ὥστε ὁ Κικέρων λέγει, ὅτι ἡ σχολὴ τοῦ Ἰσοκράτους ὑπῆρξεν ὁ τρωικός Ἴππος, ἐκ τοῦ ὁποίου ἐξῆλθον ἐξοχοι μόνον ἄνδρες. Καὶ ἀληθῶς καὶ πολιτικοὶ καὶ ἱστορικοὶ καὶ ποιηταὶ καὶ ῥήτορες ἐκ τοῦ σχολείου αὐτοῦ ἔλαβον τὴν πρώτην παράρμησιν καὶ πρὸς ἀξιολογώτατους καὶ ἰσχυροτάτους ἄνδρας τῶν χρόνων ἐκείνων, τὸν βασιλέα τῆς Κύπρου Εὐαγόραν, τὸν τῆς Σπάρτης Ἀρχίδαμον καὶ τὸν τῆς Μακεδονίας Φίλιππον, συνήψε σχέσεις διὰ τοῦ σχολείου του. Τινὲς μάλιστα τούτων ἀντήμειβον αὐτὸν ἀδρῶς διὰ τοὺς λόγους, τοὺς ὁποίους ἔπεμπε πρὸς αὐτούς.

Ἄλλὰ τὴν μεγάλην του φήμην ὄφειλεν ὁ Ἰσοκράτης ὄχι εἰς τὴν δρᾶσίν του ὡς διδασκάλου τῆς ῥητορικῆς, ἀλλὰ πρὸ πάντων εἰς τοὺς ἐπιδεικτικούς καὶ πολιτικούς του λόγους, τοὺς ὁποίους δὲν ἐξεφώνησεν, ἀλλὰ μᾶλλον ἔγγραφεν ὡς προοιμνάσματα, διὰ νὰ χρησιμεύσουν συγχρόνως ὡς πρότυπα τῆς τέχνης εἰς τοὺς μαθητάς του. Δι' αὐτῶν ἐπιδίωκε νὰ ἐπιδράσῃ εἰς τὴν πορείαν τῶν πολιτικῶν γεγονότων καὶ πρὸ πάντων νὰ ἐπιτύχῃ τὸ πολιτικὸν αὐτοῦ ἰδανικόν, τὴν συνένωσιν ὅλων τῶν Ἑλλήνων πρὸς κοινὸν κατὰ τῶν βαρβάρων πόλεμον. Δυστυχῶς ὅμως ὁ ἐλάχιστος πρακτικὸς οὗτος ἰδεολόγος ἀπέτυχε τοῦ σκοποῦ του καὶ ἀπέθανε πλήρης πικρίας τῷ 338 π. Χ., ὅτε μετὰ τὴν κήρυξιν τοῦ πολέμου ὑπὸ τοῦ Φιλίππου καὶ τὴν ἐπακολουθήσασαν μάχην τῆς Χαιρωνείας εἶδε τὰς περὶ ἔθνικῆς ἐνότητος ἐλπίδας του διαφευσθόμενας, περατώσας τὸν βίον, ὡς ἀναφέρουν οἱ παλαιοί, ἐκουσίως δι' ἀσιτίας μετὰ τὴν ἀτυχὴ διὰ τὴν πατρίδα του ἔκθασιν τῆς μάχης ἐκείνης.

Ἡ ἀθηναϊκὴ πολιτεία τιμῶσα τὴν μνήμην του ἐκῆδευσε αὐτὸν δημοσίᾳ δαπάνῃ.

β' Ἰσοκράτους λόγοι.

Ἐκ τῶν λογοτεχνικῶν ἔργων τοῦ Ἰσοκράτους περιήλθον εἰς ἡμᾶς 9 ἐπιστολαὶ πρὸς ἐπιφανῆ πρόσωπα καὶ βασιλεῖς καὶ 21 λόγοι. Ἐκ τούτων, τῶν ὁποίων τρεῖς εἶναι παραινετικοί, ἕξ δὲ δικανικοὶ καὶ δώδεκα ἐπιδεικτικοί, περιφγμότερος εἶναι ὁ π α ν η γ υ ρ ι κ ὅ ς, περιέχων τὸ ἐγκώμιον τῶν Ἀθηνῶν καὶ τὴν ἰδέαν, ὑπὸ τῆς ὁποίας πάντοτε κατείχετο ὁ ῥήτωρ, ἦτοι τὴν κατάλυσιν τῶν πρὸς ἀλλήλους ἐρίδων τῶν Ἑλλήνων καὶ τὴν ἔνωσιν αὐτῶν κατὰ τῶν βαρβάρων.

Ὁ Ἰσοκράτης δὲν ἐξεφώνει, ὡς εἴπομεν, τοὺς λόγους του δι' ἀτολίμειαν καὶ ἀσθένειαν τῆς φωνῆς, ἀλλ' ἢ διάδοσις αὐτῶν ἦτο εὐρυτάτη. Οἱ λόγοι του ἀναγιγνωσκόμενοι ἐν περιωρισμένῃ κατ' ἀρχὰς κύκλῳ ἀντεγράφοντο καὶ ἔπειτα διεδίδοντο εὐρύτερον. Εἰς τὴν σύνταξιν δὲ αὐτῶν ἠσχολεῖτο ἐπὶ μακρὸν χρόνον καὶ μὲ μεγάλην ἐπιμέλειαν, ὥστε ἡ τεχνικὴ τελειότης των εἶναι ἀπαράμιλλος. Ὁ ῥήτωρ πολὺ προσέχει εἰς τὴν ἐκλογὴν ἐμμελῶν καὶ εὐήχων γραμμάτων, λέξεων, προτάσεων, ἀποφεύγει δὲ τὴν χασμιωδίαν καὶ ἐπιδιώκει τὸ στρογγύλον τῶν περιόδων, ἦτοι ταιαύτην σύνδεσιν τῶν μερῶν τῆς περιόδου, ὥστε ὁ ἀκροατὴς νὰ προαισθάνεται τὸ τέλος πρὸ τῆς λήξεως αὐτῆς· μεταχειρίζεται δὲ ὠρισμένα ῥητορικά σχήματα, ὡς τὰ πάρισα, τὰ ὁμοιοτέλευτα καὶ τὰ ἀντίθετα. τὰ ὁποῖα, κείμενα κατὰ τὰς ἀπαιτήσεις οὐχὶ τῆς ἐννοίας, ἀλλὰ τῆς εὐρυθμίας καὶ τῆς εὐφωνίας τῶν λέξεων καὶ φράσεων, συντελοῦσι μὲν εἰς τὴν ἐμμέλειαν καὶ κανονικότητα τοῦ λόγου, ἀποστεροῦσι δ' ὅμως αὐτὸν τῆς ἀναγκαίας ζωηρότητος καὶ τῆς φυσικῆς δυνάμεως καὶ χάριτος.

ΙΣΟΚΡΑΤΟΥΣ ΛΟΓΟΙ

I

ΠΡΟΣ ΝΙΚΟΚΛΕΑ

Εἰσαγωγή.

Ὁ Νικοκλῆς ἦτο βασιλεὺς τῆς ἐν Κύπρῳ Σαλαμίνας διαδεχθεὶς τὸν πατέρα του Εὐαγόραν τῷ 375 π. Χ. Ὡς ἐκεῖνος, οὕτω καὶ ὁ Νικοκλῆς εἶχε στενωτάτην πολιτικὴν καὶ πνευματικὴν ἐπαφὴν πρὸς τὰς Ἀθήνας. Ἦτο σπουδαστὴς τῆς Ἑλληνικῆς φιλοσοφίας καὶ φίλος τοῦ ῥήτορος Ἰσοκράτους, ὅστις ἀπηύθυνε πρὸς αὐτὸν τὸν λόγον τοῦτον μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς του, καὶ βραδύτερον ἕτερον, τὸν Εὐαγόραν, ἐξυμνοῦντας τὴν σταδιοδρομίαν τοῦ βασιλέως Εὐαγόρου καὶ παραινούντας τὸν Νικοκλέα εἰς μίμησιν αὐτοῦ. Εἶναι ἄγνωστος ὁ χρόνος τοῦ θανάτου τοῦ Νικοκλέους, βέβαιον ὅμως εἶναι ὅτι, ἂν καὶ ἦτο αὐτὸς φόρου ὑποτελὴς εἰς τὸν βασιλέα τῶν Περσῶν, δὲν ἐδίστασε νὰ διεκδικήσῃ ἐνόπλιως τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς χώρας του ἐλλθῶν πρὸς τοῦτο εἰς συνεννόησιν καὶ πρὸς τοὺς ἡγεμόνας τῶν ἄλλων κυπριακῶν πόλεων.

Ὁ πρὸς Νικοκλέα λόγος τοῦ Ἰσοκράτους ἀνήκει, μετὰ τῶν

δύο ἄλλων λόγων αὐτοῦ, Νικοκλέους ἢ Κυπρίων καὶ πρὸς Δημόνικον, εἰς τοὺς περιελθόντας εἰς ἡμᾶς τρεῖς παραινετικούς λόγους. Οἱ λόγοι οὗτοι περιέχουσι πληθὺν σαφῶν γνωμῶν ἄνευ φανεροῦ τινος δεσμοῦ συνηρημολογημένων.

α'

- 1 Οἱ μὲν εἰωθότες, ὧ Νικόκλεις, τοῖς βασιλεῦσιν ὑμῖν ἐσθῆτας ἄγειν ἢ χαλκὸν ἢ χρυσὸν εἰργασμένον ἢ τῶν ἄλλων τι τῶν τοιούτων κτημάτων, ὧν αὐτοὶ μὲν ἐνδεεῖς εἰσιν, ὑμεῖς δὲ πλουτεῖτε, λίαν ἔδοξαν εἶναί μοι καταφανεῖς οὐ δόσιν, ἀλλ' ἐμπορίαν ποιούμενοι καὶ πολὺ τεχνικώτερον αὐτὰ πωλοῦντες τῶν ὁμολογούντων κατηλέυειν.
- 2 ἐγὼ δ' ἠγησάμην ἂν γενέσθαι ταύτην καλλίστην δωρεάν καὶ χρησιμωτάτην καὶ μάλιστα πρόπευσαν ἐμοί τε δοῦναι καὶ σοὶ λαβεῖν, εἰ δυνηθεῖν ὀρίσαι, ποίων ἐπιτηδευμάτων ὀρεγόμενος καὶ τίνων ἔργων ἀπεχόμενος ἄριστ' ἂν καὶ τὴν πόλιν καὶ τὴν βασιλείαν διοικήσῃς. τοὺς μὲν γὰρ ἰδιώτας ἐστὶ πολλὰ τὰ παιδεύοντα, μάλιστα μὲν τὸ μὴ τρυφᾶν, ἀλλ' ἀναγκάζεσθαι περὶ τοῦ βίου καθ' ἐκάστην
- 3 βουλευέσθαι τὴν ἡμέραν, ἔπειθ' οἱ νόμοι, καθ' οὓς ἕκαστοι πολιτευόμενοι τυγχάνουσιν, ἔτι δ' ἡ παρρησία καὶ τὸ φανερῶς ἐξεῖναι τοῖς τε φίλοις ἐπιπλήξαι καὶ τοῖς ἐχθροῖς ἐπιθέσθαι ταῖς ἀλλήλων ἁμαρτίαις· πρὸς δὲ τούτοις καὶ τῶν ποιητῶν τινες τῶν προγεγενημένων ὑποθήκας ὡς χρητὴν καταλελοίπασιν· ὥστ' ἐξ ἀπάντων τούτων εἰκὸς αὐτοὺς βελτίους γίνεσθαι. τοῖς δὲ τυράννοις οὐδὲν ὑπάρχει τοιούτον· ἀλλ' οὓς ἔδει παιδεύεσθαι μᾶλλον
- 4 τῶν ἄλλων, ἐπειδὴν εἰς τὴν ἀρχὴν καταστῶσιν, ἀνουθέτητοι διατελοῦσιν. οἱ μὲν γὰρ πλεῖστοι τῶν ἀνθρώπων αὐτοῖς οὐ πλησιάζουσιν, οἱ δὲ συνόντες πρὸς χάριν ὁ-

μιλοῦσι καὶ γὰρ τοὶ κύριοι γιγνόμενοι καὶ χρημάτων
πλείστων καὶ πραγμάτων μεγίστων, διὰ τὸ μὴ καλῶς χρῆ-
σθαι ταύταις ταῖς ἀφορμαῖς πεποιθήσασιν ὥστε πολλοὺς
ἀμφισβητεῖν, πότερόν ἐστιν ἄξιον ἐλέσθαι τὸν βίον τὸν
τῶν ιδιωτευόντων μὲν, ἐπεικῶς δὲ προατόγτων, ἢ τὸν
τῶν τυραννευόντων, ὅταν μὲν γὰρ ἀποβλέψωσιν εἰς τὰς
τιμὰς καὶ τοὺς πλούτους καὶ τὰς δυναστείας, ἰσοθέους ἄ-
παντες νομίζουσι τοὺς ἐν ταῖς μοναρχίαις ὄντας ἐπειδὴν
δ' ἐνθυμηθῶσι τοὺς φόβους καὶ τοὺς κινδύνους, καὶ διε-
ξιόντες ὀρῶσι τοὺς μὲν ὑφ' ὧν ἤκιστα χρῆν διεφθαρέ-
νους, τοὺς δ' εἰς τοὺς οἰκειοτάτους ἐξαμαρτεῖν ἠναγκα-
σμένους, τοῖς δ' ἀμφοτέρωτα ταῦτα συμβεβηκότα, πάλιν
ὅπως οὖν ζῆν ἠγοῦνται λυσιτελεῖν μᾶλλον ἢ μετὰ τοιού-
των συμφορῶν ἀπάσης τῆς Ἀσίας βασιλεύειν, ταύτης δὲ
τῆς ἀνωμαλίας καὶ τῆς ταραχῆς αἰτίον ἐστίν, ὅτι τὴν βα-
σιλείαν ὥσπερ ἱερωσύνην παντὸς ἀνδρὸς εἶναι νομίζου-
σιν, ὃ τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων μεγίστον ἐστὶ καὶ
πλείστης προνοίας δεόμενον.

β'

Καθ' ἐκάστην μὲν οὖν τὴν προᾶξιν, ἐξ ὧν ἂν τις μά-
λιστα δύναίτο κατὰ τρόπον διοικεῖν καὶ τὰ μὲν ἀγαθὰ
διαφυλάττειν, τὰς δὲ συμφορὰς διαφεύγειν, τῶν αἰεὶ πα-
ρόντων ἔργον ἐστὶ συμβουλεύειν· καθ' ὅλων δὲ τῶν ἐπι-
τηδευμάτων, ὧν χρῆν στοχάζεσθαι καὶ περὶ ἃ δεῖ διατρέ-
βειν, ἐγὼ πειράσομαι διελεῖν, εἰ μὲν οὖν ἔσται τὸ δῶρον
ἐξεργασθὲν ἄξιον τῆς ὑποθέσεως, χαλεπὸν ἀπὸ τῆς ἀρ-
χῆς συνιδεῖν· πολλὰ γὰρ καὶ τῶν μετὰ μέτρον ποιημά-
των καὶ τῶν καταλογάδην συγγραμμάτων ἔτι μὲν ἐν ταῖς
διανοίαις ἢ τα τῶν συντιθέντων μεγάλας τὰς προσδοκίας
προέσχευαν, τελεσθέντα δὲ καὶ τοῖς ἄλλοις ἐπιδειχθέντα

8 πολὺ καταδεεστέραν τὴν δόξαν τῆς ἐλπίδος ἔλαβεν· οὐ μὴν ἀλλὰ τό γ' ἐπιχείρημα καλῶς ἔχει, τὸ ζητεῖν τὰ παρὰλελειμμένα καὶ νομοθετεῖν ταῖς μοναρχίαις, οἱ μὲν γὰρ τοὺς ἰδιώτας παιδεύοντες ἐκείνους μόνον ὀφειλοῦσιν εἶδέναι, οἱ δὲ τὴν κρατοῦντας τοῦ πλήθους ἐπ' ἀρετὴν προτρέψαι, ἀμφοτέρους ἂν ὀνήσειε, καὶ τοὺς τὰς δυναστείας ἔχοντας καὶ τοὺς ἐπ' αὐτοῖς ὄντας· τοῖς μὲν γὰρ ἂν τὰς ἀρχὰς ἀσφαλεστέρας, τοῖς δὲ τὰς πολιτείας πραότερας ποιήσειεν.

γ'

9 Πρῶτον μὲν οὖν σκεπτέον, τί τῶν βασιλευόντων ἔργον ἐστίν· ἂν γὰρ ἐν κεφαλαίοις τὴν δύναμιν ὅλου τοῦ πράγματος καλῶς περιλάβωμεν, ἐνταῦθ' ἀποβλέποντες ἄμεινον καὶ περὶ τῶν μερῶν ἐροῦμεν. οἴμαι δὴ πάντας ἂν ὁμολογήσαι προσήκειν αὐτοῖς πόλιν δυστυχοῦσαν πάνσαι καὶ καλῶς πράττουσαν διαφυλάττειν καὶ μεγάλην ἐκ μικρᾶς ποιῆσαι· τὰ γὰρ ἄλλα τὰ συμπύκνοντα κατὰ τὴν
10 ἡμέραν ἐκάστην τούτων ἕνεκα πρακτέον ἐστὶ καὶ μὴν ἐκεῖνό γε φανερόν, ὅτι δεῖ τοὺς ταῦτα δυνασομένους καὶ περὶ τηλικούτων βουλευομένους μὴ ὀφθαλμῶν μὴδ' ἀμελεῖν, ἀλλὰ σκοπεῖν, ὅπως φρονιμώτερον διακείσονται τῶν ἄλλων· δέδεικται γάρ, ὅτι τοιαύτας τὰς βασιλείας ἔξου-
11 σιν, οἷα σπερ ἂν τὰς αὐτῶν γνώμας παρασκευάσωσιν, ὅσπ' οὐδενὶ τῶν ἀσκητῶν οὕτω προσήκει τὸ σῶμα γυμνάζειν ὡς τοῖς βασιλεύουσι τὴν ψυχὴν τὴν αὐτῶν ἄλασαι γὰρ αἱ πανηγύρεις οὐδὲν μέρος τιθέασιν τούτων τῶν ἄλλων, περὶ ὧν ὑμεῖς καθ' ἐκάστην ἀγωνίζεσθε τὴν ἡμέραν.

δ'

Ὅταν ἐνδιημοῦμενοι / χρὴ προσέχειν τὸν ἄνθρωπον, ὅπως ὁσοντερον ταῖς τιμαῖς τῶν ἄλλων προσέχει ἐπ' ἑαυτὸν καὶ

ταῖς ἀρεταῖς αὐτῶν διοίσεις. καὶ μὴ νόμιζε τὴν ἐπιμέ- 12
λειαν ἐν μὲν τοῖς ἄλλοις πράγμασι χρησίμην εἶναι, πρὸς
δὲ τὸ βελτίους ἡμᾶς καὶ φρονιμωτέρους γίνεσθαι μηδε-
μίαν δύναμιν ἔχειν μηδὲ καταγῆς τῶν ἀνθρώπων το-
σαύτην δυστυχίαν, ὡς περὶ μὲν τὰ θηρία τέχνας εὐφρα-
μεν, αἷς αὐτῶν τὰς ψυχὰς ἡμεροῦμεν καὶ πλείονος ἀξίας
ποιοῦμεν, ἡμᾶς δ' αὐτοὺς οὐδὲν ἂν πρὸς ἀρετὴν ὠφελή-
σαιμεν, ἀλλ' ὡς καὶ τῆς παιδείσεως καὶ τῆς ἐπιμελείας
μάλιστα δυναμένης τὴν ἡμετέραν φύσιν εὐεργετεῖν, οὕτω 13
διάκεισο τὴν γνώμην, καὶ τῶν τε παρόντων τοῖς φρο-
νοτάτοις πλησίαζε καὶ τῶν ἄλλων οὓς ἂν δύνῃ μετα-
πέμπου, καὶ μήτε τῶν ποιητῶν τῶν εὐδοκιμούντων μήτε
τῶν σοφιστῶν μηδενὸς οἴου δεῖν ἀπειρώς ἔχειν, ἀλλὰ
τῶν μὲν ἀγροατῆς γίγνου, τῶν δὲ μαθητῆς, καὶ παρασκευ-
άζε σαυτὸν τῶν μὲν ἐλαπιόνων χοιτῆν, τῶν δὲ μειζόνων
ἀγωνιστῆν· διὰ γὰρ τούτων τῶν γυμνασίων τάχιστ' ἂν
γένοιο τοιοῦτος, οἷον ὑπεθέμεθα δεῖν εἶναι τὸν ὀρθῶς
βασιλεύσοντα καὶ τὴν πόλιν ὡς χορὴ διοικήσοντα. μάλι- 14
στα δ' ἂν αὐτὸς ὑπὸ σαυτοῦ παρακληθείης, εἰ δεινὸν ἡ-
γήσαιο τοὺς χεῖρους τῶν βελτιόνων ἄρχειν καὶ τοὺς ἀνο-
ητοτέρους τοῖς φρονιμωτέροις προστάττειν (ὅσα γὰρ ἂν
ἐρρωμενεστέρως τὴν τῶν ἄλλων ἀνοιαν ἀτιμᾶσης, το-
σοῦτο μᾶλλον τὴν αὐτοῦ διάνοιαν ἀσκήσεις.)

ε'

15
Ἄρχεσθαι μὲν οὖν ἐντεῦθεν χορὴ τοὺς μέλλοντάς τι
τῶν δεόντων ποιῆσαι, πρὸς δὲ τούτοις φιλόπλοισιν
εἶναι δεῖ καὶ φιλόπολιν· οὔτε γὰρ ἵππων οὔτε κυνῶν οὔτ'
ἀνδρῶν οὔτ' ἄλλου πράγματος οὐδενὸς οἷον τε καλῶς
ἀρχειν, ἂν μὴ τις χάριση τούτοις, ὧν αὐτὸν δεῖ ποιεῖσθαι
τὴν ἐπιμέλειαν μελέτω σοὶ τοῦ πλήθους, καὶ περὶ παν-

16 τὸς ποιῶν γεγαρισμένως αὐτοῖς ἄρχειν, γινώσκων. ὅτι καὶ τῶν ὀλιγαρχικῶν καὶ τῶν ἄλλων πολιτειῶν αὐταὶ πλείστον χρόνον διαμένουσιν, αἰτίνας ἂν ἄριστα τὸ πλῆθος θεοσπεύσει. καλῶς δὲ δημαγωγίσεις, ἢν μὴθ' ὑβρίζειν τὸν ὄχλον ἔξ μὴθ' ὑβριζόμενον περιόρας, ἀλλὰ σκοπῆς, ὅπως οἱ βέλτιστοι μὲν τὰς τιμὰς ἔξουσιν, οἱ δ' ἄλλοι μηδὲν ἀδικήσονται ταῦτα γὰρ στοιχεῖα πρῶτα καὶ μέγιστα χρηστῆς πολιτείας ἐστίν.

στ

17 (Τῶν προσταγμάτων καὶ τῶν ἐπιτηδευμάτων κίνει καὶ μετατίθει τὰ μὴ καλῶς καθεστῶτα, καὶ μάλιστα μὲν εὐρετῆς γίγνου τῶν βελτίστων, εἰ δὲ μή, μιμοῦ τὰ παρὰ τοῖς ἄλλοις ἰσοθῶς ἔχοντα. ζήτηι νόμους τὸ μὲν σύμπαν δικαίους καὶ συμφέροντας καὶ σφίσι αὐτοῖς ὁμολογουμένους, πρὸς δὲ τούτοις οἷτινες τὰς μὲν ἀμφισβητήσεις ὡς ἐλαχίστας, τὰς δὲ διαλύσεις ὡς οἶόν τε ταχίστας τοῖς πολίταις ποιούσιν ταῦτα γὰρ ἅπαντα προσεῖναι δεῖ τοῖς καλῶς

18 ζειμένοις τὰς μὲν ἐργασίας αὐτοῖς καθίστην κροδαλέας, τὰς δὲ πραγματείας ἐπιζημίους, ἵνα τὰς μὲν φεύγωσι, πρὸς δὲ τὰς προσημιότερον ἔχουσι, τὰς κρίσεις τοιοῦτο περὶ ὧν ἂν πρὸς ἀλλήλους ἀμφισβητήσῃ μὴ πρὸς χάριν μηδ' ἐναντίας ἀλλήλαις, ἀλλ' ἀεὶ ταῦτα περὶ τῶν αὐτῶν γινώσκει) καὶ γὰρ πρέπει καὶ συμφέρει τὴν τῶν βασιλέων γνώμην ἀκινήτως ἔχειν περὶ τῶν δικαίων, ὅσπερ τοὺς νόμους τοὺς καλῶς ζειμένους, οἷζει τὴν πόλιν ὁμοίως ὅσπερ τὸν πατρῶον οἶκον ταῖς μὲν κατασκευαῖς λαμπρῶς καὶ βασιλικῶς, ταῖς δὲ πράξεσιν ἀκριβῶς, ἵν' εὐδοκίμῃς ἅμα καὶ διασῶῃ τὴν μεγαλοπρέπειαν ἐπιδείνυσσῃ μὴδ' ἐν μιᾷ τῶν πολυτελειῶν τῶν εὐθὺς ἀφανιζομένων, ἀλλ' ἐν τε τοῖς προσημιμένοις καὶ τῷ κάλλει τῶν κτημάτων καὶ ταῖς τῶν φίλων εὐεργεσίαις, τὰ γὰρ τοιαῦτα τῶν ἀνα-

λωμάτων αὐτῷ τε σοὶ παραμένει καὶ τοῖς ἐπιγυνομέ-
νοις πλείονος ἄξια τῶν δεδαπανημένων καταλείψεις.

Τὰ πρὸς τοὺς θεοὺς ποιεῖ μὲν ὡς οἱ πρόγονοι κα- 20
τέδειξαν, ἡγοῦ δὲ θῦμα τοῦτο κάλλιστον εἶναι καὶ θερα-
πείαν μεγίστην, ἂν ὡς βέλτιστον καὶ δικαιοτάτον σαυτὸν
παρέχῃς· μᾶλλον γὰρ ἔλπις τοὺς τοιοῦτους ἢ τοὺς ἱερεῖα
πολλὰ καταβάλλοντας πράξῃν τι παρὰ τῶν θεῶν ἀγα-
θόν.

ζ

Τίμα ταῖς μὲν ἀρχαῖς τῶν φίλων τοὺς οἰκειοτάτους,
ταῖς δ' ἀληθείαις αὐταῖς τοὺς εὐνουστάτους, φυλακὴν ἀ- 21
σφαλεστάτην ἡγοῦ τοῦ σώματος εἶναι τὴν τε τῶν φίλων ἀ-
ρετήν καὶ τὴν τῶν πολιτῶν εὐνοίαν καὶ τὴν σαυτοῦ φρό-
νησιν διὰ γὰρ τούτων καὶ κτᾶσθαι καὶ σφῆξιν τὰς τυ-
ραννίδας μάλιστα ἂν τις δύναιτο, κήδου τῶν οἴκων τῶν
πολιτικῶν, καὶ νόμιζε καὶ τοὺς δαπανῶντας ἀπὸ τῶν σῶν
ἀναλίσκειν καὶ τοὺς ἐργαζομένους τὰ σὰ πλείω ποιεῖν
ἅπαντα γὰρ τὰ τῶν οἰκούντων τὴν πόλιν οἰκεῖα τῶν κα-
λῶς βασιλευόντων ἐστὶ, διὰ παντὸς τοῦ χρόνου τὴν ἀλή- 22
θειαν οὕτω φαίνου προτιμῶν, ὥστε πιστοτέρους εἶναι
τοὺς σοὺς λόγους μᾶλλον ἢ τοὺς τῶν ἄλλων ὄρκους, ἅπασι
μὲν τοῖς ξένοις ἀσφαλῆ τὴν πόλιν παρέχε καὶ πρὸς τὰ
συμβόλαια νόμιμον, περὶ πλείστου δὲ ποιοῦ τῶν ἀφικνου-
μένων μὴ τοὺς σοὶ δωρεὰς ἄγοντας, ἀλλὰ τοὺς παρὰ σοῦ
λαμβάνειν ἀξιοῦντας· τιμῶν γὰρ τοὺς τοιοῦτους μᾶλλον
παρὰ τοῖς ἄλλοις εὐδοκιμήσεις, πούς πολλοὺς φόβους ἐ- 23
ξαίρει τῶν πολιτῶν καὶ μὴ βούλου περιδεεῖς εἶναι τοὺς
μηδὲν ἀδικοῦντας· ὅπως γὰρ ἂν τοὺς ἄλλους πρὸς σαυτὸν
διαθῆς, οὕτω καὶ σὺ πρὸς ἐκείνους ἔξεις, ποιεῖ μὲν μηδὲν
μετ' ὀργῆς, δόκει δὲ τοῖς ἄλλοις, ὅταν σοὶ καιρὸς ἦ, δει-

νός μὲν φαίνου τῷ μηδὲν σε λανθάνειν τῶν γιγνομένων, πρῶος δὲ τῷ τὰς τιμωρίας ἐλάττους ποιεῖσθαι τῶν ἁμαρτανομένων.

- 24 / Ἄρχικὸς εἶναι βούλου μὴ ^{σελ ὄρον} χαλεπότητι μηδὲ τῷ σφόδρα κολάζειν, ἀλλὰ τῷ πάντας ἠττᾶσθαι τῆς σῆς διανοίας καὶ νομίζειν ὑπὲρ τῆς αὐτῶν σωτηρίας ἄμεινον αὐτῶν σὲ βουλεύεσθαι. πολεμικὸς μὲν ἴσθι ταῖς ἐπιστήμας καὶ ταῖς παρασκευαῖς, εἰρηνικὸς δὲ τῷ μηδὲν παρὰ τὸ δίκαιον πλεονεκτεῖν, οὕτως ὁμίλει τῶν πόλεων πρὸς τὰς ἠττους, ὥσπερ ἂν τὰς κραιπτοὺς πρὸς ἑαυτὸν ἀξιώσειας, φιλονεῖζει μὴ περὶ πάντων, ἀλλὰ περὶ ὧν κρατήσαντί σοι μέλλει συνοῖσθαι. φαύλους ἠγοῦ μὴ τοὺς συμφερόντως ἠττωμένους, ἀλλὰ τοὺς μετὰ βλάβης περιγιγνομένους, μεγάλῳ φρονας νόμιζε μὴ τοὺς μεῖζω περιβαλλομένους ὧν οἰοί τ' εἰσὶ κατασχεῖν, ἀλλὰ τοὺς καλῶν μὲν ἐφιερμένους, ἐξεργάζεσθαι
- 26 δὲ δυναμένους οἷς ἂν ἐπιχειρῶσι, ζήλου μὴ τοὺς μεγίστην ἀρχὴν κτησαμένους, ἀλλὰ τοὺς ἄριστα τῇ παρουσίᾳ χρησαμένους, καὶ νόμιζε τελέως εὐδαιμονήσειν, οὐκ ἔαν πάντων ἀνθρώπων μετὰ φόβων καὶ κινδύνων καὶ κακίας ἄρξῃς, ἀλλ' ἂν, τοιοῦτος ὧν, οἷον χροῖ, καὶ πράττων ὥσπερ ἔν τῷ παρόντι μετρίων ἐπιθυμῆς καὶ μηδενὸς τούτων ἀτυχῆς.

η'

- 27 Φίλους κτῶ μὴ πάντας τοὺς βουλομένους, ἀλλὰ τοὺς τῆς σῆς φύσεως ἀξίους ὄντας, μηδὲ μεθ' ὧν ἥδιστα συνδιατρίψεις, ἀλλὰ μεθ' ὧν ἄριστα τὴν πόλιν διοικήσεις, ἀκριβεῖς ποιῶ τὰς δοκιμασίας τῶν συνόντων, εἰδώς, ὅτι πάντες οἱ μὴ σοι πλησιάσαντες ὅμοιόν σε τοῖς χρομένοις εἶναι νομιούσι, τοιοῦτους ἐπίστη τοῖς πράγμασι τοῖς μὴ διὰ σοῦ γιγνομένοις, ὡς αὐτὸς τὰς αἰτίας ἔξων
- 28 ὧν ἂν ἐκείνοι πράξῃσι, πιστοὺς ἠγοῦ μὴ τοὺς ἅπαν ὅ τι

ἂν λέγῃς ἢ ποιῆς ἐπαινοῦντας, ἀλλὰ τοὺς τοῖς ἁμαρτανομένοις ἐπιτιμῶντας. δίδου παρησίαν τοῖς εὖ φρονοῦσιν, ἵνα περὶ ὧν ἂν ἀμφιγνοῆς ἔχῃς τοὺς συνδοκιμάσοντας. δίδου καὶ τοὺς τέχνῃ κολακεύοντας καὶ τοὺς μετ' εὐνοίας θεραπεύοντας, ἵνα μὴ πλέον οἱ πονηροὶ τῶν χρηστών ἔχωσιν. ἄκουε τοὺς λόγους τοὺς περὶ ἀλλήλων, καὶ πειρῶ γνωρίζειν ἅμα τοὺς τε λέγοντας, ὁποῖοί τινές εἰσι, καὶ περὶ ὧν ἂν λέγωσι ταῖς αὐταῖς κόλαζε ζημίαις τοὺς 29 ψευδῶς διαβάλλοντας αἰσπερ τοὺς ἐξαμαρτάνοντας.

Ἄρχε σαυτοῦ μηδὲν ἤπτον ἢ τῶν ἄλλων, καὶ τοῦθ' ἡγοῦ βασιλικώτατον, ἂν οὐδεμιᾶ δουλεύῃς τῶν ἡδονῶν, ἀλλὰ κρατῆς τῶν ἐπιθυμιῶν μᾶλλον ἢ τῶν πολιτῶν. μηδεμίαν συνουσίαν εἰκῆ προσδέχου μηδ' ἀλογίστως, ἀλλ' ἐπ' ἐκείναις ταῖς διατριβαῖς ἔθιξε σαυτὸν χαίρειν, ἐξ ὧν αὐτὸς τ' ἐπιδώσεις καὶ τοῖς ἄλλοις βελτίων εἶναι δόξεις.

θ'

Μὴ φαίνου φιλοτιμούμενος ἐπὶ τοῖς τοιούτοις, ἃ καὶ 30 τοῖς κακοῖς διαπράξασθαι δυνατόν ἐστιν, ἀλλ' ἐπ' ἀρετῇ μέγα φρονῶν, ἧς οὐδὲν μέρος τοῖς πονηροῖς μέτεστι. νόμιζε τῶν τιμῶν ἀληθεστάτας εἶναι μὴ τὰς ἐν τῷ φανερῷ μετὰ δέους γιγνομένας, ἀλλ' ὅταν αὐτοὶ παρ' αὐτοῖς ὄντες μᾶλλον σου τὴν γνώμην ἢ τὴν τύχην θαυμάζωσι. λάνθανε μὲν, ἦν ἐπὶ τῷ σοι συμβῆ τῶν φάσεων χαίρειν, ἐνδείκνυσσο δὲ περὶ τὰ μέγιστα σπουδάζων. μὴ 31 τοὺς μὲν ἄλλους ἀξίου κοσμίως ζῆν, τοὺς δὲ βασιλέας ἀτάκτως, ἀλλὰ τὴν σαυτοῦ σωφροσύνην παράδειγμα τοῖς ἄλλοις καθίστη, γινώσκων, ὅτι τὸ τῆς πόλεως ὅλης ἦθος ὁμοιοῦται τοῖς ἄρχουσι. σημεῖον ἔστω σοι τοῦ καλῶς βασιλεύειν, ἂν τοὺς ἀρχομένους ὄρας εὐπορο-

τέρους καὶ σωφρονεστέρους γιγνομένους διὰ τὴν σὴν ἐ-
32 πιμέλειαν. περὶ πλείοτος ποιοῦ δόξαν καλὴν ἢ πλουτοῦ
μέγαν τοῖς παισὶ καταλιπεῖν. ὁ μὲν γὰρ θνητός, ἢ δ'
ἀθάνατος, καὶ δόξῃ μὲν χρήματα ζητά, δόξα δὲ χρημά-
των οὐκ ὀνητή, καὶ τὰ μὲν καὶ φαύλοις παραγίγνεται.
τὴν δ' οὐχ οἷόν τ' ἄλλ' ἢ τοὺς διενεγκόντας κτήσα-
σθαι. τρύφα μὲν ἐν ταῖς ἐσθῆσι καὶ τοῖς περὶ τὸ σῶμα
κόσμοις, καρτέρει δ' ὡς χρὴ τοὺς βασιλεύοντας ἐν
τοῖς ἄλλοις ἐπιτηδεύμασιν, ἵν' οἱ μὲν ὀρῶντες διὰ τὴν
ᾧσιν ἀξιόν σε τῆς ἀρχῆς εἶναι νομίζωσιν, οἱ δὲ συνόντες
διὰ τὴν τῆς ψυχῆς ῥώμην τὴν αὐτὴν ἐκείνοις γνώμην
33 ἔχουσιν. ἐπισκόπει τοὺς λόγους αἰεὶ τοὺς σαυτοῦ καὶ τὰς
πράξεις, ἵν' ὡς ἐλαχίστοις ἁμαρτήμασι περιίπτης. κοά-
τιστον μὲν γὰρ τῆς ἀκμῆς τῶν καιρῶν τυγχάνειν, ἐπειδὴ
δὲ δυσκαταμαθήτως ἔχουσιν, ἐλλείπειν αἰροῦ καὶ μὴ πλε-
ονάζειν· αἱ γὰρ μετριότητες μᾶλλον ἐν ταῖς ἐνδείαις ἢ
ταῖς ὑπερβολαῖς ἔνεισιν.

ι'

34 Ἀστεῖος εἶναι πειρῶ καὶ σεμνός· τὸ μὲν γὰρ τῇ τυ-
ραννίδι πρόκειται, τὸ δὲ πρὸς τὰς συνουσίας ἀρμόττει.
χ^α χαλεπώτατον δὲ τοῦτο πάντων ἐστὶ τῶν προσταγμά-
των εὐρήσεις γὰρ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τοὺς μὲν σεμνυνο-
μένους ψυχροὺς ὄντας, τοὺς δὲ βουλομένους ἀστείους
εἶναι ταπεινοὺς φαινομένους. δεῖ δὲ χρησθαι μὲν ἀμφο-
τέραις ταῖς ιδέαις ταύταις, τὴν δὲ συμφορὰν τὴν ἐκατέρω
35 προσοῦσαν διαφεύγειν. ὅτι ἂν ἀκριβῶσαι βουλήθης,
ᾧν ἐπίστασθαι προσήκει τοὺς βασιλέας, ἐμπειρία μέτιθι
καὶ φιλοσοφία· τὸ μὲν γὰρ φιλοσοφεῖν τὰς ὁδοὺς σοὶ
δείξει, τὸ δ' ἐπ' αὐτῶν τῶν ἔργων γυμνάζεσθαι δύνα-
σθαι σε χρῆσθαι τοῖς πράγμασι ποιήσει.

Θεώρει τὰ γιννόμενα καὶ τὰ συμπύπτοντα καὶ τοῖς
ἰδιώταις καὶ τοῖς τυράννοις· ἂν γὰρ τὰ παρεληλυθότα
μνημονεύης, ἄμεινον περὶ τῶν μελλόντων βουλευσεί. δει- 36
νὸν ἡγοῦ τῶν μὲν ἰδιωτῶν τινὰς ἐθέλειν ἀποθνήσκειν,
ἵνα τελευτήσαντες ἐπαινεθῶσι, τοὺς δὲ βασιλέας μὴ τολ-
μᾶν χρῆσθαι τοῖς ἐπιτηδεύμασι τούτοις, ἐξ ὧν ζῶντες
εὐδοκιμήσουσι. βούλου τὰς εἰκόνας τῆς ἀρετῆς ὑπόμνη-
μα μᾶλλον ἢ τοῦ σώματος καταλιπεῖν. μάλιστα μὲν
πειρῶ τὴν ἀσφάλειαν καὶ παντῶ καὶ τῇ πόλει διαφυ-
λάττειν ἢν δ' ἀναγκασθῆς κινδυνεύειν, αἰροῦ τεθνά-
ναι καλῶς μᾶλλον ἢ ζῆν αἰσχρῶς. ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις 37
μέμνησο τῆς βασιλείας, καὶ φρόντιζ' ὅπως μηδὲν ἀνά-
ξιον τῆς τιμῆς ταύτης πράξεις.

ια'

Μὴ περιουδῆς τὴν σαυτοῦ φύσιν ἅπασαν ἅμα δια-
λυθεῖσαν· ἀλλ' ἐπειδὴ θνητοῦ σώματος ἔτυχες, πειρῶ 38
τῆς ψυχῆς ἀθάνατον μνήμην καταλιπεῖν. μελέτα περὶ
καλῶν ἐπιτηδευμάτων λέγειν, ἵνα συνεθισθῆς ὅμοια
τοῖς εἰρημένοις φρογεῖν. ἅτι' ἂν σοι λογιζομένῳ φαί-
νηται βέλτιστα, ταῦτα τοῖς ἔργοις ἐπιτέλει. ὧν τὰς δό-
ξας ζηλοῖς, μιμοῦ τὰς πράξεις, ἃ τοῖς αὐτοῦ παισὶν
ἂν συμβουλεύσεις, τούτοις αὐτὸς ἐμμένειν ἀξίου. χρῶ
τοῖς εἰρημένοις ἢ ζῆται βελτίῳ τούτων, σοφοὺς γόμιζε 39
μὴ τοὺς ἀκριβῶς περὶ μικρῶν ἐρίζοντας, ἀλλὰ τοὺς εὖ
περὶ τῶν μεγάλων λέγοντας· μηδὲ τοὺς τοῖς μὲν ἄλ-
λοις εὐδαιμονίαν ὑπισχνουμένους, αὐτοὺς δ' ἐν πολ-
λαῖς ἀπορίαις ὄντας, ἀλλὰ τοὺς μετρία μὲν ^{σὺν σὺν τοῖς ἄλλοις} περὶ αὐτῶν
λέγοντας, ὁμιλεῖν δὲ καὶ τοῖς πράγμασι καὶ τοῖς ἀν-
θρώποις δυναμένους, καὶ μὴ διαταραττομένους ἐν ταῖς

τοῦ βίου μεταβολαῖς, ἀλλὰ καλῶς καὶ μετρίως καὶ
τὰς συμφορὰς καὶ τὰς εὐτυχίας φέρον ἐπισταμέ-
40 νους.

ιβ'

Καὶ μὴ θαυμάσης, εἰ πολλὰ τῶν λεγομένων ἐστίν.
ἅ καὶ σὺ γινώσκεις· οὐδὲ γὰρ ἐμὲ τοῦτο παρέλαθεν,
ἀλλ' ἠπιστάμην, ὅτι τοσούτων ὄντων τὸ πλῆθος καὶ
τῶν ἄλλων καὶ τῶν ἀρχόντων οἱ μὲν τι τούτων εἰρή-
κασιν, οἱ δ' ἀκηκόασιν, οἱ δ' ἐτέρους ποιῶντας ἐορά-
41 κασιν, οἱ δ' αὐτοὶ τυγχάνουσιν ἐπιτηδεύοντες. ἀλλὰ γὰρ
οὐκ ἐν τοῖς λόγοις χρὴ τούτοις τῶν ἐπιτηδευμάτων
ζητεῖν τὰς καινότητας, ἐν οἷς οὔτε παράδοξον οὔτ' ἄ-
πιστον οὔτ' ἔξω τῶν νομιζομένων οὐδὲν ἔξεστιν εἰπεῖν.
ἀλλ' ἠγεισθαι τοῦτον χαριέστατον, ὅς ἂν τῶν διεσπαρ-
μένων ἐν ταῖς τῶν ἄλλων διανοίαις ἀθροῖσαι πλεῖστα
42 δυνηθῆ καὶ φράσαι κάλλιστα περὶ αὐτῶν. ἐπεὶ κάκει-
νό μοι πρόδηλον ἦν, ὅτι τὰ συμβουλευόντα καὶ τῶν
ποιημάτων καὶ τῶν συγγραμμάτων χρησιμώτατα μὲν
ἅπαντες νομίζουσιν, οὐ μὴν ἠδιστά γ' αὐτῶν ἀκούου-
σιν, ἀλλὰ πεπόνθασιν, ὅπερ πρὸς τοὺς νουθετοῦντας
καὶ γὰρ ἐκείνους ἐπαινοῦσι μὲν, πλησιάζειν δὲ βούλον-
ται τοῖς συνεξαμαρτάνουσιν, ἀλλ' οὐ τοῖς ἀποτρέπουσι.
43 σημεῖον δ' ἂν τις ποιήσαιο τὴν Ἡσιόδου καὶ Θεό-
γνιδος καὶ Φωκυλίδου ποιήσιν καὶ γὰρ τούτους φασὶ
μὲν ἀρίστους γεγενῆσθαι συμβούλους τῷ βίῳ τῷ τῶν
ἀνθρώπων, ταῦτα δὲ λέγοντες αἰροῦνται συνδιατρέ-
βειν ταῖς ἀλλήλων ἀνοίαις μᾶλλον ἢ ταῖς ἐκείνων ὑ-
44 ποθήκαις. ἔτι δ' εἴ τις ἐκλέξειε τῶν προεχόντων ποιη-
τῶν τὰς καλουμένας γνώμας, ἐφ' αἷς ἐκεῖνοι μάλιστα
ἐσπούδασαν, ὁμοίως ἂν καὶ πρὸς ταύτας διατεθεῖεν ἢ-

διον γὰρ ἂν κωμωδίας τῆς φαυλοτάτης ἢ τῶν οὕτω τε-
χνικῶς πεποιημένων ἀκούσειαν.

ιγ'

Καὶ τί δεῖ καθ' ἓν ἕκαστον λέγοντα διατρίβειν; ὅ- 45
λως γὰρ εἰ θέλομεν σκοπεῖν τὰς φύσεις τὰς τῶν ἀνθρώ-
πων, εὐρήσομεν τοὺς πολλοὺς αὐτῶν οὔτε τῶν σιτίων
χαίροντας τοῖς ὑγιεινοτάτοις οὔτε τῶν ἐπιτηδευμάτων τοῖς
καλλίστοις οὔτε τῶν πραγμάτων τοῖς βελτίστοις οὔτε τῶν
θρημμάτων τοῖς ὠφελιμοτάτοις, ἀλλὰ παντάπασιν ἐναν-
τίας τῷ συμφέροντι τὰς ἡδονὰς ἔχοντας, καὶ δοκούντας
καρτεριζοὺς καὶ φιλοπόνους εἶναι τοὺς τῶν δεόντων τι
ποιοῦντας, ὥστε πῶς ἂν τις τοῖς τοιούτοις ἢ παλαιῶν 46
ἢ διδάσκων ἢ χρησιμῶν τι λέγων ἀρέσειεν; οἱ πρὸς τοῖς
εἰρημίνοις φθονοῦσι μὲν τοῖς εὖ φρονούσιν, ἀπλοῦς δ' ἡ-
γοῦνται τοὺς νοῦν οὐκ ἔχοντας, οὕτω δὲ τὰς ἀληθείας
τῶν πραγμάτων φεύγουσιν, ὥστ' οὐδὲ τὰ σφέτερόν αὐ-
τῶν ἴσασι, ἀλλὰ λυποῦνται μὲν περὶ τῶν ἰδίων λογιζό-
μενοι, χαίρουσι δὲ περὶ τῶν ἀλλοτρίων διαλεγόμενοι,
βούλονται δ' ἂν τῷ σώματι ζακοπαθῆσαι μᾶλλον ἢ τῇ
ψυχῇ πονῆσαι καὶ σκέπασθαι περὶ τινος τῶν ἀναγκαίων
εἶσοι δ' ἂν τις αὐτοὺς ἐν μὲν ταῖς πρὸς ἀλλήλους συνου- 47
σίαις ἢ λαιδοροῦντας ἢ λαιδορουμένους, ἐν δὲ ταῖς ἐρη-
μίαις οὐ βουλευομένους, ἀλλ' εὐχομένους, λέγω δ' οὐ καθ'
ἀπάντων, ἀλλὰ κατὰ τῶν ἐνόχων τοῖς εἰρημίνοις ὄντων,
ἐκεῖνο δ' οὖν φανερόν, ὅτι δεῖ τοὺς βουλομένους ἢ ποιεῖν 48
ἢ γράφειν τι κεχαρισμένον τοῖς πολλοῖς μὴ τοὺς ὠφελι-
μοτάτους τῶν λόγων ζητεῖν, ἀλλὰ τοὺς μυθωδεστάτους
ἀκούοντες μὲν γὰρ τῶν τοιούτων χαίρουσι, θεοροῦντες
δὲ τοὺς ἀγῶνας καὶ τὰς ἀμίλλας ψυχαγωγοῦντα· διὸ καὶ
τὴν Ὀμήρου ποίησιν καὶ τοὺς πρότους εἰρόντας τραγω-

διὰν ἄξιον θαυμάζειν, ὅτι κατιδόντες τὴν φύσιν τῶν ἀνθρώπων ἀμφοτέραις ταῖς ἰδέαις ταύταις κατεχορήσαντο
49 πρὸς τὴν ποιήσιν. ὁ μὲν γὰρ τοὺς ἀγῶνας καὶ τοὺς πολέμους τοὺς τῶν ἡμιθέων ἐμυθολόγησεν, οἱ δὲ τοὺς μύθους εἰς ἀγῶνας καὶ πράξεις κατέστησαν, ὥστε μὴ μόνον ἀκουστοὺς ἡμῖν, ἀλλὰ καὶ θεατοὺς γενέσθαι. τοιούτων οὖν παραδειγμάτων ὑπαρχόντων δέδεικται τοῖς ἐπιθυμοῦσι τοὺς ἀκροαμένους ψυχαγωγεῖν, ὅτι τοῦ μὲν νοθετεῖν καὶ συμβουλεύειν ἀφεκτέον, τὰ δὲ τοιαῦτα λεκτέον, οἷς ὁρῶσι τοὺς ὄγλους μάλιστα χαιρόντας.

ιδ'

50 Ταῦτα δὲ διήλθον ἡγοούμενος σὲ δεῖν, τὸν οὐχ ἓνα τῶν πολλῶν, ἀλλὰ πολλῶν ὄντα τύραννον, μὴ τὴν αὐτὴν γνώμην ἔχειν τοῖς ἄλλοις, μηδὲ τὰ σπουδαῖα τῶν πραγμάτων μηδὲ τοὺς εὖ φρονοῦντας τῶν ἀνθρώπων ταῖς ἡδοναῖς κοίνειν, ἀλλ' ἐπὶ τῶν χρησίμων αὐτοὺς δοκιμάζειν, ἄλλως τ' ἐπειδὴ περὶ μὲν τῶν γυμνασίων τῶν τῆς
51 ψυχῆς ἀμφισβητοῦσιν οἱ περὶ τὴν φιλοσοφίαν ὄντες, καὶ φασιν οἱ μὲν διὰ τῶν εἰριστικῶν λόγων, οἱ δὲ διὰ τῶν πολιτικῶν, οἱ δὲ δι' ἄλλων τινῶν φρονημωτέρους ἔσεσθαι τοὺς αὐτοῖς πλησιάζοντας, ἐκεῖνο δὲ πάντες ὁμολογοῦσιν, ὅτι δεῖ τὸν καλῶς πεπαιδευμένον ἐξ ἐκάστου τούτων
52 φαίνεσθαι βουλευέσθαι δυνάμενον, χορὴ τοίνυν ἀφέμενον τῶν ἀμφισβητουμένων ἐπὶ τοῦ συνομολογουμένου λαμβάνειν αὐτῶν τὸν ἔλεγχον, καὶ μάλιστα μὲν ἐπὶ τῶν καιρῶν θεωρεῖν συμβουλεύοντας, εἰ δὲ μή, καθ' ὅλων τῶν πραγμάτων λέγοντας, καὶ τοὺς μὲν μηδὲν γινώσκοντας τῶν δεόντων ἀποδοκίμαζε δῆλον γάρ, ὡς ὁ μηδὲν ὄν
53 αὐτὸς χρήσιμος οὐδ' ἂν ἄλλον φρόνιμον ποιήσει, τοὺς δὲ νοῦν ἔχοντας καὶ δυναμένους ὁρᾶν πλέον τι τῶν ἄλ-

λων περὶ πολλοῦ ποιοῦ καὶ θεράπευε, γινώσκων, ὅτι σύμβουλος ἀγαθὸς χρησιμώτατος καὶ τυραννικώτατος ἀπάντων τῶν ζημιμάτων ἐστίν. ἡγοῦ δὲ τούτους μεγίστην σοι ποιεῖν τὴν βασιλείαν, οἵτινες ἂν τὴν διάνοιαν τὴν σὴν πλείστ' ὠφελῆσαι δυνηθῶσιν.

ΙΕ'

Ἐγὼ μὲν οὖν ἅ τε γινώσκω παρήνευα καὶ τιμῶ σε 54
τούτοις, οἷς τυγγάνω δυνάμενος βούλον δὲ καὶ τοὺς ἄλλους, ὅπερ εἶπον ἀρχόμενος, μὴ τὰς εἰθισμένους ἄγειν σοι δωρεάς, ἅς ὑμεῖς πολὺ πλείονος ἀγοράζετε παρὰ τῶν δίδόντων ἢ παρὰ τῶν πωλούντων, ἀλλὰ τοιαύτας, αἷς κἂν σφόδρα χρῆ καὶ μηδεμίαν ἡμέραν διαλείπης, οὐ κατατρούφεις, ἀλλὰ μείζους καὶ πλείονος ἀξίας ποιήσεις.

Ι Ι

ΕΥΑΓΟΡΑΣ

Εἰσαγωγή.

Ὁ Εὐαγόρας ἀνῆκεν εἰς οἶκον, ὁ ὁποῖος εἶχεν ἄρξει ἐπὶ μακρὸν τῆς Σαλαμίνας τῆς Κύπρου. Ἄλλος Εὐαγόρας, συγγενῆς του, ἐξεβλήθη τῆς ἀρχῆς ὑπὸ τοῦ Φοίνικος βασιλέως, ὁ δὲ Εὐαγόρας οὗτος διατρέχων τὸν κίνδυνον νὰ φονευθῆ ὡς ἔχων δικαιώματα ἐπὶ τοῦ θρόνου ἔφυγεν εἰς Κιλικίαν. Ἐκεῖ δὲ ὠργάνωσε συνωμοσίαν καὶ τῇ 410 π. Χ. ἐπανελθὼν εἰς Σαλαμίνα κρυφίως μετὰ τινων συνωμοστῶν ἐξέβαλε τὸν τύραννον καὶ ἔλαβε τὴν βασιλείαν. Ὡς βασιλεὺς ἀνεδείχθη μέγας μεταρρυθμιστῆς. Ἀφοῦ ὠχύρωσε τὴν Σαλαμίνα, ὠργάνωσε τὸ ἐμπόριον, ἠῤῥξῆσε τὸ ναυτικὸν καὶ ἐπανεισήγαγεν ἦθη καὶ ἔθιμα τῶν Ἑλλήνων. Ἐπιτυχὼν ἀναγνώρισιν ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῶν Περσῶν ἐπελήφθη τῆς ἐπεκτάσεως τῆς δυνάμεώς του καὶ κατέλαβε τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς Κύπρου. Συνεπολέμησε μετὰ τοῦ Ἀθηναίου Κόνωνος καὶ τῶν Περσῶν, τοὺς ὁποῖους αὐτὸς ἔπεισε νὰ ἀγωνισθοῦν εἰς τὴν Κνίδον, καὶ ἁ τῶν Λακεδαιμονίων. Ἦδη οἱ Ἀθηναῖοι ἀπὸ τοῦ 396 εὐγνωμονοῦντες εἶχον ἀνεγείρει ἐν τῇ Κεραμεϊκῇ ἀνδριάντα τοῦ Εὐαγόρου. Ἡ Ἀνταλκίδειος συνθήκη (387) ἀφῆκε τὴν Κύπρον εἰς τοὺς Πέρσας, ὁ δὲ Εὐαγόρας ἠγωνίσθη κατ' αὐτῶν, μέχρις οὗ ἐπέτυχεν ἕνεκα διαφωνίας τῶν ἀρχηγῶν τοῦ περσικοῦ στρατοῦ τὴν σύναψιν εἰρήνης, δι' ἧς ἀνεγνωρίσθη ἡ ἀρχή του ἐν Σαλαμίनि. Μὴ κυρωθείσης ὅμως τῆς συνθήκης ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῶν Περσῶν ὁ Εὐαγόρας ἠγωνίσθη ἐπὶ δεκαετίαν (386—376). Τέλος δὲ ἐπιτυχὼν βοή-

θειαν ἐκ μέρους τῶν Λακεδαιμονίων ἠνάγκασε τοὺς Πέρσας εἰς σύναψιν ἐντίμου δι' αὐτὸν συνθήκης. Ὀλίγον βραδύτερον ἐδολοφονήθη, διεδέχθη δὲ αὐτὸν ὁ υἱὸς του Νικοκλῆς (Ἰσ. Εὐαγόρας—Ξενοφ. Ἑλλ. Δ' 8,34—Διοδ. ΙΑ' 110, ΙΕ' 2, 8, 3, 47).

Τὸ ἐγκώμιον τοῦ Εὐαγόρου εἶναι λόγος συναφῆς τῇ πρὸς Νικοκλέα. Ἦτο δὲ ὁ πρῶτος τοῦ εἵδους τούτου, διότι πρότερον τὰ ἐγκώμια τῶν συγχρόνων ἀνελάμβανον νὰ πλέκωσιν οἱ ποιηταί. Διὰ τοῦτο δὲ μεθ' ὑπερηφανείας ἐξαίρει τὴν νέαν ταύτην ἐφεύρουν τῆς σοφίας αὐτοῦ ὁ ῥήτωρ ἐν § 8 τοῦ παρόντος λόγου.

Ὁ λόγος οὗτος ἐγράφη μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Εὐαγόρου τῇ 374 π. Χ. καὶ μετὰ τὸν πρὸς Νικοκλέα παραινετικὸν περὶ τὸ 370 π. Χ., ὡς γίνεται φανερὸν ἐκ τοῦ τέλους του, ἔνθα λέγει «οὐ νῦν σε παρακελεύομαι σπουδάζειν περὶ τὴν ἀρετὴν, ἀλλὰ καὶ πάλαι», τ. ἔ. «ἐν ταῖς παραινέσεσι». Πρῶτον δηλ. ἔγραψε πρὸς αὐτὸν τὰς παραινέσεις μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς του, ἔπειτα δεύτερον τὸν ἐπιτάφιον τοῦτον, ἵνα πλεόν καὶ διὰ τούτου εὐνοϊκὸς εἰς αὐτὸν φανῇ τιμῶν τὸν θάνατον τοῦ Εὐαγόρου. Τινὲς δὲ λέγουσιν, ὅτι ἔλαβε καὶ τριάκοντα τάλαντα διὰ τὸν λόγον του τοῦτον.

α'

- 1 Ὅρθων, ὦ Νικόκλεις, τιμῶντά σε τὸ τάφον τοῦ πατρὸς οὐ μόνον τῷ πλήθει καὶ τῷ κάλλει τῶν ἐπιφερομένων, ἀλλὰ καὶ χοροῖς καὶ μουσικῇ καὶ γυμνικοῖς ἀγῶσιν, ἔτι δὲ πρὸς τούτοις ἵππων τε καὶ τριήρων ἀμίλλαις, καὶ λείποντ' οὐδεμίαν τῶν τοιούτων ὑπερβολήν, ἠγησάμην Εὐαγόραν, εἴ τις ἐστὶν αἰσθησις τοῖς τετελευτηκόσι περὶ τῶν ἐνθάδε γιγνομένων, εὐμενῶς μὲν ἀποδέχεσθαι καὶ ταῦτα, καὶ χαίρειν ὀρῶντα τὴν τε περὶ αὐτὸν ἐπιμέλειαν καὶ τὴν σὴν μεγαλοπρέπειαν, πολὺ δ' ἂν ἔτι πλείω χάριν ἔχειν ἢ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν, εἴ τις δυνηθεῖη περὶ τῶν ἐπιτηδευμάτων αὐτοῦ καὶ τῶν κινδύνων ἀξίως διελθεῖν τῶν ἐκείνῳ πεπραγμένων· εὐρήσομεν γὰρ τοὺς φιλοτίμους καὶ μεγαλοψύ-
- 2
3

χοις τῶν ἀνδρῶν οὐ μόνον ἀντὶ τῶν τοιούτων ἐπαινεῖσθαι βουλομένους, ἀλλ' ἀντὶ τοῦ ζῆν ἀποθνήσκειν εὐζλειῶς αἰρουμένους, καὶ μᾶλλον περὶ τῆς δόξης ἢ τοῦ βίου σπουδάζοντας, καὶ πάντα ποιῶντας, ὅπως ἀθάνατον τὴν περὶ αὐτῶν μνήμην καταλείψουσιν. αἱ μὲν οὖν δαπάναι τῶν μὲν τοιούτων οὐδὲν ἐξεργάζονται, τοῦ δὲ πλούτου σημεῖόν εἰσιν· οἱ δὲ περὶ τὴν μουσικὴν καὶ τὰς ἄλλας ἀγωνίας ὄντες, οἱ μὲν τὰς δυνάμεις τὰς αὐτῶν, οἱ δὲ τὰς τέχνας ἐπιδειξάμενοι, σφᾶς αὐτοὺς ἐντιμωτέρους κατέστησαν· ὁ δὲ λόγος, εἰ καλῶς διέλθοι τὰς ἐκείνου πράξεις, ἀείμνηστον ἂν τὴν ἀρετὴν τὴν Εὐαγόρου παρὰ πᾶσιν ἀνθρώποις πειρήσειεν.

4

β'

Ἐχοῖν μὲν οὖν καὶ τοὺς ἄλλους ἐπαινεῖν τοὺς ἐφ' αὐτῶν ἀνδρας ἀγαθοὺς γεγενημένους, ἵν' οἱ τε δυνάμενοι τὰ τῶν ἄλλων ἔργα ζοσημεῖν, ἐν εἰδόσι ποιούμενοι τοὺς λόγους, ταῖς ἀληθείαις ἐχοῶντο περὶ αὐτῶν, οἱ τε νεώτεροι φιλοτιμωτέως διέκειντο πρὸς τὴν ἀρετὴν, εἰδότες, ὅτι τούτων εὐλογησονται μᾶλλον, ὢν ἂν ἀμείνους σφᾶς αὐτοὺς παρὰσχωσι· νῦν δὲ τίς οὐκ ἂν ἀθυμήσειεν, ὅταν ὁρᾷ τοὺς μὲν περὶ τὰ Τρωικὰ καὶ τοὺς ἐπέκεινα γενομένους ὑμνουμένους καὶ τραγωδουμένους, αὐτὸν δὲ προειδῆ, μηδ' ἂν ὑπερβάλλῃ τὰς ἐκείνων ἀρετὰς, μηδέποτε τοιούτων ἐπαίνων ἀξιωθησόμενον; τούτων δ' αἴτιος ὁ φθόνος, ᾧ τοῦτο μόνον ἀγαθὸν πρόσσεστιν, ὅτι μέγιστον κακὸν τοῖς ἔχουσίν ἐστιν· οὕτω γάρ τινες δυσκόλως πεφύκασιν, ὥσθ' ἥδιον ἂν εὐλογουμένων ἀκούοιεν, οὓς οὐκ ἴσασιν, εἰ γεγόνασιν, ἢ τούτων, ὑφ' ὧν εὖ πεπονθότες αὐτοὶ τυγχά-

5

6

7 νουσι· οὐ μὴν δουλευτέον τοὺς νοῦν ἔχοντας τοῖς οὕτω κακῶς φρονοῦσιν, ἀλλὰ τῶν μὲν τοιούτων ἀμελητέον, τοὺς δ' ἄλλους ἐθιστέον ἀκούειν περὶ ὧν καὶ λέγειν δίκαιόν ἐστιν, ἄλλως τ' ἐπειδὴ καὶ τὰς ἐπιδόσεις ἴσμεν γιγνομένας καὶ τῶν τεχνῶν καὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων οὐ διὰ τοὺς ἐμμένοντας τοῖς καθεστώσιν, ἀλλὰ διὰ τοὺς ἐπανορθοῦντας καὶ τολμῶντας αἰεὶ τι κινεῖν τῶν μὴ καλῶς ἔχόντων.

γ'

- 8 Οἶδα μὲν οὖν, ὅτι χαλεπὸν ἐστίν, ὃ μέλλω ποιεῖν, ἀνδρὸς ἀρετὴν διὰ λόγων ἐγκωμιάζειν, σημεῖον δὲ μέγιστον· περὶ μὲν γὰρ ἄλλων πολλῶν καὶ παντοδαπῶν λέγειν τολμῶσιν οἱ περὶ τὴν φιλοσοφίαν ὄντες, περὶ δὲ τῶν τοιούτων οὐδεὶς πώποτ' αὐτῶν συγγράφειν ἐπεχείρησε, καὶ πολλὴν αὐτοῖς ἔχω συγγνώμην, τοῖς μὲν γὰρ ποιηταῖς πολλοὶ δέδονται κόσμοι καὶ γὰρ πλησιάζοντας τοὺς θεοὺς τοῖς ἀνθρώποις οἷόν τ' αὐτοῖς ποιῆσαι καὶ διαλεγομένους καὶ συναγωνιζομένους οἷς ἂν βουληθῶσι, καὶ περὶ τούτων δηλῶσαι μὴ μόνον τοῖς τεταγμένοις ὀνόμασιν, ἀλλὰ τὰ μὲν ξένοις, τὰ δὲ καινοῖς, τὰ δὲ μεταφοραῖς, καὶ μηδὲν παραλιπεῖν, ἀλλὰ πᾶσι τοῖς εἶδεσι δια-
- 10 ποικίλαι τὴν ποιήσιν τοῖς δὲ περὶ τοὺς λόγους οὐδὲν ἔξεστι τῶν τοιούτων, ἀλλ' ἀποτόμως καὶ τῶν ὀνομάτων τοῖς πολιτικοῖς μόνον καὶ τῶν ἐνθυμημάτων τοῖς περὶ αὐτὰς τὰς πράξεις ἀναγκαῖόν ἐστι χρῆσθαι, πρὸς δὲ τούτοις οἱ μὲν μετὰ μέτρων καὶ ῥυθμῶν ἅπαντα ποιοῦσιν, οἱ δ' οὐδενὸς τούτων κοινωνοῦσιν· ἂ τοσαύτην ἔχει χάριν, ὥστ', ἂν καὶ τῇ λέξει καὶ τοῖς ἐνθυμήμασιν ἔχη κακῶς, ὅμως αὐταῖς ταῖς εὐρυθμίαις καὶ ταῖς συμμετρίας
- 11 ψυχαγωγοῦσι τοὺς ἀκούοντας, γνοίη δ' ἂν τις ἐξεῖθεν

τὴν δύναμιν αὐτῶν ἦν γὰρ τις τῶν ποιημάτων τῶν εὐδοξιμοῦντων τὰ μὲν ὀνόματα καὶ τὰς διανοίας καταλίπη, τὸ δὲ μέτρον διαλύσῃ, φανήσεται πολὺ καταδεέστερα τῆς δόξης, ἣς νῦν ἔχομεν περὶ αὐτῶν. ὅμως δέ, καίπερ τοσοῦτον πλεονεξτούσης τῆς ποιήσεως, οὐκ ὀκνητέον, ἀλλ' ἀποπειρατέον τῶν λόγων ἐστίν, εἰ καὶ τοῦτο δυνήσονται, τοὺς ἀγαθοὺς ἀνδρας εὐλογεῖν μηδὲν χειρόν τῶν ἐν ταῖς φηδαῖς καὶ τοῖς μέτροις ἐγκωμιαζόντων.

δ'

Πρῶτον μὲν οὖν περὶ τῆς φύσεως τῆς Εὐαγόρου 12
καὶ τίνων ἦν ἀπόγονος, εἰ καὶ πολλοὶ προεπίστανται, δο-
κεῖ μοι πρέπειν καὶ μὲ τῶν ἄλλων ἕνεκα διελθεῖν περὶ
αὐτῶν, ἵνα πάντες εἰδῶσιν, ὅτι καλλίστων αὐτῷ καὶ με-
γίστων παραδειγμάτων καταλειφθέντων οὐδὲν καταδεέ-
στερον αὐτὸν ἐκείνων παρέσχεν. ὁμολογεῖται μὲν γὰρ 13
τοὺς ἀπὸ Διὸς εὐγενεστάτους τῶν ἡμιθέων εἶναι, τού-
των δ' αὐτῶν οὐκ ἔστιν ὅστις οὐκ ἂν Αἰακίδας προζή-
νειεν ἐν μὲν γὰρ τοῖς ἄλλοις γένεσιν εὐρήσομεν τοὺς
μὲν ὑπερβάλλοντας, τοὺς δὲ καταδεεστέρους ὄντας, οὗ-
τοι δ' ἅπαντες ὀνομαστότατοι τῶν καθ' αὐτοὺς γεγό-
νασι.

ε'

Τοῦτο μὲν γὰρ Αἰακὸς ὁ Διὸς μὲν ἔκγονος, τοῦ δὲ 14
γένους τοῦ Τευκροιδῶν πρόγονος, τοσοῦτον διήνεγκεν,
ὥστε γενομένων αὐχμῶν ἐν τοῖς Ἑλλησι καὶ πολλῶν
ἀνθρώπων διαφθαρέντων, ἐπειδὴ τὸ μέγεθος τῆς συμ-
φορᾶς ὑπερέβαλλεν, ἦλθον οἱ προεσιῶτες τῶν πόλεων
ἰκετεύοντες αὐτόν, νομίζοντες διὰ τῆς συγγενείας καὶ

τῆς εὐσεβείας τῆς ἐκείνου τάχιστ' ἂν εὐρέσθαι παρὰ τῶν
15 ὄθεν τῶν παρόντων κακῶν ἀπαλλαγὴν. σωθέντες δὲ καὶ
τυχόντες ὧν ἐδεήθησαν, ἱερὸν ἐν Αἰγίῃ κατεστήσαντο
κοινὸν τῶν Ἑλλήνων, οὔτε ἐκεῖνος ἐποιήσατο τὴν εὐ-
χὴν. καὶ κατ' ἐκείνον τε τὸν χρόνον, ἕως ἦν μετ' ἀνθρώ-
πων, μετὰ καλλίστης ὧν δόξης διετέλεσεν ἔπειδ' ἡ τε με-
τήλλαξε τὸν βίον, λέγεται παρὰ Πλούτωνι καὶ Κόρη με-
γίστας τιμὰς ἔχων παρεδουεῖν ἐκείνοισ.

στ'

16 Τούτου δὲ παῖδες ἦσαν Τελαμῶν καὶ Πηλεΐς, ὧν ὁ
μὲν ἕτερος μετ' Ἡρακλέους ἐπὶ Λαομέδοντα στρατευ-
σάμενος ἀριστείων ἠξιώθη, Πηλεΐς δ' ἐν τε τῇ μάχῃ τῇ
πρὸς Κενταύρους ἀριστεύσας καὶ κατὰ πολλοὺς ἄλλους
κινδύνους εὐδοκιμήσας Θέτιδι τῇ Νηρέως, θνητὸς ὧν
ἀθανάτῳ συνόκησε, καὶ μόνου τούτου φασὶ τῶν προγεγε-
νημένων ὑπὸ θεῶν ἐν τοῖς γάμοις ὑμέναιον ἄσθῆναι.

ζ'

17 Τούτων δ' ἑκατέρου, Τελαμῶνος μὲν Αἴας καὶ Τεῦ-
χος ἐγενέσθην, Πηλεΐος δ' Ἀχιλλεύς, οἳ μέγιστον καὶ
σαφέστατον ἔλεγχον ἔδωσαν τῆς αὐτῶν ἀρετῆς· οὐ γὰρ
ἐν ταῖς αὐτῶν πόλεσι μόνον ἐπρότευσαν, οὐδ' ἐν τοῖς τό-
ποις, ἐν οἷς κατοῦν, ἀλλὰ στρατείας τοῖς Ἑλλήσιν
ἐπὶ τοὺς βαρβάρους γενομένης, καὶ πολλῶν μὲν ἑκατέρων
18 ἀθροισθέντων, οὐδενὸς δὲ τῶν ὀνομαστῶν ἀπολειφθέν-
τος, ἐν τούτοις τοῖς κινδύνοις Ἀχιλλεύς μὲν ἀπάντων
διήνεγκεν, Αἴας δὲ μετ' ἐκείνον ἠρίστευσε, Τεῦχος δὲ
τῆς τε τούτων συγγενείας ἄξιός τε τῶν ἄλλων οὐδε-
νὸς χείρων γεγόμενος, ἔπειδ' ἡ Τροίαν συνεξείλεν, ἀφικό-

μενος εἰς Κύπρον Σαλαμῖνά τε κατόκισεν, ὁμώνυμον ποιήσας τῆς πρότερον αὐτῷ πατρίδος οὔσης, καὶ τὸ γένος τὸ νῦν βασιλεῦον κατέλιπε.

η'

Τὰ μὲν οὖν ἐξ ἀρχῆς Εὐαγόρα παρὰ τῶν προγόνων 19
ὑπάρξαντα τηλικαῦτα τὸ μέγεθός ἐστι. τοῦτον δὲ τὸν
τρόπον τῆς πόλεως κατοικισθείσης κατὰ μὲν ἀρχὰς οἱ
γεγονότες ἀπὸ Τεύκρου τὴν βασιλείαν εἶχον, χρόνῳ δ'
ὑστερον ἀφιζόμενος ἐκ Φοινίκης ἀνὴρ φυγὰς καὶ πιστευ-
θεὶς ὑπὸ τοῦ τότε βασιλεύοντος καὶ μεγάλας δυναστείας 20
λαβὼν οὐ χάριν ἔσχε τούτων, ἀλλὰ κακὸς μὲν γενόμενος
περὶ τὸν ὑποδεξάμενον, δεινὸς δὲ πρὸς τὸ πλεονεκτῆσαι,
τὸν μὲν εὐεργέτην ἐξέβαλεν, αὐτὸς δὲ τὴν βασιλείαν κα-
τέσχεν. ἀπιστῶν δὲ τοῖς πεπραγμένοις καὶ βουλόμενος ἀ-
σφαλῶς κατασχευάσασθαι τὰ περὶ αὐτὸν τὴν τε πόλιν ἐξ-
εβαρβάρωσε καὶ τὴν νῆσον ὅλην βασιλεῖ τῷ μεγάλῳ κα-
τεδούλωσεν.

θ'

Οἷτω δὲ τῶν πραγμάτων καθεστῶτων καὶ τῶν ἐκ- 21
γόνων τῶν ἐκείνου τὴν ἀρχὴν ἐχόντων Εὐαγόρας γίνε-
ται. περὶ οὗ τὰς μὲν φήμας καὶ τὰς μαντείας καὶ τὰς ὄ-
ψεις τὰς ἐν τοῖς ὑπνοῖς γενομένας, ἐξ ὧν μειζόνως ἂν
φανεῖν γεγωνὸς ἢ κατ' ἀνθρώπον, αἰροῦμαι παραλιπεῖν,
οὐκ ἀπιστῶν τοῖς λεγομένοις, ἀλλ' ἵνα πᾶσι ποιήσω φα-
νερόν, ὅτι τοσούτου δέω πλάσμενος εἰπεῖν τι περὶ τῶν
ἐκείνῳ πεπραγμένων, ὥστε καὶ τῶν ὑπαρχόντων ἀφήμι
τὰ τοιαῦτα, περὶ ὧν ὀλίγοι τινὲς ἐπίστανται καὶ μὴ πάν-
Ἰσοκράτους Λόγοι, ἔκδοσις Ε' Χ. Παπαναστασίου-Ν. Φραγκίσκου 3

τες οί πολῖται συνίσασιν. ἄρξομαι δ' ἐκ τῶν ὁμολογουμένων λέγειν περὶ αὐτοῦ.

ι'

- 22 Παις μὲν γὰρ ὧν ἔσχε κάλλος καὶ ῥώμην καὶ σωφροσύνην, ἄπερ τῶν ἀγαθῶν πρεπωδέστατα τοῖς τηλικούτοις ἐστί. καὶ τούτων μάρτυρας ἂν τις ποιήσαιο, τῆς μὲν σωφροσύνης τοὺς συμπαιδευθέντας τῶν πολιτῶν, τοῦ δὲ κάλλους ἅπαντας τοὺς ἰδόντας, τῆς δὲ ῥώμης τοὺς θεασαμένους τοὺς ἀγῶνας, ἐν οἷς ἐκεῖνος τῶν ἡλικιωτῶν
- 23 ἐκρατίστευσεν. ἀνδρὶ δὲ γενομένῳ ταῦτά τε πάντα συνηξήθη καὶ πρὸς τούτοις ἀνδρεία προσεγένετο καὶ σοφία καὶ δικαιοσύνη, καὶ ταῦτ' οὐ μέσως οὐδ' ὥσπερ ἑτέροις τισίν, ἀλλ' ἕκαστον αὐτῶν εἰς ὑπερβολὴν τοσοῦτον γὰρ
- 24 καὶ ταῖς τοῦ σώματος καὶ ταῖς τῆς ψυχῆς ἀρεταῖς δύνεγκεν, ὥσθ', ὅποτε μὲν αὐτὸν ὀρῶεν οἱ τότε βασιλεύοντες, ἐκπλήττεσθαι καὶ φοβεῖσθαι περὶ τῆς ἀρχῆς, ἡγουμένους οὐχ οἷόν τ' εἶναι τὸν τοιοῦτον τὴν φύσιν ἐν ἰδιώτου μέρει διαγαγεῖν, ὅποτε δ' εἰς τοὺς τρόπους ἀποβλέψαιαν, οὕτω σφοδρῶς πιστεύειν, ὥσθ', εἰ καὶ τις ἄλλος τολμήῃ περὶ αὐτοὺς ἔξαμαρτάνειν, νομίζειν Εὐαγόραν αὐτοῖς ἔσεσθαι βοηθόν.

ια'

- 25 Καὶ τοσοῦτον τῆς δόξης παραλλαπτούσης οὐδετέρου τούτων ἐπεύσθησαν οὔτε γὰρ ἰδιώτης ὧν διετέλεσεν οὔτε
- 26 περὶ ἐκείνους ἐξήμαρτεν, ἀλλὰ τοσαύτην ὁ δαίμων ἔσχεν αὐτοῦ πρόνοιαν, ὅπως καλῶς λήψεται τὴν βασιλείαν, ὥσθ', ὅσα μὲν ἀναγκαῖον ἦν παρασκευασθῆναι δι' ἀσεβείας, ταῦτα μὲν ἕτερος ἔπραξεν, ἐξ ὧν δ' οἷόν τ' ἦν

δσίως καὶ δικαίως λαβεῖν τὴν ἀρχήν, Εὐαγόρα διεφύλα-
 ξεν. εἷς γὰρ τῶν δυναστευόντων ἐπιβουλεύσας τόν τε τυ-
 ραννον ἀπέκτεινε καὶ συλλαβεῖν Εὐαγόραν ἐπεχείρησεν,
 ἡγούμενος οὐ δυνήσεσθαι κατασχεῖν τὴν ἀρχήν, εἰ μὴ κά-
 κεινον ἐκποδῶν ποιήσαιο. διαφυγὼν δὲ τὸν κίνδυνον 27
 καὶ σωθεὶς εἰς Σόλους τῆς Κιλικίας οὐ τὴν αὐτὴν γνώ-
 μην ἔσχε τοῖς ταῖς τοιαύταις συμφοραῖς περιλίπτουσιν.
 οἱ μὲν γὰρ ἄλλοι, κἄν ἐκ τυραννίδος ἐκπέσωσι, διὰ τὰς
 παρούσας τύχας ταπεινότερας τὰς ψυχὰς ἔχουσιν ἐκείνος
 δ' εἰς τοσοῦτον μεγαλοφροσύνης ἦλθεν, ὥστε τὸν ἄλλον
 χρόνον ἰδιώτης ὢν, ἐπειδὴ φεύγειν ἠναγκάσθη, τυραννεῖν 28
 φήθη δεῖν. καὶ τοὺς μὲν πλάνους τοὺς φυγαδικούς καὶ τὸ
 δι' ἐτέρων ζητεῖν τὴν κάθοδον καὶ θεραπεύειν τοὺς αὐτοῦ
 χεῖρους ὑπερεῖδε, λαβὼν δὲ ταύτην ἀφορμὴν, ἦνπερ χορῆ
 τοὺς εὐσεβεῖν βουλομένους, ἀμύνεσθαι καὶ μὴ προτέρους
 ὑπάρχειν, καὶ προσελόμενος ἢ κατορθώσας τυραννεῖν ἢ
 διαμαρτῶν ἀποθανεῖν, παρακαλέσας ἀνθρώπους, ὡς οἱ
 τοὺς πλείστους λέγοντες, περὶ πεντήκοντα, μετὰ τούτων
 παρεσκευάζετο ποιῆσθαι τὴν κάθοδον. ὅθεν καὶ μάλιστ' 29
 ἂν τις καὶ τὴν φύσιν τὴν ἐκείνου καὶ τὴν δόξαν, ἦν εἶχε
 παρὰ τοῖς ἄλλοις, θεωρήσειεν μέλλοντος γὰρ πλεῖν μετὰ
 τοσοῦτων ἐπὶ τηλικαύτην προᾶξιν τὸ μέγεθος καὶ πάντων
 τῶν δεινῶν πλησίον ὄντων οὐτ' ἐκείνος ἠθύμησεν οὔτε
 τῶν παρακληθέντων οὐδεὶς ἀποστήναι τῶν κινδύνων ἠ-
 ξίωσεν, ἀλλ' οἱ μὲν ὥσπερ θεῶ συνακολουθοῦντες ἅπαν-
 τες ἐνέμειναν τοῖς ὁμολογημένοις, ὁ δ' ὥσπερ ἢ στρα-
 τόπεδον ἔχων κρεῖττον τῶν ἀντιπάλων ἢ προειδῶς τὸ
 συμβησόμενον οὕτω διέκειτο τὴν γνώμην.

ιβ'

Δῆλον δ' ἐκ τῶν ἔργων ἀποβάς γὰρ εἰς τὴν νῆσον 30

οὐχ ἠγγήσατο δεῖν χωρίον ἐχυρὸν καταλαβὼν τὸ σῶμ' ἐν ἀσφαλείᾳ καταστήσας περιδεῖν, εἴ τινες αὐτῷ τῶν πολιτῶν βοηθήσουσιν· ἀλλ' εὐθύς, ὅσπερ εἶχε, ταύτης τῆς νυκτὸς διελὼν τοῦ τείχους πυλῖδα καὶ ταύτη τοὺς μεθ' αὐτοῦ διαγαγὼν προσέβαλλε πρὸς τὸ βασίλειον. καὶ τοὺς μὲν θορύβους τοὺς ἐν τοῖς τοιοῦτοις καιροῖς γιγνομένους καὶ τοὺς φόβους τοὺς τῶν ἄλλων καὶ τὰς παρακελεύσεις τὰς ἐκείνου τί δεῖ λέγοντα διατρίβειν; γενομένων δ' αὐτῷ τῶν μὲν περὶ τὸν τύραννον ἀνταγωνιστῶν, τῶν δ' ἄλλων πολιτῶν θεατῶν—δεδιότες γὰρ τοῦ μὲν τὴν ἀρχήν, τοῦ δὲ τὴν ἀρετὴν ἠσυχίαν εἶχον—οὐ πρότερον ἐπαύσατο μαχόμενος καὶ μόνος πρὸς πολλοὺς καὶ μετ' ὀλίγων πρὸς ἅπαντας τοὺς ἐχθρούς, πρὶν ἔλθω τὸ βασίλειον καὶ τοὺς ἐχθρούς ἐτιμωρήσατο καὶ τοῖς φίλοις ἐβοήθησεν. ἔτι δὲ τῷ γένει τὰς τιμὰς τὰς πατρίους ἐκομίσατο, καὶ τύραννον αὐτὸν τῆς πόλεως κατέστησεν.

ιγ

33 Ἡγοῦμαι μὲν οὖν, εἰ καὶ μηδενὸς ἄλλου μνησθεῖην, ἀλλ' ἐνταῦθα καταλίπομι τὸν λόγον, ῥᾴδιον ἐκ τούτων εἶναι γινῶναι τὴν τ' ἀρετὴν τὴν Εὐαγόρου καὶ τὸ μέγεθος τῶν πεπραγμένων· οὐ μὴν ἀλλ' ἔτι γε σαφέστερον περὶ ἀμφοτέρων τούτων ἐκ τῶν ἐχομένων οἶμαι δηλώσειν.

ιδ'

34 Τοσοῦτων γὰρ τυράννων ἐν ἅπαντι τῷ χρόνῳ γεγενημένων οὐδεὶς φανήσεται τὴν τιμὴν ταύτην κάλλιον ἐκείνου κτησάμενος. εἰ μὲν οὖν πρὸς ἕκαστον αὐτῶν τὰς πράξεις τὰς Εὐαγόρου παραβάλλοιμεν, οὐτ' ἂν ὁ λόγος ἴσως τοῖς καιροῖς ἀρμόσειεν οὐτ' ἂν ὁ χρόνος τοῖς λεγομένοις ἀρξέσειεν· ἦν δὲ προσελόμενοι τοὺς εὐδοκιμωτά-

πους ἐπὶ τούτων σκοπῶμεν, οὐδὲν μὲν χειρόν ἐξετιῶμεν, πολὺ δὲ συντομώτερον διαλεχθῆσόμεθα περὶ αὐτῶν.

ιε'

Τῶν μὲν οὖν τὰς πατρικὰς βασιλείας παραλαβόντων 35
τίς οὐκ ἂν τοὺς Εὐαγόρου κινδύνους προκρίνειεν; οὐδεὶς
γὰρ ἔστιν οὕτω ῥάθυμος, ὅστις ἂν δέξαιτο παρὰ τῶν προ-
γόνων τὴν ἀρχὴν ταύτην παραλαβεῖν μᾶλλον ἢ κτησάμε-
νος ὥσπερ ἐκεῖνος τοῖς παισὶ τοῖς αὐτοῦ καταλιπεῖν.

ιστ'

Καὶ μὴν τῶν γε παλαιῶν καθόδων αὐταὶ μάλιστα' εὐ- 36
δοκιμοῦσιν, ἅς παρὰ τῶν ποιητῶν ἀκούομεν· οὗτοι γὰρ
οὐ μόνον τῶν γεγενημένων τὰς καλλίστας ἡμῖν ἀπαγγέ-
λουσιν, ἀλλὰ καὶ παρ' αὐτῶν καινὰς συντιθέασιν. ἀλλ'
ὅμως οὐδεὶς αὐτῶν μεμυθολόγηκεν, ὅστις οὕτω δεινούς
καὶ φοβερούς ποιησάμενος τοὺς κινδύνους εἰς τὴν αὐτοῦ
κατῆλθεν· ἀλλ' οἱ μὲν πλεῖστοι πεποίηνται διὰ τύχην λα-
βόντες τὰς βασιλείας, οἱ δὲ μετὰ δόλου καὶ τέχνης περι-
γενόμενοι τῶν ἐχθρῶν.

ιζ'

Ἄλλὰ μὴν τῶν γ' ἐπὶ τάδε γεγενημένων, ἴσως δὲ καὶ 37
τῶν ἀπάντων, Κῦρον τὸν Μήδων μὲν ἀφελόμενον τὴν ἀρ-
χὴν, Πέρσας δὲ κτησάμενον, καὶ πλεῖστοι καὶ μάλιστα
θαυμάζουσιν. ἀλλ' ὁ μὲν τῷ Περσῶν στρατοπέδῳ τὸ
Μήδων ἐνίκησεν, ὁ πολλοὶ καὶ τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν
βαρβάρων ῥαδίως ἂν ποιήσειαν· ὁ δὲ διὰ τῆς ψυχῆς τῆς
αὐτοῦ καὶ τοῦ σώματος τὰ πλεῖστα φαίνεται τῶν προει-
ρημένων διαπραξάμενος. ἔπειτ' ἐκ μὲν τῆς τῆς Κύρου στρα- 38

τηγίας οὐπω δῆλον, ὅτι καὶ τοὺς Εὐαγόρου κινδύνους ἂν ὑπέμεινεν, ἐκ δὲ τῶν τούτῳ πεπραγμένων ἅπανσι φανερόν, ὅτι ῥαδίως ἂν κάκεινους τοῖς ἔργοις ἐπεχείρησε. πρὸς δὲ τούτοις τῷ μὲν ὀσίως καὶ δικαίως ἅπαντα πέπρακται, τῷ δ' οὐκ εὐσεβῶς ἔνια συμβέβηκεν· ὁ μὲν γὰρ τοὺς ἐχθροὺς ἀπώλεσε, Κῦρος δὲ τὸν πατέρα τὸν τῆς μητρὸς ἀπέκτεινεν. ὥστ', εἴ τινες βούλονται μὴ τὸ μέγεθος τῶν συμβάντων, ἀλλὰ τὴν ἀρετὴν τὴν ἑκατέρου κρίνειν, δικαίως ἂν Εὐαγόραν καὶ τούτου μᾶλλον ἐπαινέσειαν. εἰ δέ δεῖ συντόμως καὶ μηδὲν ὑποστειλάμενον μηδὲ δείσαντα τὸν φθόνον, ἀλλὰ προρησῖα χρησάμενον εἰπεῖν, οὐδεὶς οὔτε θνητὸς οὔθ' ἡμίθεος οὔτ' ἀθάνατος εὐρεθήσεται κάλλιον οὐδὲ λαμπρότερον οὐδ' εὐσεβέστερον λαβὼν ἐκείνου τὴν βασιλείαν. καὶ τούτοις ἐκείνως ἂν τις μάλιστα πιστεύσειεν, εἰ σφόδρα τοῖς λεγομένοις ἀπιστήσας ἐξετάζειν ἐπιχειρήσειεν, ὅπως ἕκαστος ἐτυράννευσε. φανήσομαι γὰρ οὐκ ἐκ παντὸς τρόπου μεγάλα λέγειν προθυμούμενος, ἀλλὰ διὰ τὴν τοῦ πράγματος ἀλήθειαν οὕτω περὶ αὐτοῦ θρασέως εἰρηκός.

ιη'

40 Εἰ μὲν οὖν ἐπὶ μικροῖς διήνεγκε, τοιούτων ἂν καὶ τῶν λόγων αὐτῷ προσῆκεν ἀξιούσθαι· νῦν δ' ἅπαντες ἂν ὁμολογήσειαν τυραννίδα καὶ τῶν θεῶν ἀγαθῶν καὶ τῶν ἀνθρωπίνων μέγιστον καὶ σεμνότατον καὶ περιμαχητότατον εἶναι. τὸν δὲ τὸ κάλλιστον τῶν ὄντων κάλλιστα κτησάμενον τίς ἂν ἢ ποιητῆς ἢ λόγων εὐρετῆς ἀξίως τῶν πεπραγμένων ἐπαινέσειεν ;

ιθ'

41 Οὐ τοίνυν ἐν τούτοις ὑπερβαλλόμενος ἐν τοῖς ἄλλοις

εὐρεθήσεται καταδεέστερος γενόμενος, ἀλλὰ πρῶτον μὲν εὐφρέστατος ὢν τὴν γνώμην καὶ πλεῖστα κατορθοῦν δυνάμενος ὅμως οὐκ ᾤήθη δεῖν ὀλιγορεῖν οὐδ' αὐτοσχεδιάζειν περὶ τῶν πραγμάτων, ἀλλ' ἐν τῷ ζητεῖν καὶ φροντίζειν καὶ βουλεύεσθαι τὸ πλεῖστον τοῦ χρόνου διέτριβεν, ἡγούμενος μὲν, εἰ καλῶς τὴν αὐτοῦ φρόνησιν παρασκευάσειεν, ὁμοίως αὐτῷ καὶ τὴν βασιλείαν ἔξειν, θαυμάζων δ' ὅσοι τῶν μὲν ἄλλων ἕνεκα τῆς ψυχῆς ποιοῦνται τὴν ἐπιμέλειαν, αὐτῆς δὲ ταύτης μηδὲν τυγχάνουσι φροντίζοντες. ἔπειτα καὶ περὶ τῶν πραγμάτων τὴν 42 αὐτὴν διάνοιαν εἶχεν· ὁρῶν γὰρ τοὺς ἄριστα τῶν ὄντων ἐπιμελουμένους ἐλάχιστα λυπουμένους, καὶ τὰς ἀληθινὰς τῶν ῥαθυμιῶν οὐκ ἐν ταῖς ἀρχαῖς, ἀλλ' ἐν ταῖς εὐπραγίαις καὶ καρτερίαις ἐνούσας, οὐδὲν ἀνεξέταστον παρέλειπεν, ἀλλ' οὕτως ἀκριβῶς καὶ τὰς πράξεις ἦδει καὶ τῶν πολιτῶν ἕκαστον ἐγίνωσκεν, ὥστε μήτε τοὺς ἐπιβουλεύοντας αὐτῷ φθάνειν μήτε τοὺς ἐπεικεῖς ὄντας λανθάνειν, ἀλλὰ πάντα τυγχάνειν τῶν προσηκόντων· οὐ γὰρ ἐξ ὧν ἐτέρων ἦκουεν οὐτ' ἐκόλαζεν οὐτ' ἐτίμα τοὺς πολίτας, ἀλλ' ἐξ ὧν αὐτὸς συνήδει τὰς κρίσεις ἐποιεῖτο περὶ αὐτῶν. ἐν τοιαύταις δ' ἐπιμελείαις αὐτὸν καταστήσας 43 οὐδὲ περὶ τῶν κατὰ τὴν ἡμέραν ἑκάστην προσπιπτόντων οὐδὲ περὶ ἐν πεπλανημένως εἶχεν, ἀλλ' οὕτω θεοφιλῶς καὶ φιλανθρωπῶς διώκει τὴν πόλιν, ὥστε τοὺς εἰσαφικνουμένους μὴ μᾶλλον Εὐαγόραν τῆς ἀρχῆς ζηλοῦν ἢ τοὺς ἄλλους τῆς ὑπ' ἐκείνου βασιλείας· ἅπαντα γὰρ τὸν χρόνον διετέλεσεν οὐδένα μὲν ἀδικῶν, τοὺς δὲ χρηστοὺς τιμῶν, καὶ σφόδρα μὲν ἀπάντων ἀρχῶν, νομίμως δὲ τοὺς ἐξαμαρτόντας κολάζων· οὐδὲν μὲν συμβούλων δεόμενος, ὅμως δὲ τοῖς φίλοις συμβουλευόμενος· 44 πολλὰ μὲν τῶν χρωμένων ἠπτόμενος, ἅπαντα δὲ τῶν

- ἐχθρῶν περιγιγνόμενος· σεμνὸς ὢν οὐ ταῖς τοῦ προσώπου συναγωγαῖς, ἀλλὰ ταῖς τοῦ βίου κατασκευαῖς· οὐδὲ πρὸς ἕν ἀτάκτως οὐδ' ἀνωμάλως διακείμενος, ἀλλ' ὁμοίως τὰς ἐν τοῖς ἔργοις ὁμολογίας ὥσπερ τὰς ἐν τοῖς λό-
- 45 γοις διαφυλάττων· μέγα φρονῶν οὐκ ἐπὶ τοῖς διὰ τύχην, ἀλλ' ἐπὶ τοῖς δι' αὐτὸν γιγνομένοις· τοὺς μὲν φίλους ταῖς εὐεργεσίαις ὑφ' αὐτῷ ποιοῦμενος, τοὺς δ' ἄλλους τῇ μεγαλοψυχίᾳ καταδουλούμενος· φοβερὸς ὢν οὐ τῷ πολλοῖς χαλεπαίνειν, ἀλλὰ τῷ πολὺ τὴν τῶν ἄλλων φύσιν ὑπερβάλλειν· ἠγούμενος τῶν ἡδονῶν, ἀλλ' οὐκ ἀγόμενος ὑπ' αὐτῶν· ὀλίγοις πόνοις πολλὰς ῥαστώνας κτώμενος, ἀλλ' οὐ διὰ μικρὰς ῥαθυμίας μεγάλους πόνους ὑπολείπόμενος·
- 46 ὅλως οὐδὲν παραλείπων ὢν προσεῖναι δεῖ τοῖς βασιλευσίν, ἀλλ' ἐξ ἐκάστης τῆς πολιτείας ἐξελεγμένος τὸ βέλτιστον, καὶ δημοτικὸς μὲν ὢν τῇ τοῦ πλήθους θεραπείᾳ, πολιτικὸς δὲ τῇ τῆς πόλεως ὅλης διοικήσει, στρατηγικὸς δὲ τῇ πρὸς τοὺς κινδύνους εὐβουλία, τυραννικὸς δὲ τῷ πᾶσι τούτοις διαφέρειν. καὶ ταῦθ' ὅτι προσῆν Εὐαγόρα, καὶ πλείω τούτων, ἐξ αὐτῶν τῶν ἔργων ῥάδιον καταμαθεῖν.

κ'

- 47 Παραλαβὼν γὰρ τὴν πόλιν ἐκβεβαρβαρωμένην καὶ διὰ τὴν Φοινίκων ἀρχὴν οὔτε τοὺς Ἕλληνας προσδεχομένην οὔτε τέχνας ἐπισταμένην οὔτε ἐμπορίᾳ χρωμένην οὔτε λιμένα κεκτημένην ταῦτά τε πάντα διώρθωσε καὶ πρὸς τούτοις καὶ χώραν πολλὴν προσεκτήσατο καὶ τείχη προσπεριεβάλετο καὶ τριήρεις ἐναυπηγήσατο καὶ ταῖς ἄλλαις κατασκευαῖς οὕτως ἠΰξησε τὴν πόλιν, ὥστε μηδεμιάς τῶν Ἑλληνίδων ἀπολελεῖσθαι, καὶ δύναμιν τοσαύτην ἐνεποίησεν, ὥστε πολλοὺς φοβεῖσθαι τῶν πρότερον

καταφρονούντων αὐτῆς. καίτοι τηλικαύτας ἐπιδόσεις τὰς 48
πόλεις λαμβάνειν οὐχ οἷόν τ' ἐστίν, ἢν μή τις αὐτὰς δι-
οικῆ τοιούτοις ἤθεσιν, οἷοις Εὐαγόρας μὲν εἶχεν, ἐγὼ δ'
ὀλίγω πρότερον ἐπειράθην διελθεῖν. ὥστ' οὐ δέδοικα, μὴ
φανῶ μείζω λέγων τῶν ἐκείνω προσόντων, ἀλλὰ μὴ πο-
λὴ λίαν ἀπολειφθῶ τῶν πεπραγμένων αὐτῷ. τίς γὰρ ἂν 49
ἐφίκοιτο τοιαύτης φύσεως, ὅς οὐ μόνον τὴν αὐτοῦ πόλιν
πλείονος ἀξίαν ἐποίησεν, ἀλλὰ καὶ τὸν τόπον ὅλον τὸν
περιέχοντα τὴν νῆσον ἐπὶ πραότητα καὶ μετριότητα προ-
ήγαγε; ποῖν μὲν γε λαβεῖν Εὐαγόραν τὴν ἀρχὴν οὕτως
ἀπροσοίστως καὶ χαλεπῶς εἶχον, ὥστε καὶ τῶν ἀρχόντων
τούτους ἐνόμιζον εἶναι βελτίστους, οἵτινες ὠμότατα πρὸς
τοὺς Ἑλληνας διακείμενοι τυγχάνοιεν· νῦν δὲ τοσοῦτον 50
μεταπεπτόκασιν, ὥστ' ἀμιλλᾶσθαι μὲν, οἵτινες αὐτῶν
δόξουσι φιλέλληνες εἶναι μάλιστα, παιδοποιεῖσθαι δὲ
τοὺς πλείστους αὐτῶν γυναῖκας λαμβάνοντας παρ' ἡμῶν,
χαίρειν δὲ καὶ τοῖς κτήμασι καὶ τοῖς ἐπιτηδεύμασι τοῖς
Ἑλληνικοῖς μᾶλλον ἢ τοῖς παρὰ σφίσι αὐτοῖς, πλείους
δὲ καὶ τῶν περὶ τὴν μουσικὴν καὶ τῶν περὶ τὴν ἄλ-
λην παιδευσιν ἐν τούτοις τοῖς τόποις διατρίβειν ἢ παρ'
οἷς πρότερον εἰωθότες ἦσαν· καὶ τούτων ἀπάντων οὐ-
δεὶς ὅστις οὐκ ἂν Εὐαγόραν αἴτιον εἶναι προσομο-
λογήσειεν.

κα'

Μέγιστον δὲ τεκμήριον καὶ τοῦ τρόπου καὶ τῆς ὁ- 51
σιότητος τῆς ἐκείνου· τῶν γὰρ Ἑλλήνων πολλοὶ καὶ
καλοὶ κάγαθοὶ τὰς αὐτῶν πατρίδας ἀπολιπόντες ἤλ-
θον εἰς Κύπρον οἰκήσαντες, ἠγούμενοι κουφοτέραν καὶ
νομιμωτέραν εἶναι τὴν Εὐαγόρου πολιτείαν τῶν οἰ-
κοι πολιτειῶν· ὧν τοὺς μὲν ἄλλους ὀνομαστὶ διελθεῖν

- 52 πολὺ ἂν ἔργον εἶη· Κόνωνα δὲ τὸν διὰ πλείστας ἀ-
ρετὰς πρωτεύσαντα τῶν Ἑλλήνων τίς οὐκ οἶδεν, ὅ-
τι δυστυχήσας ἐξ ἀπάντων ἐκλεξάμενος ὡς Εὐαγόραν
ἦλθε, νομίσας καὶ τῷ σώματι βεβαιοτάτην εἶναι τὴν
παρ' ἐκείνῳ καταφυγὴν καὶ τῇ πόλει τάχιστ' ἂν αὐ-
τὸν γενέσθαι βοηθόν· καὶ πολλὰ πρότερον ἤδη κα-
τωρθωκῶς οὐδὲ περὶ ἑνὸς πώποτε πράγματος ἔδοξεν
53 ἄμεινον ἢ περὶ τούτου βουλευσασθαι· συνέβη γὰρ αὐ-
τῷ διὰ τὴν ἄφιξιν τὴν εἰς Κύπρον καὶ ποιῆσαι καὶ πα-
θεῖν πλείστ' ἀγαθὰ. πρῶτον μὲν γὰρ οὐκ ἔφθασαν ἀλλή-
λοις πλησιάσαντες καὶ περὶ πλείονος ἐποίησαντο σφᾶς
αὐτοὺς ἢ τοὺς πρότερον οἰκείους ὄντας. ἔπειτα περὶ τε
τῶν ἄλλων ὁμονοοῦντες ἅπαντα τὸν χρόνον διετέλεσαν
καὶ περὶ τῆς ἡμετέρας πόλεως τὴν αὐτὴν γνώμην εἶχον.
54 ὄρωντες γὰρ αὐτὴν ὑπὸ Λακεδαιμονίοις οὔσαν καὶ μεγά-
λη μεταβολῇ κεχορημένην λυπηρῶς καὶ βαρέως ἔφερον
ἀμφοτέροι, προσήκοντα ποιοῦντες· τῷ μὲν γὰρ ἦν φύσει
πατρίς, τὸν δὲ διὰ πολλὰς καὶ μεγάλας εὐεργεσίας νόμῳ
πολίτην ἐποίησαντο. σκοποῦμενοι δ' αὐτοῖς, ὅπως τῶν
συμφορῶν αὐτὴν ἀπαλλάξουσι, ταχὺν τὸν καιρὸν Λακε-
δαιμόνιοι παρεσκεύασαν· ἄρχοντες γὰρ τῶν Ἑλλήνων
καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν εἰς τοῦτ' ἀπληστίας ἦλ-
55 θον, ὥστε καὶ τὴν Ἀσίαν κακῶς ποιεῖν ἐπεχείρησαν. λα-
βόντες δ' ἐκείνοι τοῦτον τὸν καιρὸν καὶ τῶν στρατηγῶν
τῶν βασιλέως ἀπορούντων, ὅ τι χρήσονται τοῖς πράγμα-
σιν, ἐδίδασκον αὐτοὺς μὴ κατὰ γῆν, ἀλλὰ κατὰ θάλατ-
ταν ποιεῖσθαι τὸν πόλεμον τὸν πρὸς Λακεδαιμονίους,
νομίζοντες, εἰ μὲν πεζὸν στρατόπεδον καταστήσαιντο
καὶ τούτῳ περιγένοιτο, τὰ περὶ τὴν ἡπειρον μόνον κα-
56 λῶς ἔξειν, εἰ δὲ κατὰ θάλατταν κρατήσειαν, ἅπασαν τὴν
Ἑλλάδα τῆς νίκης ταύτης μεθέξειν. ὅπερ συνέβη· πει-

σθέντων γὰρ ταῦτα τῶν στρατηγῶν καὶ ναυτικοῦ συλ-
λεγέντος Λακεδαιμόνιοι μὲν κατεναυμαχήθησαν καὶ τῆς
ἀρχῆς ἀπεστερήθησαν, οἱ δ' Ἕλληνες ἠλευθερώθησαν,
ἡ δὲ πόλις ἡμῶν τῆς τε παλαιᾶς δόξης μέρος τι πάλιν ἀ-
νέλαβε καὶ τῶν συμμάχων ἡγεμῶν κατέστη. καὶ ταῦτ'
ἐπράχθη Κόνωνος μὲν στρατηγοῦντος, Εὐαγόρου δὲ τοῦ-
τό τε παρασχόντος καὶ τῆς δυνάμεως τὴν πλείστην πα-
ρασκευάσαντος. ὑπὲρ ὧν ἡμεῖς μὲν αὐτοὺς ἐτιμήσαμεν 57
ταῖς μεγίσταις τιμαῖς καὶ τὰς εἰκόνας αὐτῶν ἐστήσαμεν.
οὐπερ τὸ τοῦ Διὸς ἄγαλμα τοῦ σωτῆρος, πλησίον ἐκείνου
τε καὶ σφῶν αὐτῶν, ἀμφοτέρων ὑπόμνημα, καὶ τοῦ με-
γέθους τῆς εὐεργεσίας καὶ τῆς φιλίας τῆς πρὸς ἀλλήλους.

κβ'

Βασιλεὺς δ' οὐ τὴν αὐτὴν γνώμην ἔσχε περὶ αὐτῶν,
ἀλλ' ὅσῳ μείζω καὶ πλείονος ἄξια κατειργάσαντο, το-
σοῦτω μᾶλλον ἔδειξεν αὐτούς. περὶ μὲν οὖν Κόνωνος ἄλ-
λος ἡμῖν ἔσται λόγος· ὅτι δὲ πρὸς Εὐαγόραν οὕτως ἔσχεν,
οὐδ' αὐτὸς λαθεῖν ἐζήτησε. φαίνεται γὰρ μᾶλλον μὲν 58
σπουδάσας περὶ τὸν ἐν Κύπρῳ πόλεμον ἢ περὶ τοὺς ἄλ-
λους ἅπαντας, μείζω δὲ καὶ χαλεπώτερον ἐκεῖνον ἀντα-
γωνιστὴν νομίσας ἢ Κῦρον τὸν περὶ τῆς βασιλείας ἀμφι-
σβητήσαντα. μέγιστον δὲ τεκμήριον· τοῦ μὲν γὰρ ἀκού-
ων τὰς παρασκευὰς τοσοῦτον κατεφρόνησεν, ὥστε διὰ
τὸ μὴ φροντίζειν μικροῦ δεῖν ἔλαθεν αὐτὸν ἐπὶ τὸ βασι-
λειον ἐπιστάς· πρὸς δὲ τοῦτον οὕτως ἐκ πολλοῦ περι-
δεῶς ἔσχεν, ὥστε μεταξὺ πάσχων εὖ πολεμεῖν πρὸς αὐ-
τὸν ἐπεχείρησε, δίκαια μὲν οὐ ποίων, οὐ μὴν παντάπα-
σι ἀλόγως βουλευσάμενος. ἠπίστατο μὲν γὰρ πολλοὺς 59
καὶ τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν βαρβάρων ἐκ ταπεινῶν καὶ
φάυλων πραγμάτων μεγάλας δυναστείας κατεργασαμέ-

νους, ἠσθάνετο δὲ τὴν Εὐαγόρου μεγαλοφυχίαν καὶ τὰς ἐπιδόσεις αὐτῷ καὶ τῆς δόξης καὶ τῶν πραγμάτων οὐ κατὰ μικρὸν γιγνομένας, ἀλλὰ καὶ τὴν φύσιν ἀνυπέρβλητον ἔχοντα καὶ τὴν τύχην αὐτῷ συναγωνιζομένην·
60 ὥστ' οὐχ ὑπὲρ τῶν γεγενημένων ὀργιζόμενος, ἀλλὰ περὶ τῶν μελλόντων φοβούμενος, οὐδὲ περὶ Κύπρου μόνον δεδιώς, ἀλλὰ πολὺ περὶ μειζόνων ἐποίησατο τὸν πόλεμον πρὸς αὐτόν. οὕτω δ' οὖν ὄρμησεν, ὥστ' εἰς τὴν στρατείαν ταύτην πλεόν ἢ τάλαντα πεντακισχίλια καὶ μύρια κατηνάλωσεν.

κγ'

61 Ἄλλ' ὅμως Εὐαγόρας πάσαις ἀπολελειμμένος ταῖς δυνάμεσιν, ἀντιτάξας τὴν αὐτοῦ γνώμην πρὸς τὰς οὕτως ὑπερμεγέθεις παρασκευάς, ἀπέδειξεν αὐτὸν ἐν τούτοις πολὺ θαυμαστότερον ἢ τοῖς ἄλλοις τοῖς προειρημένοις. ὅτε μὲν γὰρ αὐτὸν εἶων εἰρήνην ἄγειν, τὴν αὐτοῦ πόλιν
62 μόνον εἶχεν· ἐπειδὴ δ' ἠναγκάσθη πολεμεῖν, τοιοῦτος ἦν καὶ τοιοῦτον εἶχε Πινυταγόραν τὸν υἱὸν τὸν αὐτοῦ συναγωνιστήν, ὥστε μικροῦ μὲν ἐδέησε Κύπρον ἅπασαν κατασχεῖν, Φοινίκην δ' ἐπόρθησε, Τύρον δὲ κατὰ κράτος εἶλε, Κιλικίαν δὲ βασιλέως ἀπέστησε, τοσοῦτους δὲ τῶν πολεμίων ἀπώλεσεν, ὥστε πολλοὺς Περσῶν πενθούντας τὰς αὐτῶν συμφορὰς μεμνησθαι τῆς ἀρετῆς τῆς ἐκείνου·
63 τελευτῶν δ' οὕτως ἐνέπλησεν αὐτοὺς τοὺς πολεμεῖν, ὥστ' εἰθισμένων τὸν ἄλλον χρόνον τῶν βασιλέων μὴ διαλλάττεσθαι τοῖς ἀποστᾶσι, πρὶν κύριοι γένοιντο τῶν σωμάτων, ἄσμενοι τὴν εἰρήνην ἐποίησαντο, λύσαντες μὲν τὸν νόμον τοῦτον, οὐδὲν δὲ κινήσαντες τῆς Εὐαγόρου τυραννίδος.
64 καὶ Λακεδαιμονίων μὲν τῶν καὶ δόξαν καὶ δύναμιν μεγίστην ἔχόντων κατ' ἐκείνον τὸν χρόνον ἐντὸς τριῶν ἐτῶν

ἀφείλετο τὴν ἀρχὴν, Εὐαγόρα δὲ πολεμήσας ἔτη δέκα τῶν αὐτῶν κύριον αὐτὸν κατέλιπεν, ὧν περ ἦν καὶ πρὶν εἰς τὸν πόλεμον εἰσελθεῖν. ὁ δὲ πάντων δεινότατον τὴν γὰρ πόλιν, ἣν Εὐαγόρας ἑτέρου τυραννοῦντος μετὰ πεντήκοντ' ἀνδρῶν εἴλε, ταύτην βασιλεὺς ὁ μέγας τοσαύτην δύναμιν ἔχων οὐχ οἷός τ' ἐγένετο χειρῶσασθαι.

κδ'

Καίτοι πῶς ἂν τις τὴν ἀνδρείαν ἢ τὴν φρόνησιν ἢ 65 σύμπασαν τὴν ἀρετὴν τὴν Εὐαγόρου φανερώτερον ἐπιδείξειεν ἢ διὰ τοιούτων ἔργων καὶ κινδύνων; οὐ γὰρ μόνον φανεῖται τοὺς ἄλλους πολέμους, ἀλλὰ καὶ τὸν τῶν ἠρώων ὑπερβαλόμενος τὸν ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων ὑμνούμενον. οἱ μὲν γὰρ μεθ' ἀπάσης τῆς Ἑλλάδος Τροίαν μόνην εἶλον, ὁ δὲ μίαν πόλιν ἔχων πρὸς ἅπασαν τὴν Ἀσίαν ἐπολέμησεν ὥστ', εἰ τοσοῦτοι τὸ πλῆθος ἐγκωμιάζουσιν αὐτὸν ἠβουλήθησαν, ὅσοι περ ἐκείνους, πολὺ ἂν μείζω καὶ τὴν δόξαν αὐτῶν ἔλαβε.

κε'

Τίνα γὰρ εὐρήσομεν τῶν τότε γενομένων, εἰ τοὺς μύ- 66 θους ἀφέντες τὴν ἀλήθειαν σκοποῖμεν, τοιαῦτα διαπεπραγμένον, ἢ τίνα τοσοῦτων μεταβολῶν ἐν τοῖς πράγμασιν αἴτιον γεγενημένον; ὅς αὐτὸν μὲν ἐξ ἰδιώτου τύραννον κατέστησε, τὸ δὲ γένος ἅπαν ἀπεληλαμένον τῆς πολιτείας εἰς τὰς προσηκούσας τιμὰς πάλιν ἐπανήγαγε, τοὺς δὲ πολίτας ἐκ βαρβάρων μὲν Ἑλληνας ἐποίησεν, ἐξ ἀνάνδρων δὲ πολεμικούς, ἐξ ἀδόξων δὲ ὀνομαστούς, τὸν δὲ 67 τόπον ἄμεικτον ὅλον παραλαβὼν καὶ παντάπασιν ἐξηγριωμένον ἡμερώτερον καὶ πρᾶότερον κατέστησεν. ἔτι δὲ πρὸς τούτοις εἰς ἔχθραν μὲν βασιλεῖ καταστάς οὕτως

αὐτὸν ἡμύνατο καλῶς, ὥστ' αἰμίμηστον γεγενῆσθαι τὸν πόλεμον τὸν περὶ Κύπρον, ὅτε δ' ἦν αὐτῷ σύμμαχος, 68 τοσοῦτω χρησιμώτερον αὐτὸν παρέσχε τῶν ἄλλων, ὥσθ' ὁμολογουμένως μεγίστην αὐτῷ συμβαλέσθαι δύναμιν εἰς τὴν ναυμαχίαν τὴν περὶ Κνίδον, ἧς γενομένης βασιλεὺς μὲν ἀπάσης τῆς Ἀσίας κύριος κατέστη, Λακεδαιμόνιοι δ' ἀντὶ τοῦ τὴν ἡπειρον πορθεῖν περὶ τῆς αὐτῶν κινδυνεύειν ἠναγκάσθησαν, οἱ δ' Ἕλληνες ἀντὶ δουλείας αὐτονομίας ἔτυχον, Ἀθηναῖοι δὲ τοσοῦτον ἐπέδοσαν, ὥστε τοὺς πρότερον αὐτῶν ἄρχοντας ἐλθεῖν αὐτοῖς τὴν ἀρχὴν δώσοντας.

κστ'

69 "Ὅστ' εἴ τις ἔροικό με, τί νομίζω μέγιστον εἶναι τῶν Εὐαγόρα πεπραγμένων, πότερον τὰς ἐπιμελείας καὶ τὰς παρασκευὰς τὰς πρὸς Λακεδαιμονοίους, ἔξ ὧν τὰ προειρημένα γέγονεν, ἢ τὸν τελευταῖον πόλεμον, ἢ τὴν κατάληψιν τῆς βασιλείας, ἢ τὴν ὅλην τῶν πραγμάτων διοίκησιν, εἰς πολλὴν ἀπορίαν ἂν κατασταίην· αἰεὶ γὰρ μοι δοκεῖ μέγιστον εἶναι καὶ θαυμαστότατον, καθ' ὅ τι ἂν αὐτῶν ἐπιστήσω τὴν διάνοιαν.

κζ'

70 "Ὅστ' εἴ τινες τῶν προγεγενημένων δι' ἀρετὴν ἀθάνατοι γεγονάσιν, οἷμαι κάκεινον ἠξιῶσθαι ταύτης τῆς δωρεᾶς, σημείοις χρόμενος, ὅτι καὶ τὸν ἐνθάδε χρόνον εὐτυχέστερον καὶ θεοφιλέστερον ἐκείνων διαβέβωκε· τῶν μὲν γὰρ ἡμιθέων τοὺς πλείστους καὶ τοὺς ὀνομαστοτάτους εὐρήσομεν ταῖς μεγίσταις συμφοραῖς περιπεσόντας, Εὐαγόρας δ' οὐ μόνον θαυμαστότατος, ἀλλὰ καὶ μακαριστότατος ἔξ ἀρχῆς ὧν διετέλεσε.

κη'

Τί γὰρ ἀπέλιπεν εὐδαιμονίας, ὅς τοιούτων μὲν προ- 71
γόνων ἔτυγεν, οἷων οὐδεὶς ἄλλος, πλὴν εἴ τις ἀπὸ τῶν
αὐτῶν ἐκείνῳ γέγονε, τοσοῦτον δὲ καὶ τῷ σώματι καὶ τῇ
γνώμῃ τῶν ἄλλων διήνεγκεν, ὥστε μὴ μόνον Σαλαμῖνος,
ἀλλὰ καὶ τῆς Ἀσίας ἀπάσης ἄξιός εἶναι τυραννεῖν, κάλ-
λιστα δὲ κτησάμενος τὴν βασιλείαν ἐν ταύτῃ τὸν βίον δι-
ετέλεσε, θνητὸς δὲ γενόμενος ἀθάνατον τὴν περὶ αὐτοῦ
μνήμην κατέλιπε, τοσοῦτον δ' ἐβίω χρόνον, ὥστε μήτε
τοῦ γήρως ἄμοιρος γενέσθαι μήτε τῶν νόσων μετασχεῖν 72
τῶν διὰ ταύτην τὴν ἡλικίαν γιγνομένων. πρὸς δὲ τού-
τοις, ὃ δοκεῖ σπανιώτατον εἶναι καὶ χαλεπώτατον, εὐ-
παιδίας τυχεῖν ἅμα καὶ πολυπαιδίας, οὐδὲ τούτου διή-
μαρτεν, ἀλλὰ καὶ τοῦτ' αὐτῷ συνέπεσε. καὶ τὸ μέγιστον,
ὅτι τῶν ἐξ αὐτοῦ γεγονότων οὐδὲν κατέλιπεν ἰδιωτικοῖς
ὀνόμασι προσαγορευόμενον, ἀλλὰ τὸν μὲν βασιλέα κα-
λούμενον, τοὺς δ' ἀνακτας, τὰς δ' ἀνάσασας. ὥστ' εἴ τι-
νες τῶν ποιητῶν περὶ τινος τῶν προγεγενημένων ὑπερ-
βολαῖς κέχρηται λέγοντες, ὡς ἦν θεὸς ἐν ἀνθρώποις, ἢ
δαίμων θνητὸς, ἅπαντα τὰ τοιαῦτα περὶ τὴν ἐκείνου φύ-
σιν ῥηθῆναι μάλιστα ἂν ἀρμόσειε.

κθ'

Τῶν μὲν οὖν εἰς Εὐαγόραν πολλὰ μὲν οἶμαι παρα- 73
λιπεῖν· ὑστερίζω γὰρ τῆς ἀκμῆς τῆς ἑαυτοῦ, μεθ' ἧς
ἀκριβέστερον καὶ φιλοπονώτερον ἐξειργασάμην ἂν τὸν
ἔπαινον τοῦτον· οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ νῦν, ὅσον κατὰ τὴν
ἔμῃν δύναμιν, οὐκ ἀνεγκωμιάστος ἔστιν.

λ'

Ἐγὼ δ', ὃ Νικόκλεις, ἡγοῦμαι καλὰ μὲν εἶναι μνη-

μεῖα καὶ τὰς τῶν σωματίων εἰκόνας, πολὺ μέντοι πλείονος ἀξίας τὰς τῶν πράξεων καὶ τῆς διανοίας, ἅς ἐν τοῖς λόγοις ἂν τις μόνον τοῖς τεχνικῶς ἔχουσι θεωρήσειε.

74 προκρίνω δὲ ταύτας πρῶτον μὲν εἰδὼς τοὺς καλοὺς ἀγαθοὺς τῶν ἀνδρῶν οὐχ οὕτως ἐπὶ τῇ κάλλει τοῦ σώματος σεμνυνομένους ὡς ἐπὶ τοῖς ἔργοις καὶ τῇ γνώμῃ φιλοτιμουμένους· ἔπειθ' ὅτι τοὺς μὲν τύπους ἀναγκαῖον παρὰ τούτοις εἶναι μόνοις, παρ' οἷς ἂν σταθῶσι, τοὺς δὲ λόγους ἐξενεχθῆναί θ' οἷόν τ' ἐστὶν εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ διαδοθέντας ἐν ταῖς τῶν εὐφρονούντων διατριβαῖς ἀγαπᾶσθαι, παρ' οἷς κρείττον ἐστὶν ἢ παρὰ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν εὐδοκίμειν· πρὸς δὲ τούτοις ὅτι τοῖς μὲν πεπλασμένοις καὶ τοῖς γεγραμμένοις οὐδεὶς ἂν τὴν τοῦ σώματος φύσιν ὁμοιώσειε, τοὺς δὲ τρόπους τοὺς ἀλλήλων καὶ τὰς διανοίας τὰς ἐν τοῖς λεγομένοις ἐνούσας ῥᾶδιόν ἐστι μιμῆσθαι τοῖς μὴ ῥαθυμῆν αἰρουμένοις, ἀλλὰ χρηστοῖς εἶναι βουλομένοις.

λα'

76 Ὡν ἕνεκα καὶ μᾶλλον ἐπεχείρησα γράφειν τὸν λόγον τοῦτον, ἠγούμενος καὶ σοὶ καὶ τοῖς σοῖς παισὶ καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς ἀπ' Εὐαγόρου γεγονόσι πολὺ καλλίστην ἂν γενέσθαι ταύτην παράκλησιν, εἴ τις ἀθροίσας τὰς ἀρετὰς τὰς ἐκείνου καὶ τῇ λόγῳ κοσμήσας παραδοίῃ

77 θεωρεῖν ὑμῖν καὶ συνδιατρίβειν αὐταῖς. τοὺς μὲν γὰρ ἄλλους προτρέπομεν ἐπὶ τὴν φιλοσοφίαν ἐτέρους ἐπαινοῦντες, ἵνα, ζηλοῦντες τοὺς εὐλογουμένους, τῶν αὐτῶν ἐκείνοις ἐπιτηδευμάτων ἐπιθυμῶσιν, ἐγὼ δὲ σὲ καὶ τοὺς σοὺς οὐκ ἄλλοτρίοις παραδείγμασι χρώμενος, ἀλλ' οἰκείοις παρακαλῶ, καὶ συμβουλεύω προσέχειν τὸν νοῦν, ὅπως καὶ λέγειν καὶ πράττειν μηδενὸς ἧττον δυ-

γήσει τῶν Ἑλλήνων.

λβ'

Καὶ μὴ νόμιζέ με καταγιγνώσκειν ὡς νῦν ἀμελεῖς, ὅτι πολλάκις σοι διακελεύομαι περὶ τῶν αὐτῶν. οὐ γὰρ οὕτ' ἐμὲ λέληθας οὔτε τοὺς ἄλλους, ὅτι καὶ πρῶτος καὶ μόνος τῶν ἐν τυραννίδι καὶ πλοῦτῳ καὶ τρυφαίς ὄντων φιλοσοφεῖν καὶ πονεῖν ἐπιτεχείρηκας, οὐδ' ὅτι πολλοὺς τῶν βασιλέων ποιήσεις, ζηλώσαντας τὴν σὴν παιδευσιν, τούτων τῶν διατριβῶν ἐπιθυμεῖν, ἀφεμένους ἐφ' οἷς νῦν λῖαν χαίρουσιν. ἀλλ' ὅμως ἐγὼ ταῦτ' εἰδὼς οὐδὲν ἤττον καὶ ποιῶ καὶ ποιήσω ταυτόν, ὅπερ ἐν τοῖς γυμνικοῖς ἀγῶσιν οἱ θεαταί· καὶ γὰρ ἐκεῖνοι παρακελεύονται τῶν δρομέων οὐ τοῖς ἀπολελειμμένοις, ἀλλὰ τοῖς περὶ τῆς νίκης ἀμιλλωμένοις.

λγ'

Ἐμὸν μὲν οὖν ἔργον καὶ τῶν ἄλλων φίλων τοιαῦτα καὶ λέγειν καὶ γράφειν, ἐξ ὧν μέλλομέν σε παροξύνειν ὀρέγεσθαι τούτων, ὧνπερ καὶ νῦν τυγχάνεις ἐπιθυμῶν· σοὶ δὲ προσήκει μηδὲν ἐλλείπειν, ἀλλ' ὅσπερ ἐν τῷ παρόντι καὶ τὸν λοιπὸν χρόνον ἐπιμελεῖσθαι καὶ τὴν ψυχὴν ἀσκεῖν, ὅπως ἄξιός ἔσει καὶ τοῦ πατρὸς καὶ τῶν ἄλλων προγόνων. ὡς ἅπασι μὲν προσήκει περὶ πολλοῦ ποιεῖσθαι τὴν φρόνησιν, μάλιστα δ' ὑμῖν τοῖς πλείστον καὶ μεγίστων κυρίοις οὔσι. χρεὶ δ' οὐκ ἀγαπᾶν, εἰ τῶν παρόντων τυγχάνεις ὧν ἤδη χρεΐττον, ἀλλ' ἀγανακτεῖν, εἰ τοιοῦτος μὲν ὧν αὐτὸς τὴν φύσιν, γεγονῶς δὲ τὸ μὲν παλαιὸν ἀπὸ Διός, τὸ δ' ὑπογυιότατον ἐξ ἀνδρὸς τοιούτου τὴν ἀρετὴν, μὴ πολὺ διοίσεις καὶ τῶν ἄλλων καὶ

Ἰσοκράτους Λόγοι. "Εκδ. Ε'. Χ. Παπαναστασίου-Ν. Φραγκίσκου 4

τῶν ἐν ταῖς αὐταῖς σοι τιμαῖς ὄντων. ἔστι δ' ἐπὶ σοὶ
μὴ διαμαρτεῖν τούτων· ἂν γὰρ ἐμμένῃς τῇ φιλοσοφίᾳ καὶ
τοσοῦτον ἐπιδιδῶς, ὅσονπερ νῦν, ταχέως γενήσῃ τοι-
οῦτος, οἷόν σε προσήκει.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΙΣ

Α΄

ΠΡΟΣ ΝΙΚΟΚΛΕΑ

α΄

1. *εἶωθα* = ἔχω τὴν συνήθειαν. — *ἄγω ἐσθῆτας* = κομίζω ἐσθῆτας, προσφέρω (πολυτελῆ) ἐνδύματα. — *χαλκὸν ἢ χρυσὸν εἰργασμένον* = χαλκὸν ἢ χρυσὸν κατεργασμένον εἰς σκευή, σκευὴ χαλκᾶ ἢ χρυσᾶ. — *κτῆμα* = (πολύτιμον) πρῶγμα, ἀντικείμενον. — *ἐνδεῆς εἰμί τινος* = ἔχω ἔλλειψίν τινος, στεροῦμαι τι. — *πλουτῶ τινος* = ἔχω τι ἐν ἀφθονίᾳ. — *λίαν ἔδοξαν... καταφανεῖς* = ἔδοξάν μοι εἶναι λίαν καταφανεῖς. — *δόσις* = δωρεά. — *ἐμπορία* = ἐμπόριον (ἐνῶ ἐμπόριον = ἐμπορικὸς λιμὴν). — *καπηλεύω* = ἀσκῶ τὸ ἔργον τοῦ καπήλου, τοῦ μικροεμπόρου.

2. *ἄν* εἰς τὸ *γενέσθαι* (= γένοιτο ἄν). — *ἐπιτήδευμα* = ἀσχολία, ἔργον. — *δρέγομαι τινος* = ἐκτείνω τὰς χεῖρας προσπαθῶν νὰ λάβω τι, ποθῶ, ἐπιθυμῶ. — *διοικῶ τὴν βασιλείαν* = διαχειρίζομαι τὴν βασιλικὴν ἐξουσίαν. — *ιδιώτης* = ὁ ἐκτὸς ἀρχῆς. — *ἔστι πολλὰ τὰ παιδεύοντα* = παιδεύουσι πολλὰ, ὑπάρχουν πολλὰ μέσα μορφώσεως. — *μάλιστα μὲν τὸ μὴ τρυφᾶν* κλπ. ἐπεξηγήσεις τοῦ *ἔστι πολλὰ τὰ παιδεύοντα*. — *τρυφῶ* = ζῶ τρυφῆ-λῶς, μὲ ἀπολαύσεις. — *ἀναγκάζεσθαι* = τὸ ἀναγκάζεσθαι. — *βίος* = μέσα συντηρήσεως.

3. *πολιτεύομαι* = ζῶ ὡς πολίτης, κυβερνῶμαι. — *παρρησία* = ἐλευθερία τοῦ λόγου, ἢ ἄνευ φόβου ἐξωτερικεῖσις τῶν σκέψεων. — *καὶ τὸ φανερῶς ὁ καὶ* ἐπεξηγηματικός. — *φανερῶς* = ἐκ

τοῦ ἔμφανοῦς, κατὰ πρόσωπον. — **ἐπιπλήττω τινί** = ἐπικρίνω (τινὰ) διὰ τι. — **ἐπιτίθεμαί τινι** = ἐπιπλήττω τινί = ψέγω, ἐπικρίνω (τινὰ) διὰ τι. — **ἐπιπλήξαι** — **ἐπιθέσθαι**· συναπτέα **ταῖς ἀλλήλων ἀμαρτίαις** = τὰ σφάλματα ἀλλήλων. — **τῶν ποιητῶν τινες**· ποιοὶ εἶναι οὗτοι λέγει αὐτὸς ὁ ῥήτωρ ἐν κεφαλ. β'. — **οἱ προγεγεννημένοι** = οἱ προὔπαρξαντες, οἱ παλαιοί. — **ὑποθήκη** = παραίνεσις, συμβουλή. — **καταλελοίπασιν**· τοῖς ἰδιώταις. — **εἰκός**· ἔνν. ἐστί.

4. **τοὺς τυράννοις** = τοῖς βασιλεῦσι. — **τοιούτων**· ἔνν. **παίδευμα**, μέσον μορφώσεως. — **καθίσταμαι εἰς τὴν ἀρχὴν** = ἀναλαμβάνω τὴν ἀρχήν. — **ἀνουθέτητος** = ὁ μὴ νοουθετηθείς, ὁ μὴ λαβὼν συμβουλὰς. — **διατελοῦσιν**· ἔνν. **δόντες**. — **οἱ συνόντες** (σύνειμι)· ἔνν. αὐτοῖς = οἱ συναναστρεφόμενοι αὐτούς, οἱ ἔχοντες σχέσεις μαζί των. — **πρὸς χάριν ὁμιλοῦσιν**· ἔνν. αὐτοῖς. — **πρὸς χάριν ὁμιλῶ τινί**· ἐνταῦθα = λέγω καὶ πράττω πρὸς εὐχαρίστησίν τινος, διὰ νὰ εὐχαριστῶ τίνα. — **χρῆμα** = ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον μεταχειρίζεται τις, τὸ χρήσιμον (προβλ. κτήμα)· ἐνταῦθα **χρήματα** ὡς παρ' ἡμῖν. — **πράγματα μέγιστα** = δύναμις μεγίστη. — **ἀφορμῆ** = κεφάλαιον. — **ἀμφισβητῶ** = διαφωνῶ, ἐρίζω. — **ἐλέσθαι**· τοῦ αἰροῦμαι = προτιμῶ. — **ἰδιωτεύω** = εἶμαι ἰδιώτης, δὲν ἀναμειγνύομαι εἰς τὰ δημόσια πράγματα. — **ἐπεικῶς πράττω** = εὐρίσκομαι εἰς μέσην τινὰ κατάστασιν, δὲν εἶμαι οὔτε πλούσιος, οὔτε πτωχός. — **οἱ τυραννεύοντες** = οἱ τύραννοι, οἱ βασιλεῖς.

5—6. **δυναστεία** = ἐξουσία, δύναμις. — **ἐνθνμοῦμαί τι** = βάλλω τι εἰς τὸν νοῦν μου, σκέπτομαι. — **διεξέρομαι** = ἐξετάζω λεπτομερῶς. — **χρῆν**· ἔνν. **διεφθάρθαι**. — **διαφθείρομαι** = φονεύομαι. — **τοὺς μέν, τοὺς δὲ** κλπ = ἄλλους μέν..., ἄλλους δέ. — **ἐξαμαρτάνω εἰς τίνα**· ἀντίθετον τοῦ **εὖ ποιῶ τίνα** = βλάπτω, κάμνω κακὸν εἰς τίνα. — **ἀμφοτέρα**· τίνα; — **δπωσοῦν** = κατὰ οἰονδήποτε τρόπον, καὶ ὑπὸ τὰς χειροτέρας συνθήκας. — **λυσitelw** = παρέχω ὠφέλειαν· τὸ πλεῖστον ἀπροσώπως = εἶναι ὠφέλιμον, καλόν. — **τοιούτων συμφορῶν**· τίνων; — **ἀπάσης τῆς Ἀσίας βασιλεύειν**· οἱ βασιλεῖς τῶν Περσῶν ἐθεωροῦντο οἱ εὐτυχέστεροὶ τῶν ἀνθρώπων κατὰ τὴν ἀρχαιότητα. — **τῆς ἀνωμαλίας καὶ ταραχῆς**· δηλ. τῆς ἐν ταῖς βασιλείαις συμβαινούσης. — **ἀνωμαλία** = ἀταξία. — **ταραχῆ** = σύγχυσις. — **ὡσπερ ἱερωσύνην**· ὁ νοῦς· νομί-

ζουσιν οἱ βασιλεῖς, ὅτι ἡ βασιλεία ἀρμόζει εἰς πάντα ἄνθρωπον, ὅπως ἡ ἱεροσύνη, ἐπειδὴ καὶ αὕτη ἔχει, ὅπως ἡ βασιλεία, ἐξαιρετικὰς τινὰς τιμὰς. Ἄλλ' οἱ ἱερεῖς δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ ἔχουν τόσην πεῖραν τῶν πραγμάτων, ὅσην οἱ μέλλοντες βασιλεῖς. — **δ** = ἐνῶ αὕτη (ἡ βασιλεία). — **πρόνοια** = φροντίς.

β'

6. **καθ' ἐκάστην... πρᾶξιν** = περὶ ἐκάστης μεμονωμένης πράξεως, ἐνεργείας. — **ἐξ ὧν** = ὅπως = πῶς. — **κατὰ τρόπον** = κατὰ τὸν δέοντα τρόπον, ὅπως πρέπει. — **οἱ αἰεὶ παρόντες** = οἱ ἐκάστοτε παρόντες, τὸ ἄμεσον περιβάλλον. — **καθ' ὅλων** = περὶ ὅλων. — **στοχάζομαί τινος** = προσπαθῶ νὰ εὔρω, νὰ ἐπιτύχω τι. — **διατρίβειν** ἔνν. τὸν χρόνον. — **διέρχομαι** = διηγοῦμαι ἐκτενῶς καὶ λεπτομερῶς ἢ σύνταξις: **ἐγὼ δὲ πειράσομαι διελθεῖν καθ' ὅλων τῶν ἐπιτηδευμάτων, ὧν χρὴ στοχάζεσθαι καὶ περὶ ἃ δεῖ διατρίβειν.**

7. **ἐξεργάζομαι** ὡς παιθητικόν = ἄγομαι εἰς πέρας, τελειῶνω. — **ὑπόθεσις** = βάσις, σκοπός. **συννορῶ** = βλέπω διὰ μιᾶς καλῶς. — **καταλογάδην** = τὸ ἐν περὶ λόγῳ γραφόμενον ἀντίθετον τοῦ μετὰ μέτρον. — **συντίθημι** = συνθέτω, δημιουργῶ. — **προσδοκία** = ἐλπίς. — **παρέσχε'** γνωμικὸς ἀόριστος = **παρέχει**. — **καταδεής** = ἐλλειπής. — **δόξα** = ἐντύπωσις, φήμη. — **ἔλαβεν** ποῖον τὸ ὑποκείμενον;

8. **οὐ μὴν ἀλλὰ** = ἀλλ' ὅμως, παρὰ ταῦτα. — **ἐπιχείρημα** = ἐγγχείρημα, ἀπόπειρα. — **καλῶς ἔχει** = εἶναι τιμητικόν. — **τὸ ζητεῖν** κλπ' ἐπεξίγησις. — **ζητῶ** = ἀνερευνῶ. — **μοναρχία** = μοναρχικὸν πολίτευμα, βασιλεία. — **παιδεύοντες** = παιδεύειν πειρώμενοι. — **ἐπ' ἀρετήν** = ἵνα γίνων ἐνάρετοι. — **ὀνήσειε'** τοῦ ὀνήνημι = ὠφελῶ. — **δυναστεία** βλ. κεφ. α'. — **τοῖς μέν... τοῖς δέ** τίσι; — **πολιτεία** = βίος τοῦ πολίτου καθόλου = ὁ βίος. — **πρᾶος** = ἥπιος, ἀνεπαχθής.

γ'

9. **ἐν κεφαλαίοις** = κεφαλαιοδῶς, εἰς γενικὰς γραμμὰς. — **τοῦ πράγματος** τοῦ βασιλικοῦ ἔργου. — **ἐνταῦθα** εἰς τὸν γενικὸν ὀρισμὸν. — **παῦσαι** ἔνν. δυστυχοῦσαν = νὰ θέσῃ τέρας εἰς

τὴν δυστυχίαν της. — *καλῶς* (ἢ *εὖ*) *πράττω* = εὐήμερῶ, εὐτυχῶ. — *συμπίπτω* = συμβαίνω. — *τούτων ἔνεκα* δηλ. τοῦ παῦσαι δυστυχουσαν κλπ.

10. βουλευομένους = ἔχοντας τὴν διάθεσιν νὰ σκέπτονται. — *ῥαθυμῶ* = φεύγω τοὺς κόπους, παραδίδομαι εἰς ἀδράνειαν. — *ἀμελῶ* = ἀδιαφορῶ, ἢ διότι περιφρονῶ ἓνα πράγμα, ἢ διότι προσέχω εἰς ἄλλο, ἂν καὶ εἶμαι φιλόπονος. — *ὅπως φρονιμώτερον διακείσονται τῶν ἄλλων* = πῶς θὰ εἶναι συνετώτεροι τῶν ἄλλων.

11. δέδεικται = εἶναι ἀποδεδειγμένον, προφανές. — *τοιαύτας τὰς βασιλείας ἔξουσιν* = ἐλευθέρως = θὰ δώσουν τοιαύτην κατεύθυνσιν εἰς τὴν διαχείρισιν τῆς βασιλικῆς ἔξουσίας. — *γνώμη* = διάνοια, ψυχὴ καθόλου χαρακτηρ. — *παρασκευάζω* = διαμορφώνω. — *ἀσκητῆς* = ἀθλητῆς. — *αἱ πανηγύρεις* = νοεὶ κυρίως τὰς τέσσαρας μεγάλας πανελληνίους ἑορτάς. — *οὐδὲν μέρος* = οὐδέν. — *τίθῃμι ἄθλον* = ὀρίζω βραβεῖον.

δ'

ὧν = *τούτων οὖν* (τῶν ἀνωτέρω λεχθέντων). — *ἐνθυμοῦμαι* = ἔχω ἐν νῶ, λαμβάνω ὑπ' ὄψιν. — *ταῖς τιμαῖς... ταῖς ἀρεταῖς* = κατὰ τὰς... — *διοίσεις* = τοῦ διαφέρω.

12. καταγινώσκω τινὸς δυστυχίαν = καταδικάζω τινὰ εἰς δυστυχίαν, θεωρῶ τινὰ δυστυχεῖν. — *ὡς περὶ μὲν κλπ.* ἐπεξήγησις. — *τέχναι* = τρόποι, μέσα. — *πρὸς ἀρετὴν* = ὥστε ἐναρέτους γενέσθαι.

13. οὕτω διάκεισο τὴν γνώμην = τοιαύτην γνώμην ἔχε. — *μεταπέμπομαί τινα* = καλῶ τινα πλησίον μου. — *εὐδοκιμῶ* = εἶμαι ὀνομαστός, φημιζομαι. — *τῶν ποιητῶν* = τῶν γνωμικῶν λεγομένων, οὓς ἰδὲ ἐν κεφ. β'. — *σοφιστῶν* = τῶν συγχρόνων τοῦ Ἰσοκράτους, οἵτινες ἦσαν πολλοί. — *ἀπειρώς ἔχω τινὸς* = ἀγνοῶ τινά. — *τῶν μὲν* = τῶν σοφιστῶν. — *τῶν δέ* = τῶν ποιητῶν. — *μαθητῆς* = διὰ τῆς μελέτης αὐτῶν. — *οἱ ἐλάττονες* = οἱ κατωτέρας ἀξίας. — *ἀγωνιστῆς* = ἀνταγωνιστής, ζηλωτής. — *γυμνάσια* = αἰσωματικά, ἀλλὰ καὶ αἰ πνευματικά ἀσκήσεις (ὡς ἐν ταῦθα). — *οἶον ὑπεθέμεθα* = ὅποιον ἐθέσαμεν ὡς ἀρχήν.

14. παρακαλοῦμαι = παρακινουῖμαι. — *παρακληθείης* = εἰς

τὰ πνευματικὰ γυμνάσια, εἰς τὴν καλλιέργειαν τοῦ πνεύματος.—
προσιάτω τινί=ἄρχω, ἐξουσιάζω τινά.—**ἐρρωμενεστέρως**=
 μετὰ μεγαλυτέρας προθυμίας, ζήλου.—**ἀτιμάζω**=καταφρονῶ.

ε'

15. **ἐντεῦθεν**· δηλ. ἀπὸ τῆς ἐπιμελείας τῆς διανοίας.—**φι-
 λόπολις**=φιλόπατρις.—**οἶόν τε**· ἔνν. **ἐστίν**=εἶναι δυνατόν.—
χαίρω τινί=χαίρω, εὐχαριστοῦμαι διὰ τι.—**ποιοῦμαι τὴν ἐπι-
 μέλειάν τινος**=ἐπιμελοῦμαι, φροντίζω περὶ τινος.—**μέλει μοί
 τινος**=φροντίζω περὶ τινος.—**περὶ παντὸς ποιοῦμαι**=ἐκτιμῶ
 ὑπὲρ πάντων ἄλλο.—**κεχαρισμένως**=μὲ χαράν, χωρὶς δυσφορίαν.—
αὐτοῖς· δηλαδή τῷ πλήθει διὰ τὴν περιληπτικὴν ἔννοιαν τῆς
 λέξεως· συναπτόν τῷ **κεχαρισμένως**.

16. **πολιτεία**=πολίτευμα.—**διαμένω**=μένω ἀμετάβλητος,
 διατηροῦμαι ἐπὶ μακρόν.—**θεραπεύω τινά**=περιποιοῦμαι, ἐπι-
 δεκνύω ἐνδιαφέρον πρὸς τινά.—**δημαγωγῶ**=διευθύνω, κυβερ-
 νῶ τὸν λαόν.—**ἦν**=ἄν.—**ὑβρίζω τινά**=καζομεταχειρίζομαί τι-
 να.—**ὑβρίζειν τὸν ὄχλον**· τὸ ὑποκείμενον νοητέον ἐκ τῶν κα-
 τωτέρω: **τοὺς ἔχοντας τὰς τιμάς**.—**περιορῶ**=παραβλέπω,
 ἀνέχομαι.—**σκοπῶ**=προσέχω, κοιτάζω.—**δπως**=πῶς.—**τι-
 μαί**=ἀξιόματα.—**οἱ ἄλλοι**· οἱ ἰδιῶται, ὁ λαός.

στ'

17. **πρόσταγμα**=διάταγμα στηριζόμενον ἐπὶ νόμου ἢ ἐπὶ
 τῆς θελήσεως τοῦ ἄρχοντος.—**ἐπιτήδευμα**· ἐνταῦθα=τὸ κατ'
 ἔθιμον γινόμενον καὶ ὄχι κατὰ νόμον ἢ πρόσταγμα τῶν κρατούν-
 των.—**κινῶ**=μεταβάλλω ὀριζικῶς, ἀκυρῶνω.—**μετατίθημι**=
 μεταβάλλω, τροποποιῶ.—**καθεστῶς**=νομοθετημένον, κρα-
 τοῦν.—**τὸ σύμπαν**· ὡς ἐπίσημα=γενικῶς, καθόλου.—**σφίσιν
 αὐτοῖς ὁμολογουμένους**=οἱ ὅποιοι νὰ εἶναι σύμφωνοι μὲ τὸν
 ἑαυτὸν των, νὰ μὴ περιέχουν ἀντιφάσεις.—**οἵτινες**=ἐκείνους,
 οἵτινες.—**ἀμφισβήτησις**=φιλονικία, ἀντιγωνία.—**διάλυσις**=
 χωρισμός, εἰρήνευσις.—**ταῦτα**· τίνα;—**τοῖς καλῶς κειμένοις**·
 ἔνν. νόμοις.

10. **ἐργασίας**· ἔνν. τὰς περὶ τὴν γεωργίαν, ἐμπόριον καὶ τὰς

τέχνας ἀσχολίας. — *αὐτοῖς*· τοῖς πολίταις. — *κερδαλέος* = ἐπικερδής, ὠφέλιμος. — *πραγματεῖται* = πολυπραγμοσύνη, ἀνάμειξις εἰς πολλά. — *τὰς μὲν*· ἔνν. τὰς πραγματείας. — *πρὸς δὲ τὰς*· ἔνν. τὰς ἐργασίας. — *προθυμότερον ἔχω πρὸς τι* = μετὰ μεγαλυτέρου ζήλου ἀσχολοῦμαι εἰς τι. — *τὰς κρίσεις ποιοῦ*· διότι οἱ βασιλεῖς περιεβάλλοντο καὶ δικαστικὴν ἐξουσίαν. — *περὶ ὧν* = περὶ τούτων, περὶ ὧν. — *ἀμφισβητῶ* = ; (πρὸβλ. *ἀμφισβήτησις* § 17). — *πρὸς χάριν* = χαριζόμενος. — *ἐναντίας ἀλλήλαις*· ἐπὶ ὁμοίων περιπτώσεων. — *ταυτὰ γινώσκω* = ἔχω τὴν αὐτὴν γνώμην. — *πρέπει* = ἐπιβάλλεται ὑπὸ τῆς ἠθικῆς. — *ἀκινήτως ἔχω* = εἶμαι ἀμετάβλητος, σταθερός.

19. *οἰκῶ τὴν πόλιν* = διοικῶ, κυβερνῶ τὴν πόλιν. — *κατασκευαῖ* = δημόσια, κοινωφελῆ ἔργα· νοοῦνται ὄχι μόνον αἱ δημόσιαι οἰκοδομαί, δηλ. ἀγοραί, λιμένες, ἀλλὰ γενικώτερον ὅλα ἔκείνα, τὰ ὅποια πρέπει νὰ ὑπάρχουν εἰς πόλιν καλῶς διοικουμένην. — *λαμπρῶς* = μεγαλοδῶρος, πλουσιοπαρόχος, ἀνοικτόχερα· ἀντιτίθεται τῷ *ἀκριβῶς* = φειδωλῶς, μὲ σφικτὰ τὰ χέρια. — *ταῖς πράξεσιν*· νοοῦνται εἰδικῶς αἱ περὶ τὰς προσόδους τῆς πόλεως εἰσπράξεις· ὡς ἐοικηνευθῆ· ὡς πρὸς δὲ τὴν διαχείρισιν τοῦ δημοσίου πλούτου. — *εὐδοκιμῶ* = ἀποκτῶ καλὸν ὄνομα, ἐπαινοῦμαι. — *διαρκῶ* = ἐπαρκῶ. — *μηδ' ἐν μιᾷ*· πρὸς ἔμφασιν· ἀντί: *ἐν μηδεμιᾷ*. — *ἐν τοῖς προειρημένοις* = τοῖς προειρημένοις· τίνα εἶναι ταῦτα; — *τῷ κάλλει τῶν κτημάτων* = διὰ τῆς ὡραιότητος καὶ ἐπιβολῆς τῶν ἀποκτηθέντων, τῶν καλλιτεχνικῶν καὶ λοιπῶν δημιουργημάτων. — *τῶν φίλων*· γενικὴ ἀντικειμενικὴ. — *ἀνάλωμα* = δαπάνη. — *τὰ τοιαῦτα τῶν ἀναλωμάτων* = τὰ οὕτω ἀναλωθέντα, αἱ πρὸς τοιοῦτους σκοποὺς διατεθεῖσαι δαπάναι. — *παράμένει* = μένουσιν εἰς τὴν πραγματικότητα, δὲν πηγαίνουν χαμένα. — *οἱ ἐπιγιγνώμενοι* = οἱ μεταγενέστεροι.

20. *ποιῶ τὰ πρὸς τοὺς θεοὺς* = λατρεύω τοὺς θεοὺς. — *ὡς οἱ πρόγονοι κατέδειξαν* = καθ' ὃν τρόπον σοῦ ἀπεκάλυψαν, σὲ ἐδίδαξαν οἱ πρόγονοι. — *θεραπεία* = λατρεία. — *τοὺς τοιούτους*· δηλ. τοὺς παρέχοντας ἑαυτοὺς ὡς βελτίστους καὶ δικαιοτάτους. — *ιερεῖα* = τὰ πρὸς θυσίαν σφάγια τὰ καθιερωθέντα πρὸ τῆς θυσίας. — *καταβάλλω*· ἰδίως ἐπὶ σφαγῆς ζώων = θύω. — *πράττω ἀγαθόν* = εἰσπράττω, λαμβάνω καλόν. Ἡ πλοκὴ τοῦ κόλου ἔχει ὁδε: *ἐλπὶς ἐστὶ πράξειν* (= λήψεσθαι) *ἀγαθόν τι παρὰ τῶν*

θεῶν μᾶλλον τοὺς τοιούτους ἢ τοὺς καταβάλλοντας πολ-
λὰ ἱερεῖα.

ζ'

Τίμα ταῖς μὲν ἀρχαῖς..... ταῖς δ' ἀληθείαις αὐταῖς
τοὺς εὐνουστάτους=διὰ τῶν τιμῶν, μετὰ τῶν ὁποίων συν-
υπάρχει ἀρχὴ καὶ ἐξουσία (=διὰ τῶν ἀξιομάτων), τίμα τοὺς συγ-
γενεῖς, διὰ δὲ τῶν ἀληθεστάτων τιμῶν (ὡς π.χ. ἡ πρόσκλησις τι-
νος πρὸς σύσκεψιν, ἡ στεφάνωσις ἢ δωρεὰ διὰ καλὰς πράξεις καὶ
τὰ ὅμοια) τοὺς φιλικώτατα διακειμένους (πρὸς σέ).

21. τὴν τῶν πολιτῶν εὐνοίαν· ὁ Ἰσοκράτης ἤδη διετύ-
πωσε τὸ δόγμα: ἰσχύς τοῦ βασιλέως ἢ ἀγάπη τοῦ λαοῦ.—σώ-
ζω τι=διατηρῶ, διαφυλάττω ἀπρόσβλητόν τι.—τυραννίς=βα-
σιλεία.—κῆδομαι;=(βλ. Κ. Παιδείας Βιβλ. VIII, κεφ. Ζ', § 15
«ἑαυτοῦ τοι κήδεταί ὁ προνοῶν ἀδελφοῦ». — οἴκοι πολιτικοί=οἴ-
κοι ἀνήκοντες εἰς τοὺς πολίτας, ἰδιωτικοί=τὰ οἰκογενειακὰ πρά-
γματα τῶν ὑπηκόων.—ἀπὸ τῶν σῶν ἀναλίσκειν=ὅτι ἐξο-
δεύουν ἀπὸ τὰ ἰδικὰ σου χρήματα, ἀπὸ τὸ ἰδιαιτέρον ταμεῖόν
σου.—πλεῖον ποιῶ τι=αὐξάνω τι.

22. πιστός=ἀξιόπιστος.—ἀσφαλής=ἀκίνδυνος.—συμβό-
λαιον=συμφωνία, ὑποχρέωσις.—νόμιμος=δίκαιος.—περὶ
πλείστον ποιοῦμαί τινα=φροντίζω, περιποιοῦμαι τινα τὰ μέ-
γιστα.—ιοὺς παρὰ σοῦ λαμβάνειν ἀξιοῦντας· ἔννοεῖ τοὺς
σοφοὺς, διότι αὐτοὶ ἦσαν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ οἱ ἔχοντες ἀνάγκη
τῆς ἀρωγῆς τῶν βασιλέων.—εὐδοκιμῶ=; (βλ. § 19).

23. ἐξαιρῶ=ἀποδιώκω, ἐκβάλλω.—ὅπως ἂν τοὺς ἄλλους
πρὸς σαυτὸν διαθῆς....ἐξεις=διότι, ὅπως τυχὸν θὰ διαθέσης
τοὺς ἄλλους ἀπέναντί σου, τοιαύτην στάσιν θὰ λάβῃς καὶ σὺ ἀπέ-
ναντι αὐτῶν· ἂν κάμῃς τοὺς ὑπηκόους σου νὰ σὲ τρέμουν, καὶ
σὺ ἐπίσης θὰ τρέμῃς διὰ τὴν ἀσφάλειαν τῆς ζωῆς σου.—δόκει
δὲ τοῖς ἄλλοις· ἔνν. ὀργίζεσθαι=δίδε τὴν ἐντύπωσιν εἰς τοὺς ἄλ-
λους, ὅτι ὀργίζεσαι=ὑποκρίνου, ὅτι ὀργίζεσαι.—ὅταν σοι και-
ρὸς ᾗ· ἔνν. ὀργίζεσθαι=ὅταν τὸ ἀπαιτῆ ἢ περίστασις νὰ ὀρ-
γίξῃς.—δεινὸς μὲν φαίνου.. τῶν ἀμαρτανομένων· ἢ
πλοκή: φαίνου δεινὸς μὲν τῷ (=ὡς πρὸς τὸ) μηδὲν λαν-
θάνειν σε τῶν γιγνομένων, πρῶτος δὲ τῷ (=ὡς πρὸς τὸ)

ποιεῖσθαι τὰς τιμωρίας ἐλάττους τῶν ἀμαρτανομένων.—
δεινός=αὐστηρός· ἀντίθετον τοῦ *πραῖος*.—*τῷ μηδὲν λανθάνειν σε τῶν γιγνομένων*· ἐλευθέρως=ἵνα μηδὲν ἐξ ὅσων γίνονται μένη κέκρυμμένον ἀπὸ σοῦ.—*πραῖος*=μαλακός, ἐπεικής.—*τὰ ἀμαρτανόμενα*=τὰ παραπτώματα.

24. *ἀρχικός...καὶ νομίζειν*· ἡ πλοκή· *βούλου σὺ εἶναι ἀρχικός μὴ χαλεπότητι* (δοτ. τοῦ τρόπου) *μηδὲ τῷ κολάζειν σφόδρα, ἀλλὰ τῷ ἠτῶσθαι πάντας...καὶ νομίζειν*.—*ἀρχικός*=ἰκανός, ἔμπειρος περὶ τὸ κυβερνᾶν.—*χαλεπότης*=αὐστηρότης, σκληρότης.—*σφόδρα*=ὑπερβολικῶς.—*ἠτῶμαί τινος*=εἶμαι ἡττων, κατώτερός τινος.—*ταῖς ἐπιστήμαις*=ὡς πρὸς τὴν γνῶσιν τῆς πολεμικῆς τακτικῆς.—*ὀμιλῶ πρὸς τινα*=ἔχω σχέσεις πρὸς τινα.—*ἡττων*=ἀσθενέστερος.—*κρείττων*=ἰσχυρότερος.—*ἀξιώσεως*· ἔνν. ὀμιλεῖν.

25. *φιλονικῶ*=ἀγωνίζομαι ἐπιμόνως.—*περὶ ὧν*=περὶ τούτων, περὶ ὧν.—*κρατῶ*=ἐπικρατῶ, ὑπερισχύω.—*μέλλει συνοίσειν*=*συνοίσει* (ἔν. ταῦτα).—*φαῦλος*=ἄξιος καταφρονήσεως.—*συμφερόντως*· ἔνν. αὐτοῖς=πρὸς τὸ συμφέρον των, πρὸς ὠφέλειάν των.—*ἠτῶμαι*=ὑποχωρῶ, ὑποκύπτω.—*μετὰ βλάβης*· ἔνν. ἐαυτῶν=μὲ ζημίαν των.—*περιγίγνομαι*=σικῶ, ἐπικρατῶ, ἐπιβάλλω τὰς θελήσεις μου.—*μεγαλόφρων*=εὐγενής, γενναῖος.—*μείζω περιβάλλομαι*=μείζω περιβάλλω ἑμαυτῷ, ἀποκτῶ.—*κατέχω*=γίνομαι κάτοχος, ἀποκτῶ.—*ἐφίεμαι*=ἐπιθυμῶ.—*ἐξεργάζομαι*=φέρω εἰς πέρας, βγάζω σὲ κεφάλι.—*οἷς*=ταῦτα, οἷς.

26. *τῇ παρούσῃ*=ἐκείνην, τὴν ὁποίαν ἔχουν εἰς χεῖράς των.—*τελέως*=τελείως, ἀπὸ πάσης ἀπόψεως.—*κακία*=δυσμένεια, ἐχθρότης.—*οἷον χρῆ*· ἔνν. *εἶναί σε*.—*καὶ πράττων ὥσπερ ἐν τῷ παρόντι*=καὶ εὐρισκόμενος ὑπὸ παρομοίας συνθήκας, ὑπὸ τὰς ὁποίας εὐρίσκεισαι τώρα.—*μέτρια*=ὀρθά, λογικά.—*ἀτυχῶ τινος*=ἀποτυγχάνω εἰς τι.

ἦ

27. *τῆς σῆς φύσεως ἀξίους*=ἐκείνους, πὺν προσαρμόζονται εἰς τὸν χαρακτῆρά σου.—*μεθ' ὧν*=τούτους, *μεθ' ὧν*.—*συνδιατρίψεις*· ἔνν. τὸν χρόνον.—*δοκιμασία*=ἔλεγχος.—*τοῖς χρω-*

μένοις = τοῖς συνοῦσι = τοῖς σχετικοῖς, τοῖς φίλοις. — ἐπίστη-
μι τινά τι = διορίζω τινά πρὸς διαχείρισίν τινος. — πράγμα-
τα = ὑποθέσεις. — ὡς... ἔξων = μετὰ τὴν ἰδέαν, ὅτι θά... — αἰτίαν
ἔχω = κατηγοροῦμαι. — ὧν = τούτων, ἅ.

28. ἐπαινῶ = ἐπιδιοκίμῶ. — τὰ ἁμαρτανόμενα = ; (βλ. §
23). — ἐπιτιμῶ τι = κατακρίνω τι. — δίδωμι παρησίαν =
παρέχω ἐλευθερίαν λόγου. — ἀμφιγνοῶ = ἀμφιβάλλω. — συνδο-
κιμάζω = ἔξετάζω μετὰ τινος. — διορῶ = διαβλέπω, διακρίνω. —
μετ' εὐνοίας θεραπεύω = ἐξ εὐμενῶν διαθέσεων κινούμενος
προσφέρω τὰς ὑπηρεσίας μου. — πλέον ἔχω τινός = πλεονε-
κτῶ, εὐρίσχομαι εἰς ἀνωτέραν μοῖραν τινος. — περὶ ὧν ἂν
λέγωσι = τούτους, περὶ ὧν ἂν λέγωσι.

29. ζημία = τιμωρία (συνήθως χρηματική). — οἱ ψευδῶς
διαβάλλοντες = οἱ συζοφάνται. — ἂν μηδεμιᾷ δουλεύης κλπ.
ἔπεξεήγησι τοῦ τοῦθ'. — κρατῶ = εἶμαι κύριος. — συνουσία =
(πρὸ βλ. οἱ συνόντες). — εἰκῆ = ἄνευ λόγου, σκοποῦ. — ἀλογί-
στως = ἀπερισκέπτως. — διατριβή = ἐνασχόλησις. — ἐπιδίδω-
μι = προκόπτω, προσδεύω, (πρὸ βλ. ἐπίδοσις εἰς τὰ μαθήματα).

θ'

30. φιλοτιμοῦμαι ἐπὶ τι = στηρίζω τὴν φήμην μου εἰς τι
πράγμα, εἶμαι ὑπερήφανος διὰ τι. — μέγα φρονῶν' ἢ μετοχ. ἔκ
τοῦ φαίνου. — μέγα φρονῶ ἐπὶ τι = εἶμαι ὑπερήφανος, καυ-
χῶμαι διὰ τι. — μέτεσί μοι τινος = μετέχω τινός. — οὐδὲν μέ-
ρος = οὐδὲν μέρος. — αὐτοὶ παρ' αὐτοῖς = κατὰ μόνας. — γνώμη =
διάνοια καθόλου ὁ χαρακτηριστῆρ. — λάνθανε = πειρῶ λανθάνειν =
προσπάθει νὰ μὴ γίνεσαι ἀντιληπτός. — ἐπὶ τῷ = ἐπὶ τι. — φαῦ-
λον = μηδαμινόν, ἀνάξιον λόγου. — ἐνδείκνυσο σπουδάζων =
ἀποδείκνυε διὰ τεκμηρίων, ὅτι ἀσχολεῖσαι μετὰ ζήλου.

31. ἀξίον' τοῦ ἀξιῶ = ἔχω τὴν ἀξίωσιν, ἀπαίτησιν. — ἀτά-
κτως = χωρὶς τάξιν, εὐπρέπειαν. — ἦθος = χαρακτήρ.

32. περὶ πλείονος ποιοῦμαί τι = θέτω εἰς ἀνωτέραν μοῖ-
ραν, προτιμῶ τι. — ὠνητὸς = ὁ δυνάμενος νὰ ἀγορασθῆ, ἀγορα-
στός. — παραγίγνομαι τι = ἔρχομαι πρὸς συνάντησιν, εἰς χεῖρας
τινος. — ἀλλ' ἦ = εἰμή. — οἱ διενεγκόντες (τοῦ διαφέρω) = οἱ
διακριθέντες. — τρυφῶ ἐν ταῖς ἐσθῆσι καὶ τοῖς περὶ τὸ σῶμα

κόσμοις = εύρισκω ἀπόλαυσιν εἰς τὴν (πλουσίαν) ἐνδυμασίαν καὶ τὸν καλλωπισμὸν τοῦ σώματος· ἐλευθέρως = ἐνδύομαι μεγαλοπρεπῶς (πολυτελῶς) καὶ καλλωπίζομαι. — **καρτερῶ** = ὑπομένω μετὰ καρτερίας τοὺς κόπους. — **ὡς χρεή**· ἐνν. καρτερεῖν. — **ἐπιτήδευμα** = ἔργον, συνήθεια. — **ὄψις** = ἡ καθόλου ἐξωτερικὴ ἐμφάνισις. — **ἐκείνοις**· τοῖς νομίζουσί σε ἄξιον τῆς ἀρχῆς.

33. ἐπισκοπῶ = ἐξετάζω μετὰ προσοχῆς. — **ἀκμὴ καιρῶν** = τὸ προσῆκον μέτρον. — **δυσκαταμαθήτως ἔχω** = δυσκόλως μαθαίνομαι, γίνομαι ἀντιληπτός. — **ἔχουσιν**· οἱ καιροί. — **ἐλλείπω** = ἔχω ὀλιγώτερα τοῦ δέοντος. — **πλεονάζω**· ἀντίθετον τοῦ ἐλλείπω. — **ἡ μετριότης** = τὸ προσῆκον μέτρον, τὸ ὀρθόν. — **ἐνδεια** = ἔλλειψις. — **ἐν ταῖς ἐνδείαις ἢ ταῖς ὑπερβολαῖς**· ὁ Ἰσοκράτης θεωρεῖ ὡς ἄριστον τὸ προσῆκον, τὸ μέτριον· ἐπειδὴ ὁμοίως τὸ προσῆκον δὲν τὸ ἀντιλαμβάνονται εὐκόλως οἱ ἄνθρωποι, προκειμένης ἐκλογῆς μεταξὺ ἐλλείψεως καὶ ὑπερβολῆς, συνιστᾷ νὰ προκρίνεται ἡ ἔλλειψις.

ι'

34. ἀστεῖος = εὐγενῆς τοὺς τρόπους. — **σεμνός** = σοβαρός. — **τὸ μὲν**· δηλ. τὸ σεμνὸν εἶναι. — **πρόσταγμα** = ὑποθήκη = παραγγελία, συμβουλή. — **σεμνύνομαι** = εἶμαι σεμνός, σοβαρός. — **ιδέα** = ὁ τρόπος, καθ' ὃν ἐκδηλοῦται τις. — **ἀμφοτέραις ταῖς ιδέαις**· δηλ. τῇ ἀστειότητι καὶ τῇ σεμνότητι. — **συμφορὰ** = κακόν, μειονέκτημα.

35. ἀκριβῶ τι = ἐξακριβῶνω τι. — **ὧν** = τούτων, ἅ. — **μέτιθι**· τοῦ μετέρχομαι = ἐπιδιώκω. — **φιλοσοφία** = μεθοδικὴ ἔρευνα. — **ὁδός** = τρόπος, μέθοδος ἔρευνῆς. — **τὰς ὁδοὺς**· τοῦ ἀκριβοῦν τὰ πράγματα. — **τὸ δὲ ἐπ' αὐτῶν κλπ.** ἢ σύνταξις: **τὸ γυμνάζεσθαι ἐπ' αὐτῶν τῶν ἔργων ποιήσει σε δύνασθαι χρῆσθαι τοῖς πράγμασι.** — **θεωρῶ** = ἐξετάζω. — **τὰ συμπύπτοντα** = τὰ κατὰ σύμπτωσιν συμβαίοντα. — **μνημονεύω τι** = ἀνακαλῶ τι εἰς τὴν μνήμην μου.

36. εὐδοκιμῶ = ἀποκτῶ φήμην, ὑπόληψιν. — **εἰκῶν** = ἀνδρείας. — **ὑπόμνημα** = ἀνάμνησις. **καλῶς** = ἐντίμως. — **αἰσχροῶς** = ἀτίμως. — **αἰροῦ τεθνάναι καλῶς μᾶλλον ἢ ζῆν αἰσχροῶς**· ἐνταῦθα ὁ Ἰσοκράτης ἀκολουθεῖ τὰ διδάγματα τοῦ Σωκράτους.

37. *βασιλεία* = τὸ βασιλικὸν ἀξίωμα, ἡ βασιλικὴ ἰδιότης. —
ὅπως = πῶς.

ια'

*μὴ περιίδης τὴν σαυτοῦ φύσιν ἅπασαν ἅμα διαλυθεῖ-
σαν* = μὴ ἀνεχθῆς νὰ διαλυθοῦν διὰ μιᾶς ὅλαι αἱ φυσικαὶ σου
ἰδιότητες· ἐλευθέρως = μὴ ἀφήσης νὰ διαλυθοῦν μὲ τὸ σῶμά σου
αἱ ἀρεταί σου.

38. *μελετῶ* = ἀσχοῦμαι. — *συνεθίζομαι* = συνηθίζω. — *ἐμ-
μένω τινι* = μένω σταθερὸς εἰς τι.

39. *ἀκριβῶς* = μὲ ἀκριβολογίαν, λεπτολογίαν. — *μικρὰ* = ἀσή-
μαντα, ἀνάξια λόγου πράγματα. — *περὶ μικρῶν ἐρίζοντας*· ἐν-
νοεῖ τοὺς σοφιστάς. — *τοὺς εὖ περὶ μεγάλων λέγοντας*· οἷος
ἦτο ὁ διδάσκαλος τοῦ ἠήτορος Σωκράτης, ὃν ὑπαινίσσεται. — *ἀ-
πορία* = βιοτικὴ δυσκολία. — *μέτρια λέγω περὶ ἔμαντοῦ* = ὀμι-
λῶ μὲ μέτρον, μὲ μετριοφροσύνην περὶ τοῦ ἑαυτοῦ μου. — *ὀμιλῶ
τινι* = συναναστρέφομαι ἢ ἀσχολοῦμαι μὲ κάτι. — *ἀλλὰ τοὺς
μέτρια μὲν περὶ αὐτῶν λέγοντας... φέρειν ἐπισταμένους*·
εἰς τὸ τμήμα τοῦτο ὁ Ἰσοκράτης ὑπονοεῖ τὸν Σωκράτη, ὅστις
παρὰ τὰς ἄλλας ἀρετὰς αὐτοῦ δὲν «*διεταράττετο ἐν ταῖς τοῦ
βίου μεταβολαῖς, ἀλλὰ καλῶς καὶ μετρίως καὶ τὰς συμ-
φορὰς καὶ τὰς εὐτυχίας φέρειν ἠπίστατο*». — *τοῖς εἰρημέ-
νοις*· ἐνν. μοι, ὑπ' ἐμοῦ = τὰς συμβουλὰς μου.

ιβ'

40. *εἰ* = ὅτι, διότι. — *παραλανθάνω τινὰ* = διαφεύγω τὴν
προσοχὴν τινος. — *τοσοῦτον ὄντων τὸ πλῆθος... ἐπιτηδεύ-
οντες* = καὶ ἰδιῶται καὶ ἄρχοντες, οἱ μὲν ἔχουν εἶπει, οἱ δὲ ἔχουν
ἀκούσει, ἄλλοι δὲ ἔχουν ἴδει ἄλλους νὰ πράττουν, μερικοὶ δὲ καὶ
οἱ ἴδιοι τυχαίνει νὰ ἀσχολοῦνται (καταγίνονται) εἰς τι ἐκ τού-
των (ἐνν. τὰ ὁποῖα ἔχουν λεχθῆ ὑπ' ἐμοῦ), ἀφοῦ εἶναι τόσα
πολλά.

41. *ἀλλὰ γὰρ* = ἀλλὰ βεβαίως. — *ἐν τοῖς λόγοις τούτοις
τῶν ἐπιτηδευμάτων* = ἐν τοῖς λόγοις τοῖς παραινετικοῖς, τοῖς
διδάσκουσι τί δεῖ πράττειν. — *καινότης* = τὸ καινοφανές, τὸ νέον.

ἄπιστος = ἀπίθανος. — **τὰ νομιζόμενα** = τὰ παραδεδεγμένα. — **ἠγεῖσθαι**· ἐκ τοῦ χροῖ. — **τοῦτον**· δηλ. τὸν λέγοντα. — **χαρίεις** = σοφός, μορφωμένος. — **τοῦτον χαριέστατον**· ἐνταῦθα ὁ Ἴσοκράτης κάμνει ὑπαινιγμὸν περὶ ἑαυτοῦ. — **δς ἄν...δυνηθῆ**· ἀναφορικὴ ὑποθετικὴ πρότασις.

42. ἐπεὶ = ἔπειτα. — **τὰ συμβουλευόντα** = τὰ συμβουλευτικά, τὰ παραινετικά. — **πεπόνθασιν ὅπερ πρὸς τοὺς νουθετούντας** = ἔχουσι διατεθῆ ψυχικῶς ἀπέναντι αὐτῶν, ὅπως ἀκριβῶς καὶ ἀπέναντι ἐκείνων, οἵτινες (δι' αὐτῶν) δίδουν συμβουλὰς (περὶ τοῦ πῶς δεῖ ζῆν) = ἔχουν λάβει τοιαύτην στάσιν ἀπέναντι αὐτῶν, οἷαν ἀκριβῶς τηροῦν ἀπέναντι κλπ. — **τοῖς συνεξαμαρτάνουσιν** = ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι εἶναι πρόθυμοι νὰ περιπέσουν μετ' αὐτῶν εἰς παραπτώματα.

43. σημεῖον ποιοῦμαί τι = ἐπικαλοῦμαι, φέρω τι εἰς ἀπόδειξιν. — **τὴν Ἡσιόδου καὶ Θεόγγιδος καὶ Φωκυλίδου ποιήσιν**· ὁ Ἡσίοδος (750—700 π.Χ.) ἦτο ποιητὴς τῶν χωρικῶν, ὅπως ὁ Ὅμηρος τῶν ἀνάκτων. Ὁ Θεόγγις καὶ Φωκυλίδης (550 π. Χ.) ἦσαν ποιηταὶ ἐλεγείων (εἴδους λυρικῆς ποιήσεως) αἰόποιαι περιέχουν γνώμας πολιτικὰς καὶ ἠθικὰς. — **αἰροῦνται συνδιατρίβειν ταῖς ἀλλήλων ἀνοίαις** = προτιμοῦν νὰ ἀκούσῃ τοὺς ἀνοήτους λόγους ἀλλήλων. — **ὑποθήκη** = παραινεσις, διδασκαλία.

44. προέχω = ἐξέχω, εἶμι διάσημος. — **γνώμη** = γνώμικόν ἀπόφθεγμα. — **σπουδάσω ἐπί τινι** = ἀσχολοῦμαι μετὰ ζήλου, ἐπιμελείας εἰς τι. — **διατεθεῖεν**· οἱ ἄνθρωποι (πάντες).

ιγ'

45. καὶ τί δεῖ; = καὶ τίς ἡ ἀνάγκη· ἡ ἐρώτησις ἰσοδυναμεῖ πρὸς ἀποφατικὴν πρότασιν = **οὐ δεῖ διατρίβειν**. — **διατρίβω**· ἐνν. τὸν χρόνον = χρονοτριβῶ, χάνω τὸν καιρὸν μου. — **ὄλως** = καθόλου, γενικῶς. — **φύσις** = φυσικαὶ ιδιότητες, φυσικὴ ἰδιουσιτασία. — **σιτίον**· τὸ πλεῖστον κατὰ πληθυντικὸν (**σιτία**) = τροφαί. — **χαίρω τινί**· ἴδ. κεφ. ε', § 15. — **θρέμμα** = ζῶον (ἰδίᾳ πρόβατα, αἴγες κλπ.). — **έχοντας - δοκοῦντας**· ἐκ τοῦ **εὐρήσομεν**. — **ἐναντίας τῷ συμφέροντι τὰς ἡδονὰς ἔχω** = ἐναντίον τῷ συμφέροντι ἡδομαι = ἐπιζητῶ ἡδονὰς ἐναντίας πρὸς τὸ συμφέ

ρον μου. — *ποιῶ τι τῶν δεόντων* = ἐκτελῶ τι ἐξ ὧσων μου ὑπαγορεύει ἢ ἀνάγκη νὰ πράξω. — *καὶ δοκοῦντας καρτερικούς... ποιοῦντας*· ἐνῶ εἶναι δυνατὸν καὶ ὁ φαῦλος ὑπὸ τῆν πίεσιν τῆς ἀνάγκης νὰ εἶναι καρτερικός καὶ φιλόπρονος.

46. *οἷ* = οὗτοι γάρ. — *πρὸς τοῖς εἰρημένους*· ἀνωτέρω. — *ἀπλοῦς* = χρῆστος. — *φεύγω τὴν ἀλήθειαν τῶν πραγμάτων* = ἀποστρέφομαι τὴν ἀλήθειαν τῶν πραγμάτων, τὴν πραγματικότητα. — *ψυχῇ* = πνεῦμα. — *πονῶ* = κοπιᾶζω.

47. *ἐν ταῖς πρὸς ἀλλήλους συνουσίαις* = εἰς τὰς πρὸς ἀλλήλους σχέσεις. — *λοιδοροῦμαι*· ἐνταῦθα ἐπὶ παθητικῆς σημασίας = ὑβρίζομαι, κακολογοῦμαι. — *ἐρημία* = μοναξιά. — *ἀλλ' εὐχομένους*· ἐνν. τυχεῖν τῶν ἀγαθῶν. — *καθ' ἀπάντων* = περὶ ἀπάντων, δι' ὅλον τὸν κόσμον. — *τοῖς εἰρημένους*· ἐνν. ἐν τῷ κεφαλαίῳ τούτῳ.

48. *οὖν* = ὁπωσδήποτε, ἐν πάσῃ περιπτώσει. — *κεχαρισμένος* (χαρίζομαι) = εὐάρεστος. — *μυθώδης* = ὅμοιος πρὸς μῦθον, μυθικός. — *θεωρῶ* = θεῶμαι, παρακολουθῶ (διὰ τῆς φαντασίας) ὡς θεατῆς. — *ἀμιλλα* = ἀγών. — *ψυχαγωγοῦμαι* = αἰσθάνομαι ψυχικὴν ἀγαλλίασιν. — *τοὺς πρώτους εὐρόντας τραγωδίαν*· κατὰ τοὺς παλαιοὺς ὁ πρῶτος διαμορφωτῆς τῆς τραγωδίας ἦτο ὁ Θέσπις ἀπὸ τὸν δῆμον Ἰκαρίας τῆς Ἀττικῆς (σημερινὸς Διόνυσος) μετ' αὐτὸν προήγαγον τὴν δραματικὴν τέχνην ὁ Χοιρίλος, ὁ Πρωτίνας καὶ ὁ Φρόνιχος, ἐτελείωσαν δ' αὐτὴν κατόπιν οἱ τρεῖς μεγάλοι δραματοῦργοι τῆς ἀρχαιότητος Αἰσχύλος, Σοφοκλῆς καὶ Εὐριπίδης. — *καθορῶ* = ἀντιλαμβάνομαι καλῶς, κατὰ βάθος. — *ιδέα* = εἶδος. — *ἀμφοτέροις ταῖς ιδέαις*· καὶ τοῦ μύθου δηλαδὴ καὶ τῶν ἀγῶνων (τῆς δράσεως ἐν τῇ τραγωδίᾳ). — *καταχρῶμαι πρὸς τὴν ποίησιν* = κάμνω μεγάλην κατάχρησιν εἰς τὴν ποίησιν.

49. *τῶν ἡμιθέων*· οἳ οἱ ὁ Ἀγαμέμνων, ὁ Ἀχιλλεύς, ὁ Αἴας, ὁ Ὀδυσσεύς καὶ λοιποὶ ὁμηρικοὶ ἥρωες. — *τοὺς μύθους εἰς ἀγῶνας καὶ πράξεις κατέστησαν* = τοὺς μύθους ἐδραματοποίησαν. Πράγματι αἱ ὑποθέσεις τῶν τραγωδιῶν ἐλαμβάνοντο κατὰ τὸ πλεῖστον ἐκ τῆς μυθολογίας καὶ κυρίως ἐκ τοῦ τροϊκοῦ καὶ θηβαϊκοῦ λεγομένου κύκλου. — *ἀκουστούς*· τίνας; — *δέδεικται* = ἔχει καταστῆ πρόδηλον. — *ἀφεκτέον* (ἀπέ-
Ίσοκράτους Λόγοι, "Ἐκδ. Ε'. Χ. Παπαναστασίου-Ν. Φραγκίσκου 5

χομαι)=δεῖ ἀπέχεσθαι.—ὁ ὄχλος=τὸ πλῆθος, ὁ πολὺς κόσμος.

ιδ'

50. διέρχομαι=διεξέρχομαι, λέγω.—μὴ τὴν αὐτὴν γνώμην ἔχειν τοῖς ἄλλοις· δηλαδὴ νὰ εὐχαριστῆσαι μὲ τοὺς μωδεστάτους τῶν λόγων καὶ νὰ καταφρονῆς τοὺς ὠφελιμοτάτους αὐτῶν.—ταῖς ἡδοναῖς=ἐκ τῶν ἡδονῶν, ἐκ τῆς εὐαρεσκείας, τὴν ὁποίαν προκαλοῦν.—μηδὲ τὰ σπουδαῖα τῶν πραγμάτων...δοκιμάζειν=μὴτε τὰ πράγματα σπουδαῖα, μὴτε τοὺς ἀνθρώπους φρονίμους νὰ κρίνῃς ἀναλόγως τῆς ἑξ αὐτῶν προκαλουμένης εὐχαριστήσεως, ἀλλ' ἀναλόγως τῆς ἑξ αὐτῶν προσεχομένης ὠφελείας.

51. ἄλλως τε=διὰ τε ἄλλα καί.—τὰ γυμνάσια τὰ τῆς ψυχῆς=ἡ ἀσκησις τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ πνεύματος, ἡ ψυχικὴ καὶ πνευματικὴ μόρφωσις.—ἀμφισβητῶ περὶ τινος=διαφωνῶ, ἐρίζω περὶ τινος.—περὶ τὴν φιλοσοφίαν εἰμὶ=ἀσχολοῦμαι μὲ τὴν φιλοσοφίαν, μὲ φιλοσοφικὰ προβλήματα.—ἐριστικοὶ λόγοι=σοφίσματα, ἡ σοφιστικὴ τέχνη.—πολιτικοὶ λόγοι=οἱ ἔχοντες σχέσιν πρὸς τὸν ὅλον δημόσιον βίον, οἱ εἰσάγοντες εἰς τὴν πολιτικὴν.—αὐτοῖς· τοῖς περὶ τὴν φιλοσοφίαν δηλαδὴ διατρίβουσιν.—ὅτι δεῖ...δυνάμενον· ἡ πλοκὴ: δεῖ τὸν καλῶς πεπαιδευμένον φαίνεσθαι ἑξ ἐκάστου τούτων (τῶν ἐριστικῶν, πολιτικῶν καὶ ἄλλων τινῶν λόγων) δυνάμενον (κατηγορ. μετοχὴ) βουλευέσθαι (=αἰρεῖσθαι τὰ χρήσιμα).

52. τὰ ἀμφισβητούμενα=ἐκεῖνα, ἐπὶ τῶν ὁποίων ὑφίσταται διαφωνία (ἐνταῦθα:μεταξὺ τῶν φιλοσόφων).—τὰ συνομολογούμενα=ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα γίνονται δεκτὰ ἀπὸ ὅλων γενικῶς (ὅτι δηλ. δεῖ τὸν καλῶς πεπαιδευμένον ἑξ ἐκάστου τούτων φαίνεσθαι δυνάμενον βουλευέσθαι).—λαμβάνειν· δηλ. τὸν δυνάμενον βουλευέσθαι.—λαμβάνω τὸν ἔλεγχόν τινος=ἐλέγχω, δοκιμάζω, κρίνω τινά· ἐνταῦθα ὁ ἔλεγχος θὰ ἀποβλέπῃ εἰς τὴν προτίμησιν τοῦ πολλὰ χρήσιμα διδάσκοντος φιλοσόφου τοῦ μηδὲν ἢ πολὺ ὀλίγα δυναμένου νὰ διδάσκῃ.—ἐπὶ τῶν καιρῶν=ἐπὶ τῶν καιρῶν, εἰς τὰς κρίσιμους στιγ-

γιάς, ἐπὶ σοβαρῶν ζητημάτων.—*θεωρεῖν*—*ἐλέγχον λαμβάνειν*.—*καθ' ὅλων τῶν πραγμάτων*—περὶ ὅλων τῶν πραγμάτων, εἰς τὴν καθημερινὴν διδασκαλίαν των.—*ἀποδοκιμάζω*—κατόπιν ἐλέγχου ἀπορρίπτω· ἐνταῦθα—περιφρονῶ.—*ὁ μηδὲν ὦν αὐτὸς χρήσιμος*· ὡς ἀγνοῶν τὸ πρέπον καὶ ὠφέλιμον.

53. *περὶ πολλοῦ ποιοῦμαι τινα*—ἐκτιμῶ τινα.—*θεραπεύω*—περιποιοῦμαι.—*τυραννικὸς*—ὁ ἐμπρότερον τῷ τυράννῳ, τῷ βασιλεῖ.—*κτῆμα*—πράγμα.

ιε'

54. *τιμῶ σε*—σοῦ προσφέρω, σὲ φιλοδορῶ.—*ὅπερ εἶπον ἀρχόμενος*—ὅπως εἶπα εἰς τὴν ἀρχὴν (βλ. κεφ. α', § 1).—*πλείονος*· γενικὴ τοῦ τιμήματος.—*σφόδρα*—μετὰ θέρμης, μεθ' ὑπερβολῆς.—*διαλείπης*· ἐνν. χρώμενος.—*διαλείπω*—ἀφήνω νὰ παρέλθῃ χρόνος ἐν τῷ μεταξύ, παύω.—*κατατρέβω*—καταστρέφω, φθείρω.—*πλείονος ἀξίας ποιήσεις*· διότι θὰ ἀποδειχθῆ ἐν τῇ πράξει, ὅτι εἶναι ὄντως ὠφέλιμοι.

ΕΥΑΓΟΡΑΣ

α'

1. τὰ ἐπι φερόμενα=αἱ ἐπιτάφιοι προσφοραὶ ἦσαν δὲ αὐ-
ται θυσίαι ζώων, ἀκόμη δὲ καὶ πᾶν ἄλλο πολύτιμον καὶ εἰς
τὸν τεθνεῶτα προσφιλές.—μουσικῆ=ἄσματα καὶ ἀπαγγελία
ποιημάτων.—ἄμιλλα=ἀγών.—τριήρων ἀμίλλαις· ὑπῆρχε συν-
ἠθεια παρὰ τοῖς παλαιοῖς καὶ διὰ τριήρων νὰ διαγωνίζωνται
οὐ μόνον κατὰ τοὺς ἐπιταφίους ἀγῶνας, ἀλλὰ καὶ εἰς ἐορτάς,
π. χ. τὰ Παναθηναῖα (πρὸβλ. σημερινὰς λεμβοδρομίας καὶ ἀγῶ-
νας ἱστιοπλοίας παρὰ τοῖς Ἑγγλοῖς).—λείποντα...ὑπερβο-
λὴν=ὅτι δὲν παραλείπεις καμμίαν ὑπερβολικὴν ἐκδήλωσιν ἐν
τῇ ἀπονομῇ τῶν τοιούτων τιμῶν, ὅτι φθάνεις τὸ ἀκρότατον
ὄριον ἐν τῇ ἀπονομῇ τῶν τοιούτων τιμῶν.

2. εἴ τίς ἐστὶν αἴσθησις...τῶν...γυγνομένων=ἐὰν οἱ νε-
χροὶ διατηροῦν κάποιαν ἀντίληψιν περὶ τῶν ἐν τῷ κόσμῳ
συμβαινόντων.—πολὺ δ' ἄν...ἔχειν· ἐκ τοῦ ἠγησάμεν=ὅτι
ἔχει ἄν.—ἐπιτηδεύμα· ἴδε πρὸς Νικοκλ. κεφ. α', § 2.—κίν-
δυνος=ἀγών.—ἀξίως=ἀνταξίως.—διέρχομαι· ἴδε πρὸς Νι-
κοκλ. κεφ. β', § 7.—ἐκείνω· ποιητ. αἴτιον.—τῶν ἐκείνω πε-
πραγμένων· συναπτόεν τῷ ἀξίως.—τὰ πεπραγμένα μοι=
τὰ κατορθώματά μου.

3. φιλότιμος=ὁ φιλῶν τὴν τιμὴν, τὴν δόξαν.—μεγαλό-
ψυχος=ὁ ἔχων μεγάλην ψυχὴν, γενναῖος.—ἀντὶ τῶν τοιού-
των=ἀντὶ τοῦ τῶν τοιούτων (τιμῶν) τυγχάνειν, (§ 1).—ἐν-
κλεῶς=ἐνδόξως, μὲ τιμὴν καὶ δόξαν.—δόξα=φήμη, ὑστερο-
φημία.—σπουδάξω περὶ τινος=μετὰ ζήλου ἀσχολοῦμαι περὶ
τι, φροντίζω σοβαρῶς περὶ τινος.—πάντα ποιῶ=μετέρχομαι
τὸ πᾶν.—ὅπως...καταλείψουσιν· πλ. γ. ἐρωτ. πρότασις.

4. *τῶν τοιούτων*· δηλ. τῶν ἐπιφερομένων, χορῶν κλπ.—*ἐξεργάζομαι*=φέρω εἰς πέρας, ἀποτέλεσμα.—*ἀγωνία*=ἀγών, γυμναστικός ἀγών.—*εἰμι περί τι*=ἀσχολοῦμαι εἰς τι.—*ἐντιμος*=ἐνδοξος.—*καλῶς*=ὀρθῶς, τελείως.

β'

5. *τοὺς ἄλλους*· ἐννοεῖ τοὺς σοφιστάς, οἵτινες συνήθιζον νὰ ἐπαινοῦν οὐχὶ τοὺς συγχρόνους, ἀλλὰ τοὺς μυθικοὺς ἥρωας.—*τοὺς ἐφ' αὐτῶν*=τοὺς ἐπὶ τῆς ἐποχῆς των, τοὺς συγχρόνους των.—*ἀγαθὸς γίγνομαι*=ἀναδεικνύομαι διάσημος, σπουδαῖος.—*κοσμεῖν*· ἐνν. τῷ λόγῳ=ἐπαινεῖν.—*ποιῶμαι λόγους*=λέγω, ὁμιλῶ.—*φιλοτίμως διάκειμαι πρὸς τι*=ἐπιδεικνύω ζῆλον πρὸς τι.—*εὐλογῆσονται*=εὐλογηθήσονται.—*εὐλογοῦμαι*=ἐγκωμιάζομαι, ἐπαινοῦμαι.

6. *ἀθυμῶ*=κατέχομαι ὑπὸ ἀθυμίας, λύπης.—*ἐπέκεινα*· ἀντὶ ἐπ' ἐκεῖνα=πέραν.—*τοὺς ἐπέκεινα γενομένους*· ἐννοεῖ τὸν Ἡρακλέα, Θησέα, Ἀργοναύτας κλπ.—*οἱ γερόμενοι*=οἱ γεννηθέντες.—*ὑμνουμένους καὶ τραγωδομένους*· ἐκ τοῦ ὄρα.—*ὑμνοῦμαι*=ἐγκωμιάζομαι δι' ἕμνων.—*τραγωδοῦμαι*=γίνομαι ὑπόθεσις τραγῳδίας, δραματοποιοῦμαι.—*ὑπερβάλλω τι*=ὑπερβαίνω, ξεπερνῶ τι.—*τοιούτων*· οἷων οἱ περὶ τὰ Ἱρσικὰ καὶ ἐπέκεινα τούτων ὑπάρξαντες.—*ἀξιωθῆσόμενον*· ἐκ τοῦ προειδῆ.—*προσειμί τινι*=προστίθεμα εἰς τι, συνυπάρχω.—*ὅτι μέγιστον κακὸν τοῖς ἔχουσιν ἐστὶ*· ὅτι «φθίνει τὸν ἔχοντα», ὡς εἶπεν ἄλλος σοφός.—*δυσκόλως πέφυκα*=εἶμαι ἐκ φύσεως δύστροπος.—*εὖ πάσχω ὑπό τινος*=εὐεργετοῦμαι ὑπό τινος· τὸ ἐνεργητικὸν εὖ ποιῶ.

7. *δουλεύω τινί*=εἶμαι δοῦλός τινος, ἀκολουθῶ τὰς ἀντιλήψεις τινός.—*κακῶς φρονῶ*=εἶμαι ἀνόητος.—*ἐθιστέον*=δεῖ ἐθίξαι· ὑποκείμενον *τοὺς νοῦν ἔχοντας*.—*περὶ ὧν*=περὶ τούτων, περὶ ὧν.—*ἄλλως τε καὶ*=καὶ δι' ἄλλους λόγους καί.—*ἐπίδοσις*=πρόσδος, ἀνάπτυξις.—*τῶν ἄλλων ἀπάντων*· τίνων;—*οὐ διὰ τοὺς ἐμμένοντας τοῖς καθεστῶσι*=ὄχι ἐξ αἰτίας ἐκείνων, οἱ ὅποιοι μένουں πιστοὶ εἰς τὰ καθεστῶτα, μένουں προσκεκολλημένοι εἰς τὰ παραδεδομένα.—*ἐπανορθῶ τι*=ἐνεργεῶ τι πεπτωκός, διορθῶνῶ, ἀνα-

θεωρῶ.—**κινῶ** **τι**=μεταβάλλω τι ὀλίκιῳς.—**τὰ μὴ καλῶς ἔχοντα** λιτότης=τὰ κακῶς κείμενα.

γ'

8. ἀνδρὸς ἀρετὴν..... ἐγκωμιάζειν ἐπεξηγήσεις τοῦ **δ** (μέλλω ποιεῖν).—**σημεῖον δὲ μέγιστον** δηλ. ἐστὶ τοῦτο(=τὰ ἐπόμενα).—**γάρ** ἐπεξηγηματικός.—**περὶ τὴν φιλοσοφίαν εἰμι**=ἀσχολοῦμαι μὲ τὴν φιλοσοφίαν.—**τῶν τοιούτων** δηλ. τῶν ἐγκωμίων.—**πῶποτε**=μέχρι τοῦδε.—**συγγνώμην ἔχω τινί**=συγχωρῶ τινα.

9. τοῖς ποιηταῖς πολλοὶ δέδονται κόσμοι =εἰς τοὺς ποιητὰς εἶναι δεδομένα (ἐπιτετραμμένα) πολλὰ (τεχνικὰ) μέσα πρὸς ἐπικόσμησην (πρὸς καλλιτεχνικὴν παράστασιν) τοῦ λόγου. Τοιοῦτοι κόσμοι εἶναι τὰ διάφορα σχήματα τοῦ λόγου, αἱ εἰκόνες, αἱ παραβολαί, αἱ μεταφοραί, αἱ ὑπερβολαί, αἱ μετωνυμιαί κ.τ.τ.—**συναγωνίζομαί τινι**=ἀγωνίζομαι μετὰ τινος, βοηθῶ τινα ἀγωνιζόμενον· διάφορον τὸ **διαγωνίζομαι**, ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ ὁποίου γίνεται κακῶς σήμερον χρῆσις τοῦ συναγωνίζομαι.—**οἷς**=τούτοις, οἷς.—**τεταγμένα ὀνόματα**=αἱ ἐν κοινῇ χρήσει, αἱ συνήθεις λέξεις· ταύτας καλεῖ ὁ ὀλίτωρ κατωτέρω (§ 10) **πολιτικὰ ὀνόματα**.—**τὰ μὲν... τὰ δέ... τὰ δέ**= ἄλλοτε μὲν, ἄλλοτε δέ... καὶ ἄλλοτε.—**ξένα ὀνόματα**=λέξεις ξενικαί, διαλεκτικαί.—**κοινὰ ὀνόματα**· οὕτω καλοῦνται αἱ λέξεις αἱ λαμβάνουσαι σημασίαν διάφορον ἐκείνης, ἣν εἶχον μέχρι τοῦδε, ἢ αἱ ἀρχαΐζουσαι, τῶν ὁποίων δὲν γίνεται χρῆσις πλέον.—**μεταφοραὶ**=μεταφορικαὶ ἐκφράσεις.—**διαποικίλλω τι**= ποικίλω τι.

10. οἱ περὶ τοὺς λόγους· ἐνν. ὄντες=οἱ ὀλιτωροί, οἱ πεζογράφοι.—**τῶν τοιούτων**· τῆς τοιαύτης ἐλευθερίας.—**ἀποτόμως**=μὲ ἀκριβείαν, ἀπολύτως.—**ὀνόματα πολιτικὰ**=λέξεις, τὰς ὁποίας χρησιμοποιοῦν αἱ πολῖται, ὅλος ὁ κόσμος, αἱ δημοτικά, ὡς θὰ ἐλέγομεν σήμερον· ταύτας εἶπεν ἀνωτέρω (§ 9) ὁ ὀλιτωρ **τεταγμένα ὀνόματα**.—**ἐνθύμημα**=σκέψις, νόημα, λογικὴ ἀκολουθία· ὑπὸ τῶν ὀλιτωρῶν καλοῦνται **ἐνθυμήματα** (ἐν ἀντιδιαστολῇ πρὸς τὰ ὀνόματα) ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα οἱ διαλεκτικοὶ φιλόσοφοι καλοῦν συλλογισμούς.—**τοῖς περὶ αὐ-**

τὰς τὰς πράξεις—τὰ ὁποῖα εἶναι ἔγγυς τῶν πράξεων, ἀνταποκρίνονται εἰς τὴν πραγματικότητα.—*μέτρον*—ἕμμετρος στίχος.—*ῥυθμὸς*—ἁρμονία.—*οἱ δέ·* τίνες;—*οὐδενὸς τούτων* τῶν μέτρων καὶ ῥυθμῶν.—*κοινωνῶ τινος*—μετέχω τινός, χρησιμοποιοῦ τι.—*ἄ*—ταῦτα δὲ (δηλ. τὰ ἔργα τῶν ποιητῶν).—*τῇ λέξει* τοῦ κατὰ τι.—*ψυχαγωγῶ* ἴδε πρὸς Νικοκλέα κεφ. γ', § 48.

11. *ἐκεῖθεν*· δηλ. ἐκ τῶν ἐπομένων.—*εὐδοκιμῶ*—εἶμαι φημισμένος, ὀνομαστός.—*διάνοια*—νόημα, περιεχόμενον.—*καταδεής*· ἴδε πρὸς Νικοκλέα κεφ. β', § 7.—*δόξα*· ἴδὲ πρὸς Νικοκλέα κεφ. β', § 7.—*δκνῶ*—διστάζω.—*εἰ καὶ τοῦτο δυνήσονται*· πλάγ. ἐρωτημ. πρότασις.—*τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας* κλπ' ἐπεξίγησις τοῦ *τοῦτο*.—*ἐν ταῖς ᾠδαῖς καὶ τοῖς μέτροις*· ἐν διὰ δυοῖν—*ἐν τοῖς μέτροις τῶν ᾠδῶν*—διὰ τῶν ἕμμετρων ᾠδῶν.

δ'

12. *φύσις*—γέννησις, καταγωγή.—*εἰ καὶ*—ἂν καί.—*τῶν ἄλλων ἔνεκα*· δηλ. χάριν τῶν μὴ γνωριζόντων.—*οὐδέν*· ἐπίρρημα.

13. *οἱ ἀπὸ Διὸς*—οἱ καταγόμενοι ἐκ τοῦ Διός, (διότι πολλὰ γένη τῶν μυθικῶν ἡρώων ἀνήγον τὴν ὄψιν εἰς τὸν Δία).—*εὐγενής*—ὁ ἔχων ὑψηλὸν καὶ γενναῖον φρόνημα.—*οὐκ ἔστιν ὅστις οὐ*—πάντες.—*προκρίνω τινὰ*—προτιμῶ, δίδω εἰς τινα τὰ πρωτεῖα.—*οἱ καθ' αὐτοὺς*—οἱ ἐφ' ἑαυτοὺς; (πρβλ. κεφ. γ', § 5).

ε'

14. *τοῦτο μὲν*—ἄφ' ἑνὸς μὲν.—*Αἰακός*· υἱὸς τοῦ Διὸς καὶ τῆς Αἰγίνης, προσφιλέης εἰς τοὺς θεοὺς διὰ τὴν ἀρετὴν καὶ δικαιοσύνην. Οὗτος πασχούσης ποτὲ τῆς Ἑλλάδος ἕξ ἀνομβρίας ἐπεκαλέσθη τὸν Δία καὶ ἦλθεν ἡ ποθεινὴ βροχὴ δι' ἧ καὶ οἱ Αἰγινῆται τῷ ἴδρυσαν ἱερόν, τὸ Αἰάκειον. Ἐκαλεῖτο δὲ καὶ ἡ εορτὴ τὴν ὁποίαν ἐφορταζον πρὸς τιμὴν τοῦ Αἰακοῦ, καὶ ὁ ἀγὼν, τὸν ὁποῖον ἠγωνίζοντο, Αἰάκεια. Ἀποθανὼν ὁ Αἰακὸς κατετάχθη μετὰ τοῦ Μίνωος καὶ Ῥαδαμάνθυος ὡς εἰς τῶν ἐν τῷ Ἄδῃ κοιτῶν διὰ τὴν ἐξαιρε-

τικὴν καθ' ὅλον τὸν βίον δικαιοσύνην του.— **διήνεγκε**· τοῦ διαφέρειω=ὑπερερωῶ, διαζίνομαι.— **αὐχμὸς**=ξηρασία.— **ὑπερέβαλλεν**· ἔνν. πᾶσαν ἀνθρωπίνην βοήθειαν.— **εὐρέσθαι ἄν**=ὄτι εὐρεθείη ἄν.

15. **κατεστήσαντο ἱερὸν**=ἴδρουσαν ἱερὸν.— **οὔπερ**· ἐπιρρημα=ἐν ᾧ τόπω.— **εὐχῆ**=προσευχή, τάξιμον.— **μεταλλάσσω τὸν βίον**=μεταβάλλω τὸν βίον, ἀποθνήσκω.— **Πλούτων**· ὁ θεὸς τοῦ Ἄδου.— **Κόρη**· ἡ κόρη τῆς Δήμητρος Περσεφόνη, σύζυγος τοῦ Πλούτωνος.— **παρεδρεύω τι**=εἶμαι πάρεδρος, παρακάθημαι διαρκῶς πλησίον τινός (κυρίως ἐπὶ δικαστῶν).

σι'

16. **τούτου δὲ παῖδες** (ἢ ἀπόδοσις πρὸς τὸ ἀνωτέρω: **τοῦτο μὲν γὰρ Αἰακός**)· ἀντὶ τοῦ **τοῦτο δὲ** (=ἀφ' ἑτέρου δὲ) **τῶν αὐτοῦ παίδων Τελαμῶνος καὶ Πηλέως**.— **Τελαμών**· υἱὸς τοῦ Αἰακοῦ, ἀδελφὸς τοῦ Πηλέως. Οὗτος ἦλθεν εἰς Σαλαμίνα, ἔνθα διεδέχθη τὸν βασιλέα, καὶ νυμφευθεὶς τὴν Περίβοιαν ἐγέννησεν υἱὸν τὸν Αἴαντα. Ἦτο δὲ ὁ Τελαμὼν ἐκ τῶν Ἀργοναυτῶν καὶ συνόδευσε τὸν Ἡρακλέα κατὰ τοῦ Λαομέδοντος, βασιλέως τοῦ Ἰλίου. Τὸν Λαομέδοντα τοῦτον ἐβοήθησεν εἰς τὴν κρίσιν τῶν τειχῶν τοῦ Ἰλίου ὁ Ἀπόλλων καὶ ὁ Ποσειδῶν. Ἐπειδὴ δὲ ἠρνήθη εἰς τοὺς θεοὺς τὸν ὀφειλόμενον μισθόν, ὁ Ποσειδῶν ἔστειλε θαλάσσιον τέρας, εἰς ὃ ἐξετέθη ἡ θυγάτηρ τοῦ βασιλέως Ἥσιόνη. Ἄλλ' ὁ Ἡρακλῆς ἐφόνευσε τὸ τέρας, ὁ δὲ συνοδὸς τοῦ Τελαμῶν ἔλαβεν ὡς ἀριστεῖον τὴν νέαν Ἥσιόνην, ἐκ τῆς ὁποίας ἐγέννησεν υἱὸν τὸν Τεῦκρον, τὸν ἀριστον τῶν Ἑλλήνων τοξοτῶν πρὸ τῆς Τροίας. Οὗτος, ὅτε ἐπέστρεψεν εἰς Σαλαμίνα μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Τροίας, ἀπεβλήθη ὑπὸ τοῦ πατρὸς του, διότι δὲν ἐξεδικήθη τὸν θάνατον τοῦ ἀδελφοῦ του Αἴαντος. Ἐκεῖθεν δὲ ἦλθεν εἰς Κύπρον.— **ἀριστεῖον**· κυρίως κατὰ πληθυντικόν=τὸ βραβεῖον τοῦ ἀρίστου, ἀμοιβὴ ἐπὶ γενναιότητι.— **Πηλεύς**· υἱὸς τοῦ Αἰακοῦ, ὅστις ἔφυγεν ἐξ Αἰγίνης εἰς Φθίαν. Ἐκεῖ δὲ νυμφευθεὶς τὴν νηρηίδα Θέτιν ἐγέννησε τὸν Ἀχιλλέα.— **Κένταυροι**· παριστῶντο ἐν τῇ τέχνῃ ὡς ἵπποι μετὰ προτομῆς ἀνθρωπίνης. Ἦσαν ἢ

ἀρχαιοτάτη μυθική ἀντίληψις τῶν ὀρεσιβίων κατοίκων τῆς Θεσσαλίας.—**κίνδυνος**=ἀγών, πόλεμος.—**εὐδοκιμῶ** ἴδε νεφάλλ. γ', § 11.—**συννοικῶ**=ζῶ ὁμοῦ ἀπλῶς· ἐπὶ γάμου=ὕπανδρεύομαι, νυμφεύομαι.—**ὕμηναιος**=τὸ γαμήλιον ἄσμα, τὸ ὁποῖον ἦδον αἱ τῆς νύμφης θεράπαιναι καὶ σύντροφοι ἄγουσαι αὐτὴν εἰς τοῦ νυμφίου τὸν οἶκον=νυμφικὸν ἄσμα.

ξ'

17. **τούτοιιν ἐκατέρου**=ἐκατέρου τούτων.—**ἐγενέσθην**=ἐγένοντο.—**ἐλεγγος**=ἀπόδειξις.—**ἀρετῆ**=ἀνδρεία.—**ἐκατέρων**· δηλ. Ἑλλήνων καὶ Τρώων.

18. **ἀπολείπομαι**=μένω ὀπίσω, εἰς τὸ σπίτι μου, τὴν πατρίδα μου.—**Ἀχιλλεύς μὲν ἀπάντων διήνεγκεν** κλπ· ποῖος ἐκ τῶν παλαιῶν ὁμιλεῖ διεξοδικῶς περὶ πάντων τούτων;—**συνεξείλεν**· τοῦ συνεξαίρω=συνεργαζόμενος μετ' ἄλλων κυριεύω.—**κατοικίζω τινά**· ἐπὶ τόπου=πληρῶ τινα κατοίκων, λαοῦ.

η'

19. **Τὰ μὲν...** ἐξ ἀρχῆς **Εὐαγόρα ὑπάρξαντα παρὰ τῶν προγόνων**=ὅσα ἀπ' ἀρχῆς ἐκκληροδοτήθησαν παρὰ τῶν προγόνων εἰς τὸν Εὐαγόραν.—**τηλικούτος**=τόσον μέγας.—**κατὰ μὲν ἀρχὰς**=κατ' ἀρχὰς μὲν.—**χρόνω ὕστερον**=μετὰ τινα χρόνον, μετὰ καιρὸν.—**ἐκ Φοινίκης**· χώρας τῆς Ἀσίας, ἣτις περιελάμβανε τὴν παρὰ τὴν ἐπιμήκη χώραν ἀπὸ τῆς Συρίας καὶ Παλαιστίνης μέχρι τῆς Αἰγύπτου.—**ἀνήρ**· ἄγνωστος τὸ ὄνομα.

20. **πιστεύομαι ὑπό τινος**=τυγχάνω ἐμπιστοσύνης ὑπό τινος.—**δυναστεία**=ἐξουσία, ἀξίωμα.—**οὐ χάριν ἔσχε**· ἐνν. τῷ βασιλεύοντι.—**χάριν ἔχω τινὶ**=χρεωστῶ εὐγνωμοσύνην εἰς τινα.—**τούτων**· γεν. τῆς αἰτίας.—**κακὸς**=ἀγνώμων.—**ὀ υποδεξάμενος**=ὁ περιθάλας, ὁ σωτήρ.—**ἐξέβαλεν**· ἐνν. τῆς βασιλείας.—**ἀπιστῶ τινι**=δὲν ἔχω πεποίθησιν, ἐμπιστοσύνην εἰς τι.—**τοῖς πεπραγμένοις**· ἐνν. αὐτῷ.—**κατασκευάζομαι τι**=κανονίζω, τακτοποιῶ τι.—**ἐκβαρβαρῶ τινα**=καθιστῶ τινα ἐντελῶς βάρβαρον.

θ'

21. οὕτω τῶν πραγμάτων καθεστῶτων=ἐνῶ οὕτως εἶχον τὰ πράγματα, ἐνῶ τοιαύτη πολιτικὴ κατάστασις ἐπεκράτει.—**φήμη**=φωνὴ ἐξ ἀγνώστου πηγῆς, ἐξ οὐρανοῦ, μυστηριώδης.—**μαντεία**=χρησμός (συνήθως τοῦ μαντείου τῶν Δελφῶν).—**ὄψις**=ὄραμα, φάντασμα.—**ἐν τοῖς ὑπνοῖς** ἐνν. τῆς μητρὸς (πρβλ. τὰς παραδόσεις περὶ τῆς γεννήσεως τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου).—**μειζόνως ἢ κατ' ἄνθρωπον**=κατὰ τρόπον περισσότερον μεγαλειώδη ἢ ὡς προσιδιάζει εἰς τὸν ἄνθρωπον.—**ἀπιστῶ τινι**=θεωρῶ τι ἀπίστευτον, ἀπίθανον.—**τοσοῦτον δέω**=τόσον πολὺ ἀπέχω.—**πλασάμενος λέγω τι**=λέγω τι ἐξ ἰδίας ἐπινοίας, μὴ ἀνταποκρινόμενον εἰς τὴν ἀλήθειαν.—**ἐκείνω** ποιητ. αἴτιον.—**τὰ ὑπάρχοντα**=τὰ ὄντα, τὰ πραγματικά.—**καὶ μὴ πάντες οἱ πολλῖται**=καὶ ἃ μὴ πάντες οἱ π.—**σύννοιδά τι**=καλῶς γνωρίζω τι, εἶμαι βέβαιος περὶ τινος.—**τὰ ὁμολογούμενα**=τὰ θεωρούμενα ὡς δεδομένα, ἀληθῆ.

ι'

22. **πρεπώδης**=κατάλληλος, ἁρμόζων.—**οἱ τηλικούτοι**=οἱ τοιαύτην ἡλικίαν ἔχοντες ἐνταῦθα νοοῦνται οἱ παῖδες.—**κρατιστεύω**=εἶμαι κράτιστος, ἄριστος.—**τῶν ἡλικιωτῶν κρατιστεύω ἐν τοῖς ἀγῶσι**=νικῶ τοὺς συνῆλικιώτας μου εἰς τοὺς ἀγῶνας.

23. **προσγίγνεται τινί τι**=προστίθεται τινί τι.—**καὶ ταῦτα**=καὶ μάλιστα.—**μέσως**=μετρίως.—**εἰς ὑπερβολὴν**=εἰς ὑπερβάλλοντα, εἰς μέγαν βαθμόν.

24. **διήνεγκεν**=;=οἱ τότε βασιλεύοντες=ὁ τότε βασιλεὺς (μετὰ τῆς οἰκογενείας του' ἐκ τούτου ὁ πληθυντικός).—**ἐκπλήττομαι**=τρομάζω.—**φύσις**=φυσικαὶ ιδιότητες, προσόντα (ἐνταῦθα σωματικά).—**ἐν ιδιώτου μέρει**=ὡς ἀπλοῦς ιδιώτης.—**διαγαγεῖν** ἐνν. τὸν βίον.—**τρόπος**=τὸ ἦθος, τὰ ψυχικὰ καὶ πνευματικὰ χαρίσματα.—**ἐξαμαρτάνω περὶ τινα**=διαπράττω σφάλμα πρὸς τινα, βλάπτω τινά.

ια

25. **δόξα**=προσδοκία, γνώμη.—**τοσοῦτον τῆς δόξης παραλλαττούσης**=ἐνῶ τόση διαφορὰ ὑπῆρχε μεταξύ τῶν δύο

(τούτων) γνώμων (δηλαδή ἀφ' ἑνὸς μὲν, ὅτι δὲν ἦτο δυνατόν ὁ Εὐαγόρας νὰ περάσῃ τὴν ζωὴν του ὡς ἀπλοῦς ἰδιώτης, ἀλλὰ συγχρόνως, ὅτι οὗτος ἀπετέλει ἐγγύησιν διὰ τὴν ἀσφάλειαν τῆς ἀρχῆς τοῦ βασιλεύοντος λόγῳ τοῦ ἠθους του). — **ψεύδομαί τινος** = ἀποτυγχάνω εἰς τὰς προβλέψεις μου διὰ τι, ἀπατῶμαι. — **ὁ δαίμων** = ὁ θεός. — **ὅπως** = πῶς. — **καλῶς** = ἐντίμως. — **δι' ἀσεβείας** = διὰ μέσων (κατ' ἀνάγκην) ἀσεβῶν, (ὅπως ὁ φόνος τοῦ κατέχοντος τότε τὴν ἀρχὴν, ἄνευ τοῦ ὁποίου ἦτο ἀδύνατον νὰ βασιλεύσῃ ὁ Εὐαγόρας).

26. ἐξ ὧν = ταῦτα, ἐξ ὧν. — **ὀσίως καὶ δικαίως** = τηρῶν τὰ καθήκοντα αὐτοῦ πρὸς τε τοὺς θεοὺς καὶ τοὺς ἀνθρώπους, «εὐσεβῶς καὶ ἀναμαρτήτως» (Κοραῆς). — **οἱ δυναστεύοντες** = οἱ ἔχοντες τὰς ἀρχάς, οἱ μεγιστᾶνες. — **ἐπιβουλεύω** ἀμεταβάτως = συνωμοτῶ. — **ἐπιβουλεύσας** = διὰ συνωμοσίας. — **ἐκποδῶν ποιῶμαι τινα** = βγάζω ἀπὸ τὴν μέσσην, φονεύω τινά.

27. εἰς Σόλους τῆς Κιλικίας πόλιν γνωστὴν ἐκ τῆς Κύρου Ἀναβάσεως. Ταύτην κατὰ τὴν παράδοσιν ἀπόκτισεν ὁ Σόλων ἐγκαταστήσας εἰς αὐτὴν ἀριθμὸν τινα Ἀθηναίων πολιτῶν, οἵτινες, λητμονήσαντες μὲ τὴν πάροδον τοῦ χρόνου τὴν μητρικὴν γλῶσσαν, ἐσφάλλοντο περὶ τὴν χοῆσιν τῆς ἐλληνικῆς (προβλ. σολκικισμός). — **οὐ τὴν αὐτὴν γνώμην ἔχω τινι** = δὲν σκέπτομαι καθ' ὅμοιον τρόπον πρὸς τινά. — **τύχη** = δυστυχία, συμφορά. — **ταπεινότερας** ἢ ὡς ἴσοι εἰς βασιλεῖς. — **ταπεινός** ἐπὶ φυσικῆς διαθέσεως = ὁ ἐν ἀπογνώσει διατελῶν, ὁ δειλός. — **μεγαλοφροσύνης** ἢ γεν. διαιρετικὴ εἰς τὸ **τοσοῦτον**. — **μεγαλοφροσύνη** = μεγαλοφυχία.

28. ὁ πλάνος = ἡ πλάνη, περιπλάνησις — **φυγαδικός** = ὁ προσιδιάζων εἰς ἐξόριστον, τὸν ὁποῖον φυσικὸν εἶναι νὰ πλανᾶται ὁ φυγάς. — **τὸ δι' ἐτέρων ζητεῖν τὴν κάθοδον** δὲν ἦτο τι ἀσύνηθες παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἑλλήσι (προβλ. τὸν Πεισίστρατον, τὸν Λύγαμιν τῆς Νάξου κ. ἄ.). — **κάθοδος** = ἐπάνοδος εἰς τὴν πατρίδα. — **θεραπεύω** = περιποιεῖμαι, κολακεύω. — **ὑπερορῶ τι** = καταφρονῶ, δὲν θεωρῶ τι ἄξιον ἐμαυτοῦ. — **ταύτην** καθ' ἕλξιν πρὸς τὸ κατηγορούμενον (**ἀφορμὴν**), ἀντὶ **τοῦτο**, ὅπερ ἐπεξηγεῖται κατωτέρω : **ἀμύνεσθαι** κλπ. — **ἀφορμὴ** = τὸ ἐξ οὗ ἀφορμᾶται τις, ἡ ἀφετηρία. —

ἦνπερ χρὴ τοὺς εὐσεβεῖν βουλομένους· ἔνν. λαμβάνειν.—
 (τὸ) ἀμύνεσθαι καὶ μὴ ὑπάρχειν=τὸ νὰ τιμωρῇ κανεῖς (τοὺς
 ἀδικοῦντας), ἀλλὰ νὰ μὴ κάμνη πρῶτος αὐτὸς τὴν ἀρχὴν τῆς
 ἀδικίας.—**διαμαρτών·** ἔνν. τῆς ἐπιβουλής=εἰς τὰ σχέδιά
 του.—**διαμαρτάνω τινός**=ἀποτυγχάνω εἰς τι.—**παρακαλῶ**
τινα=καλῶ τινα εἰς βοήθειαν.—**ὥς οἱ τοὺς πλείστους**
λέγοντες· ἔνν. λέγουσι περὶ πεντήκοντα.

29. **δόξα**=φήμη, ὑπόληψις.—**θεωρῶ**=θεῶμαι, παρακο-
 λουθῶ.—**ἀθυμῶ**=χάνω τὸ θάρρος μου, λιποψυχῶ.—**ἀξιῶ**=
 κρίνω ἀξίον ἑαυτοῦ, ἔντιμον.—**ἐμμένω τινί**=μένω σταθε-
 ρὸς εἰς τι.—**τὰ ὁμολογημένα**=τὰ συμπεφονημένα.— **ὁ δὲ**
ὥσπερ... οὕτω διέκειτο τὴν γνώμην ἢ σύνταξις : **ὁ δὲ**
οὕτω διέκειτο τὴν γνώμην, ὥσπερ... (πρβλ. πρὸς Νικο-
 κλέα, κεφ δ., § 13).—**στρατόπεδον**=στρατόξ.—**διάκειμαι**
τὴν γνώμην=διάκειμαι ψυχικῶς, ἔχω φρόνημα.

ιβ'

30. **Δῆλον** ἔνν. ἐστὶ τοῦτο.—**περιορῶ**=παραβλέπω·
 ἔνταῦθα=περιμένω.—**εἴ τινες... βοηθήσουσι**· πλαγία ἔρωτ.
 πρότασις. — **ὥσπερ εἶχε**=ὅπως ἦτο καὶ εὐρίσκετο, εὐθύς.—**ταύ-**
της τῆς νυκτός=τῆς αὐτῆς νυκτός· τί εἶναι συντακτικῶς ἠγεν.
 νυκτός ; — **διαιρῶ**=χωρίζω εἰς δύο.—**διελὼν πυλίδα**=διαρ-
 ρήξας, ἀνοίξας μικρὰν πύλην. — **ταύτη'** ἐπιρρηματικῶς=διὰ
 ταύτης, ἀπὸ αὐτὸ τὸ μέρος.—**διάγω**=διαπερῶ. — **προσβάλλω**
πρὸς τι=κάμνω ἔφοδον ἐναντίον τινός. — **τὸ βασίλειον** ἔνν.
 δῶμα=τὰ βασίλεια, τὸ ἀνάκτορον.

31. **παρακέλευσις**=παρόρμησις, ἐνθάρρυνσις.—**διατρί-**
βειν' ἔνν. τὸν χρόνον.—**τί δεῖ λέγοντα διατρίβειν ;** =**οὐ δεῖ**
διατρίβειν λέγοντα=δὲν πρέπει νὰ χάνω τὸν καιρὸν μου ἀνα-
 φέρων.—**οἱ περὶ τὸν τύραννον**=ἡ ἀκολουθία, οἱ σωματοφύ-
 λακς τοῦ βασιλέως.—**ἀνταγωνιστῆς**=ἀντίπαλος.

32. **ἀρετῆ**=ἀνδρεία.—**πρίν... ἐτιμωρήσατο**=παρὰ ἀ-
 φοῦ...—**τιμωροῦμαι τινα**=τιμωρῶ, ἐκδικοῦμαι τινα.—**τοῖς**
φίλοις=τοῖς εὔνοις αὐτῷ πολίταις.—**κομίζομαι τι**=ἀναλαμβάνω,
 ἀνακτῶ τι.

ιγ'

33. **τὰ ἐχόμενα**=τὰ ἐπόμενα.—**οἶμαι δηλώσειν**· ἀμετα-
 βάτως=**δηλον ἔσεσθαι**.

34. *τιμή* = ἀξίωμα, τίτλος. — *οὐτ' ἂν ὁ λόγος ἴσως τοῖς καιροῖς ἀρμόσειε* = οὔτε ὁ λόγος (ἢ σύγκρισις) θὰ ἴσχυεν ἴσως εἰς τὴν (παρουσαν) περίστασιν. — *προελόμενοι*· τοῦ προαιροῦμαι = ἐκλέγω, λαμβάνω ἐκλεκτικῶς. — *εὐδόκιμος* = ὁ εὐδοκιμῶν εἰς τι, ὁ ὀνομαστός. — *ἐπὶ τούτων σκοπῶμεν* = πρὸς τούτους παραβάλλομεν. — *οὐδέν*· ἐπίρρημα = οὐδόλος. — *ἐξετῶμεν*· σπάνιος μέλλον τοῦ ἐξετάζω (ἐξετάω).

ιε'

35. *κίνδυνος* = ἀγών. — *ράθυμος* = ὀκνηρός, ἀδιάφορος. — *δοσις ἂν δέξαιτο*· ἀναφ. συμπερασματικὴ πρότασις. — *τὴν ἀρχὴν ταύτην*· δηλ. τὴν βασιλείαν.

ιστ'

36. *καθόδων*· ἐν ταῦθα ἐννοεῖ εἰδικώτερον ὁ ὅτιος τοὺς λεγομένους *νόστους*, μὲ τοὺς ὁποίους πολλοὶ ποιητὰ ἠσχολήθησαν. — *εὐδοκιμῶ* = ; — *παρ' αὐτῶν* = μόνοι τῶν, διὰ τῆς ἰδίας φαντασίας. — *μεμνηθολόγηκεν*· ἐνν. *περὶ τίνος*· εἰς τοῦτο ἀναφέρεται ἢ ἀντωνυμία *δοσις*. — *εἰς τὴν αὐτοῦ*· ἐνν. *ζώσαν*. — *πεποιήνται*· ἐνν. ὑπὸ τῶν ποιητῶν. — *λαβόντες*· ἢ μετοχ. κατηγορηματικὴ, διότι τὸ *ποιεῖν* (*ποιεῖσθαι*) ἐπὶ τῆς σημασίας τοῦ παριστάνειν (*παριστάνεσθαι*) ἀνήκει εἰς τὴν τάξιν τῶν δεξιῶς σημαντικῶν ὀημάτων. — *τέχνη* = ἀπάτη, πανουργία. — *περιγίγνομαι τίνος* = ἐπικρατῶ, ἐπιβάλλομαι ἐπὶ τίνος (πρὸβλ. πρὸς Νικοκλέα κεφ. ζ', § 25).

ιζ'

37. *ἐπὶ τάδε* = πρὸς τοῦτο τὸ μέρος, ἐντεῦθεν (τοῦ Τρωικοῦ πολέμου) ἀντίθετον τοῦ *ἐπέκεινα*. — *Κύρον*· τὸν γνωστὸν ἡμῖν ἐκ τῆς Κύρου Παιδείας ἰδρυτὴν τοῦ περσικοῦ κράτους. — *κτησάμενον*· ἐνν. ταύτην. — *μάλιστα* = ἐξαιρέτως, εἰς ὑπερβάλλοντα βαθμόν. — *στρατόπεδον*· ἴδε κεφ. ια', § 29. — *ὁ δέ ποῖος*; — *διὰ τῆς ψυχῆς... καὶ τοῦ σώματος* = διὰ τῆς ψυχικῆς καὶ σωματικῆς ὁμήης.

38. τῶν τούτῳ· τίμη;—*κἀκείνοις τοῖς ἔργοις*· δηλ. τοῖς ὑπὸ τοῦ Κύρου ἐπιχειρηθεῖσι.— *τῷ μὲν δόσιως καὶ δικαίως...* *πέπρακται*· πρβλ. κεφ. ια', § 26.— *τὸν πατέρα τὸν τῆς μητρὸς ἀπέκτεινεν*· ὁ Ἰσοκράτης, ὅπως βλέπομεν, ἀκολουθεῖ ἄλλην παράδοσιν περὶ Κύρου, (διότι πολλὰ ἐκκυκλοφόρου ἐν Ἀθήναις), διάφορον τῆς τοῦ Ξενοφῶντος.

39. *ὑποστέλλομαί τι*· κατὰ μεταφορὰν ἐκ τῶν πλοίων· διότι *ὑποστέλλομαι* = μαζεῦω τὰ παντὰ τοῦ πλοίου (πρβλ. ὑποστολή τῆς σημαίας) ἐκ φόβου ἐπικειμένης τρικυμίας = ἀποκρύπτω τι ἐκ φόβου.— *μηδὲν ὑποστειλόμενος* = χωρὶς καμμίαν διαστροφὴν ἢ παρασιώπησιν.— *παρηρησία χρῶμαι* = παρηρησιάζομαι = μετὰ παρηρησίας, ὀρθὰ κοφτά, ὀμιλῶ.— *ἐκείνως* = κατ' ἐκείνον (= τὸν ἐξῆς) τρόπον.— *ὅπως* = πῶς.— *ἐκ παντὸς τρόπου*· δηλ. δικαίως ἢ ἀδίκως.— *θρασέως* = θαρραλέως, μετὰ πεποιθήσεως.— *εἰρηκῶς*· ἐκ τοῦ *φανήσομαι*.

ιη'

40. *ἐπὶ μικροῖς διαφέρω* = παρουσιάζω ὑπεροχὴν εἰς μικρά.— *τοιούτων*· ἔνν. οἷα ἂν ἦν τὰ ἔργα, δηλ. μικρῶν.— *τυραννίς* =;— *σεμνός* = μεγαλοπρεπής.— *περιμάχητος* = περιζήτητος.— *λόγων εὐρετής*· ἔνν. ὁ ῥήτωρ, ὁ λογογράφος, πρὸς τὸν ὁποῖον ἀντιδιαστέλλεται ὁ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ δήμου ῥήτωρ.

ιδ'

41. *ἐν τούτοις*· ὅσα ἀνέφερεν ἀνωτέρω περὶ τῆς δούσεως τοῦ Εὐαγόρου.— *ὑπερβάλλομαι* = ὑπερερῶ, ὑπερέχω.— *καταδεής*· ἴδε πρὸς Νικοκλέα κεφ. β', § 7.— *εὐφυῆς τὴν γνώμην* = δεξιὸς κατὰ τὸν νοῦν, ἀνθρώπος μὲ φυσικὴν ὀξύνοϊαν.— *ὀλιγορεῖν*· ἔνν. τῶν πραγμάτων.— *ὀλιγορῶ τινος* = παραμελῶ, ἀδιαφορῶ διὰ τι.— *αὐτοσχεδιάζω περὶ τινος* = λέγω ἢ πρᾶττω (ὡς ἐνταῦθα) ἐκ τοῦ προχείρου, ἄνευ προηγουμένης σκέψεως, περὶ τινος.— *ζητῶ* = ἐρευνῶ.— *φροντίζω* = μελετῶ.— *διέτριβεν*· ἔνν. ὄν.— *ὁμοίως*· ἔνν. καλῶς.— *θανμάζων δ' ὅσοι* = *θανμάζων δὲ τούτων, ὅσοι*.— *θανμάζω*

τινός=παροξενεύομαι με κάποιον, με την νοοτροπία τινός, όπως λέγομεν σήμερα.—**τῶν μὲν ἄλλων ἔνεκα**· τίνων δηλαδή; — **ψυχῇ**=διάνοια.

42. ἔπειτα· ἀπόδοσις τοῦ ἀνωτέρω: **πρῶτον μὲν**.—**περὶ τῶν πραγμάτων**· ἔνν. τῶν πολιτικῶν=περὶ τῆς ἀσκήσεως τῆς βασιλικῆς ἐξουσίας.— **τὴν αὐτὴν διάνοιαν ἔχω**=καθ' ὅμοιον τρόπον σκέπτομαι.— **τῶν ὄντων**=τῶν ἑαυτῶν ὑποθέσεων.— **ῥαθυμία**=ἀπονία, ἀπόλαυσις.— **εὐπραγία**=πραῖσις ἀγαθῶν ἔργων.— **καρτερία**=ὑπομονὴ τῶν πόνων.— **ἐνούσας**· πόθεν ἐξαρτᾶται ἡ μετοχή;— **οἱ ἐπιβουλευόντες αὐτῷ**=οἱ ἐχθροὶ του.— **φθάνειν**· ἔνν. αὐτόν.— **φθάνω τινά**=προφθάνω, καταλαμβάνω τινά.— **ἐπιεικής**=ἀγαθός, χρηστός.— **λανθάνειν**· ἔνν. αὐτόν.— **ἐξ ὧν**=ἐκ τούτων, ἅ.— **ἑτέρων**=παρ' ἑτέρων.— **σύννοιά τι**=ἔχω ἀκριβῆ γνώσιν τινος.

43. ἐν ταῖς τοιαύταις δ' ἐπιμελείαις αὐτὸν καταστήσας=καίτοι δ' ἐπεφόρτισεν ἑαυτὸν μετὰ τοιαύτας φροντίδας=μολονότι δὲ μετὰ τόσην προσοχὴν ἐφρόντιζε (περὶ πάντων).— **οὐδὲ περὶ τῶν κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκάστην...** εἶχε=οὐδὲ περὶ τῶν καθ' ἑκάστην ἡμέραν συμβαινόντων δὲν ἐπλανᾶτο (=δὲν ἠπατάτο) οὐδὲ εἰς ἓν καὶ μόνον.— **θεοφιλῶς**=ὡς οἱ θεοὶ φιλοῦσιν, ἐπιθυμοῦν.— **οἱ εἰσαφικνούμενοι**=οἱ ἔξωθεν ἐρχόμενοι, οἱ ξένοι.— **τῆς ἀρχῆς—τῆς βασιλείας**· γεν. τῆς αἰτίας.— **τοὺς ἄλλους**· δηλ. τοὺς ἀρχομένους.— **τῆς ὑπ' ἐκείνου βασιλείας**=διότι ἐβασιλεύοντο ὑπ' ἐκείνου.— **σφόδρα**=κραταιῶς, μετὰ ἐπιβολήν.

44. οὐδέν· ἐπίρρημα.— **συμβουλευομαί τι**=συσκέπτομαι, ἀνταλλάσσω τὰς σκέψεις μου μετὰ τινος· ἐπομένως=ἀκούω τὰς γνώμας τινός.— **πολλά**· τοῦ κατὰ τι.— **οἱ χρώμενοι**=οἱ φίλοι.— **ἠττώμαί τι**=εἶμαι ἡττων τινός, ὑποκύπτω εἰς τινα.— **ἅπαντα**· πρβλ. εὐθύς ἀνωτέρω: **πολλά**.— **περιγίγνομαι τι**=νικῶ τινα.— **σεμνός**=σοβαρός, βαρῦς.— **συναγωγὴ τοῦ προσώπου**=σύμπτυξις τοῦ δέματος τοῦ προσώπου, σκυθρωπότης.— **κατασκευὴ τοῦ βίου**=ἡ κατάστασις τοῦ βίου, ἡ ἐκδήλωσις τῆς ζωῆς.— **ἀνωμάλως πρὸς**

τι *διάκειμαι* = εἶμαι ἀσταθῆς ἀπέναντί τινος. — *ὁμολογία* = συμφωνία.

45. *μέγα φρονῶ ἐπί τινι* = μεγαλοφρονῶ, μεγαλοπιάνομαι διὰ κάτι. — *διὰ τύχην* = ἐκ τῆς εὐνοίας τῆς τύχης (ὡς ἡ εὐγένεια τῆς καταγωγῆς, τὰ πλούτη, τὰ ἀξιώματα, τὸ κάλλος)· συνήθως εἰς τοὺς ὀλίτους ἢ λέξις τύχη δὲν σημαίνει τυφλὴν τινα δύναμιν κυβερνῶσαν τὰ ἐγκόσμια, ἀλλὰ τὴν ἐκ θεοῦ εὐνοϊαν καὶ εὐλογίαν. — *δι' αὐτὸν* = ἐκ τῶν ἰδίων ἀρετῶν (ὡς ἡ παιδεία, ἡ φρόνησις κλπ.). — *ὕψ' αὐτῷ ποιούμαι τινα* = καθιστῶ τινα ὑποχείριόν μου, τὸν σκλαβῶνω, ὅπως λέγομεν σήμερον. — *φύσις* = χαρακτῆρ. — *ἡγούμενος τῶν ἡδονῶν* κλπ. πρὸς Νικοκλέα κεφ. η', § 29. — *ἔραστῶνῃ* = εὐκολία τῆς ζωῆς, ἀπόλαυσις. — *ὑπολείπω καὶ ὑπολείπομαι* = ἀφίημι ὀπίσω.

46. *ὄλωσ* = καθόλου, ἐν ἐνὶ λόγῳ. — *ῶν* = τούτων, ἅ. — *πολιτεία* = πολιτειακὸν σχῆμα, πολίτευμα. — *δημοτικὸς* = δημοκρατικός. — *τῇ θεραπείᾳ* — *τῇ διοικήσει*· δοτ. τοῦ κατὰ τι. — *πολιτικὸς* = ἀριστοκρατικός. — *τῇ τῆς πόλεως ὄλης διοικήσει*· διὰ τῆς ἐκλογῆς ὡς κρατικῶν ὀργάνων τῶν ἀρίστων. — *στρατηγικὸς* = ἔμπειρος τῆς στρατηγικῆς, τῆς κατ' ἀπόλυτον πρωτοβουλίαν διοικήσεως τοῦ στρατοῦ (πρὸς στρατηγὸς αὐτοκρατορῶ). — *τυραννικὸς* = βασιλικός. — *εὐβουλία* = σωφροσύνη, σύνεσις. — *τῷ πᾶσι τούτοις διαφέρειν* = διὰ τῆς ὑπεροχῆς κατὰ πάντα ταῦτα, διότι εἶχεν ἀνεπτυγμένας εἰς ὑπερβολικὸν βαθμὸν πάσας ταύτας τὰς ἰδιότητας (ὅπερ θεωρεῖται ἴδιον τοῦ βασιλέως).

κ

47. *ἐκβεβαρβαρωμένην*· ἴδε κεφ. η', § 20. — *ἐμπορίῳ χρῶμαι* = ἔχω ἐμπορικὸν λιμένα, σταθμὸν. — *χώρα* = ἔδαφος. — *προσεκτήσατο* — *προσπεριεβάλετο*· ἢ πρὸς = πρὸς τοῖς ὑπάρχουσι. — *τείχη προσπεριεβάλετο* = διὰ συμπληρωματικῶν τειχῶν ἐφρόντισε νὰ περιβληθῇ ἡ πόλις. — *κατασκευή*· ἴδε πρὸς Νικοκλέα κεφ. στ', § 19. — *ἀπολείπομαι* = εἶμαι ἐλλειπής, μένω ὀπίσω· ἢ μεταφορᾶ ἐκ τῶν δρομέων. — *ἐνεποίησεν*· ἔνν. αὐτῇ, τῇ πόλει. — *ἐμποιῶ τινί τι* = δημιουργῶ τι ἐν τινί.

48. *ἐπίδοσις*; (ἴδε κεφ. β' § 7). — *ἦθος* = συνήθεια, τρόπος. — *τὰ προσόντα τινὶ* = τὰ ἀνήκοντα εἰς τίνα.

49. *τίς... ἂν ἐφίκοιτο* ἔνν. τῷ λόγῳ. — *ἐφικνοῦμαι τινος* (τῷ λόγῳ) = εὐστόχως παριστῶ (= χαρακτηρίζω) [διὰ τοῦ λόγου]. — *τοιαύτης φύσεως* ἔνν. ἀνδρὸς = τὸν τοιαύτην φύσιν ἔχοντα ἄνδρα, τοιοῦτον ἄνδρα. — *ὄς* εἰς τὸ ἀνδρὸς (τοιαύτης φύσεως ἀνδρὸς). — *τόπος* = γεωγραφικὴ ἔκτασις, χώρα. — *περιέχω τι* = περικλείω, περιβάλλω τι. — *μετριότης* = χρηστότης. — *ἀπροσοίστως* (ἀπρόσοιστος [α στερ. + προσφέρωμαι] = ἐκεῖνος, ὃν δὲν δύναται νὰ πλησιάσῃ τις) = ἀπροσπλέαστος. — *χαλεπὸς* = ἄγριος. — *εἶχον* οἱ πολῖται καὶ οἱ περίοικοι. — *ἀπροσοίστως καὶ χαλεπῶς ἔχω* = εἶμαι ἀπροσπλέαστος καὶ ἄγριος. τοῦτο ἀντιτίθεται εἰς τὸ ἐπὶ *πραότητα καὶ μετριότητα προήγαγε*. — *ὠμῶς* = τραχέως, σκληρῶς.

50. *μεταπίπτω* = ὑφίσταμαι μεταβολήν. — *οὔτινες αὐτῶν δόξουσι φιλέλληνες* πλάγ. ἐρωτηματικὴ πρότασις. — *παιδοποιῶμαι* = τεχνολοιῶ. — *κτῆματα* = οἰκιακὰ πράγματα (σκευή, ἐπιπλα κλπ.). — *ἐπιτήδευμα* = συνήθεια. — *οἱ περὶ τὴν μουσικήν* ἔνν. *ὄντες* = οἱ φίλοι τῆς μουσικῆς. — *ἐν τούτοις τοῖς τόποις* νοεῖται καὶ ἐνταῦθα τὸ *μᾶλλον*. — *διατρίβειν* ἔκ τοῦ ὥστε. — *εἰωθότες ἦσαν* (= εἰώθεσαν) δηλ. διατρίβειν. — *οὐδεὶς ὅστις οὐ* = πάντες.

κα'

51. *μέγιστον δὲ τεκμήριον* ἔνν. *ἐστὶ τόδε*. — *τρόπος*; — *δοσιότης* = εὐσέβεια, ἀγνότης. — *πολλοὶ καὶ καλοὶ ἀγαθοί... ἦλθον* ἔννοεῖ τοὺς μετὰ τὴν ἐγκαθίδρυσιν τῶν 30 τυράννων φυγάδας ἐξ Ἀθηνῶν. — *κοῦφος πολιτείας* = κυβερνήσις ἡπία, εὐμενής. — *τῶν οἴκοι πολιτειῶν* τῶν ἐν τῇ κυρίως Ἑλλάδι, ἐκ τῶν ὁποίων πολλὰ ἐξέδιδον τοὺς εἰς αὐτὰς καταφεύγοντας φυγάδας εἰς τοὺς τριάκοντα. — *ῶν* = τούτων δὲ (τῶν πολλῶν καὶ καλῶν κἀγαθῶν Ἑλλήνων). — *πολύ... ἔργον* = πολὺ ἐργῶδες, κοπιαστικόν.

52. *Κόνωνα* ὁ Κόνων ἦτο Ἀθηναῖος στρατηγός, διακριθεὶς κατὰ τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον. Ἐπὶ δὲ τῆς ἐν Αἰγὸς ποταμοῖς καταστροφῆς κατώρθωσε μετὰ 8 πλοίων διαφυγὸν νὰ σωθῆ εἰς Κύπρον. Ἐκεῖ μένας 8 1)2 ἔτη μετὰ Ἰσοκράτους Λόγοι. Ἔκδ. Ε' Χ. Παπαναστασίου-Ν. Φρασκίσκου 6

τὴν ἄλωσιν τῶν Ἀθηναίων συνῆψε σχέσεις μετὰ τῆς περσι-
κῆς αὐτῆς καὶ ἔλαβε παρ' αὐτῆς στόλον, διὰ τοῦ ὁποίου νι-
κήσας τὸν στόλον τῶν Λακεδαιμονίων ἀνέτρεψε τὴν ἡγεμο-
νίαν αὐτῶν τὴν ἰδρυθεῖσαν ἀπὸ τῆς ἥτις τῶν Ἀθηναίων.
Βραδύτερον δὲ σταλείς εἰς πρεσβείαν παρὰ τῶν Ἀθηναίων
ἠχμαλωτίσθη ὑπὸ τοῦ σατραπτοῦ Τειριβάζου καὶ ἦχθη εἰς
Σάρδεϊς, ἐκεῖθεν δὲ δραπτεύσας ἦλθεν εἰς Κύπρον πρὸς
Εὐαγόραν, ὅπου καὶ ἀπέθανεν.—**ἐξ ἀπάντων**· δηλ. τῶν
Ἑλλήνων.—**ὡς**=πρὸς.—**τῷ σώματι**=τῇ ζωῇ.—**βέβαιος**=
ἀσφαλής.—**τῇ πόλει** τῇ ἑαυτοῦ πόλει, ταῖς Ἀθήναις.—**οὐδὲ
περὶ ἐνός**=περὶ οὐδενός.—**περὶ τούτου**· ὅτι δηλαδὴ καὶ
ἀσφάλειαν θὰ εὔρισκε παρὰ τῷ Εὐαγόρᾳ καὶ βοήθειαν θὰ
παρεῖχεν εἰς τὴν πατρίδα του διὰ τὴν ἀπαλλαγὴν ἐκ τῆς κηδε-
μονίας τῶν Λακεδαιμονίων.

53. **ποιῶ καὶ πάσχω ἀγαθὰ**=εὐεργετῶ καὶ εὐεργετοῦ-
μαι.—**οὐκ ἔφθασαν ἀλλήλοις πλησιάσαντες**=μόλις ἐπλησία-
σαν ἀλλήλους.—**περὶ πολλοῦ ποιουμαί τινα**=ἐκτιμῶ τινα.—
περὶ πλείονος ἐποίησαντο σφᾶς αὐτούς: ἃς ἐρμηνευθῆ=
συνεδέθησαν πρὸς ἀλλήλους διὰ ἰσχυροτέρων φιλικῶν δεσμῶν.—
ὁμονοοῦντες· ἡ μειοχὴ ἐκ τοῦ διετέλεσαν.—**ὁμονοῶ**=ὁμο-
γνωμονῶ, ἔχω τὰ αὐτὰ φρονήματα.

54. **χωρῶμαι μεγάλῃ μεταβολῇ**=ὑφίσταμαι μεγάλῃν μετα-
βολήν.—**μεγάλῃ μεταβολῇ κεχρημένην**· διότι ἄλλοτε μὲν ἦσαν
οἱ Ἀθηναῖοι ἡγεμόνες τῶν Ἑλλήνων, τώρα δὲ διετέλουν ὑπὸ
τοὺς Λακεδαιμονίους.—**λυπηρῶς καὶ βαρέως φέρω**=αἰσθά-
νομαι πόνον καὶ βαρυθυμίαν (διὰ τι).—**φύσει**=ἐκ γενετῆς, ἐκ
καταγωγῆς.—**νόμῳ**· διὰ ψηφίσματος τῆς ἐκκλησίας.—**ἐπεποι-
ήντο**· ὑποκείμενον οἱ Ἀθηναῖοι.—**σκοποῦμαι**=σκέπτομαι.—
ὅπως... ἀπαλλάξουσι· τί πρότασις εἶναι ;

55. **εἰς τοῦτ' ἀπληστίας ἦλθον**=εἰς τοιοῦτον σημεῖον
πλεονεξίας ἔφθασαν· ἡ γενικὴ **ἀπληστίας** διαιρετικὴ εἰς τὸ
τοῦτο.—**κακῶς ποιῶ τινα**=βλάπτω τινά.—**ἐπεχείρησαν**·
διὰ τῆς ἀποστολῆς εἰς Μ. Ἀσίαν στρατοῦ ὑπὸ τὸν Θίβρων·
κατ' ἀρχὰς (399 π. Χ.), τὸν Δερκυλίδαν μετὰ ταῦτα καὶ τὸν
Ἀγησίλαον τελευταῖον.—**τῶν στρατηγῶν τοῦ βασιλέως**
τοῦ Φαρναβάζου καὶ Τισσαφέρωνος.—**ἀπορῶ ὅ τι χρήσωμαι**

τοῖς πράγμασι = εὐρίσκομαι ἐν ἀπορίᾳ (ἀμηχανίᾳ), πῶς νὰ ἔξοικονομήσω τὰ πράγματα, νὰ ἀντιμετωπίσω τὴν κατάστασιν.—**διδάσκω τινὰ** = διαφωτίζω τινὰ, συνιστῶ εἰς τινά.—**πεζὸν στρατόπεδον καθίσταμαι** = συγκροτῶ πεζὸν στρατόν.—**περιγένοιτο** τῶν Λακεδαιμονίων.—**τὰ περὶ τὴν ἡπειρον μόνον καλῶς ἔξειν** = ὅτι μόνον τὰ ἐν τῇ ἡπειρωτικῇ μικρᾷ Ἀσίᾳ θὰ ἔχουν καλῶς, μόνον ἢ ὑπὸ τὸν μέγαν βασιλέα ἡπειρωτικῆ χώρα θὰ ἔχη τὴν ἡσυχίαν της.—**μεθέξειν** ἐκ τοῦ νομίζοντες.

56. πεισθέντων ταῦτα (ἀντικείμενον) **τῶν στρατηγῶν** = ἀφοῦ οἱ στρατηγοὶ υἰοθέτησαν τὴν γνώμην ταύτην.—**Λακεδαιμόνιοι κατεναυμαχήθησαν** παρὰ τὴν Κνίδον (παράλιον πόλιν τῆς Καρίας) τῷ 394 π. Χ. ναυαρχοῦντος τοῦ Λυσάνδρου.—**ἠλευθερώθησαν** τῶν ὑπὸ τοῦ Λυσάνδρου κατασθαισῶν δεκαρχιῶν (= ἀρχῆς ἐκ δέκα ἀνδρῶν), ὡς ἡ Χίος, ἡ Μυτιλήνη, Νίσυρος, Τέως, Ἐρουθραί, Ἐφεσος κ. ἄ.—**δόξα** = φήμη, αἴγλη.

57. Κόνωνος στρατηγοῦντος κατὰ τὴν ναυμαχίαν τῆς Κνίδου ἐναύαρχε ὁ Κόνων τοῦ περσικοῦ στόλου, τὸν ὁποῖον ὁ ἴδιος εἶχε συγκεντρώσει ἐκ Κύπρου καὶ Φοινίκης.—**τοῦτο παρασχόντος** δηλ. τὸ στρατηγεῖν τὸν Κόνωνα.—**ὑπὲρ ὧν** = εἰς ἀνταπόδοσιν δὲ τούτων, εἰς ἐκδήλωσιν τῆς πρὸς αὐτοὺς εὐγνωμοσύνης μας διὰ ταῦτα.—**εἰκῶν** = ἀνδριάς.—**οὔπερ** δηλ. ἐν τῷ Κεραμεικῷ, ὅπου εἶχον στηθῆ οἱ ἀνδριάντες τοῦ Κόνωνος, τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Τιμοθέου καὶ τοῦ Εὐαγόρου.—**πλησίον ἐκείνου καὶ σφῶν αὐτῶν** = πλησίον τοῦ ἀγάλματος τοῦ Διὸς σωτήρος καὶ πλησίον ἀλλήλων.—**ἀμφοτέρων** ἢ ἐπεξήγησις εὐθύς κατωτέρω.—**ὑπόμνημα** = ἀνάμνησις.

κβ'

βασιλεύς Ἀραξέρξης ὁ Μνήμων (404—361), ὁ γνωστός ἐκ τῆς Κύρου Ἀναβάσεως.—**οὐ τὴν αὐτὴν γνώμην ἔσχε** ἐνν. πρὸς ἡμᾶς.—**κατεργάζομαί τι** = φέρω εἰς πέρας, κατορθῶ τι.—**ἔδεισε** τοῦ δέδοικα =;—**ἄλλος ἡμῖν ἔσται λόγος** = ἀλλαχοῦ θὰ κάμωμεν λόγον, θὰ ὁμιλήσωμεν. Ἴσως ὁ Ἰσοκράτης ἔγραψε καὶ Κόνωνα (ἢ Κόνωνος ἐγκώμιον) μὴ περισθέντα.—**οὔτως ἔσχε** = κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον διετέθη, τοιοῦτον συναίσθημα

(δηλ. φόβου) ἔδοκίμασεν.— οὐδ' αὐτὸς λαθεῖν ἐζήτησε=οὐδ' ὁ ἴδιος ἐπεδίωξε νὰ τὸ ἀποκρύψῃ.

58. σπουδάσω περὶ τι=ἐπιδεικνύω ζῆλον εἰς τι.—χαλεπὸς ἀνταγωνιστῆς=ἐπικίνδυνος ἀντίπαλος.—ἐκεῖνον· τίνα; Κύρον· τὸν ἀδελφόν, τὸν γνωστὸν ἐκ τῆς Κύρου Ἀναβάσεως.—μέγιστον δὲ τεκμήριον· ἔνν. ἐστὶ τοῦτο.—κατεφρόνησεν· δηλ. αὐτῶν, τῶν παρασκευῶν.—διὰ τὸ μὴ φροντίζειν=διὰ τὴν ἐπιδειχθεῖσαν ἀδιαφορίαν.—μικροῦ δεῖν ἔλαθεν... ἐπιστάς=ὀλίγον ἔλειψε νὰ καταλάβῃ αὐτὸν εἰς τὸ ἀνάκτορόν του (=εἰς τὴν πρωτεύουσάν του), χωρὶς νὰ τὸ ἀντιληφθῆ, νὰ τὸ πάρῃ εἶδῃσιν.—ἐκ πολλοῦ· ἔνν. χρόνου=ἀπὸ καιρῶν.—περιδεῶς ἔχω πρὸς τινα=αἰσθάνομαι ὑπερβολικὸν φόβον πρὸς τινα.—μεταξὺ πάσων εὖ=ἐν ᾧ χρόνῳ εὐηγορεῖτο ὑπὸ τοῦ Εὐαγόρου, καθ' ὃν χρόνον ὁ Εὐαγόρας τοῦ προσέφερεν ὑπηρεσίαν· νοεῖται ἡ συνδρομὴ αὐτοῦ εἰς τὸν κατὰ τῶν Λακεδαιμονίων ἀγῶνα.

59. ταπεινὸς=ἀνάξιος λόγου.—φαῦλος = εὐτελής.—κατεργάζομαι δυναστείας=ἀποκτῶ, κερδίζω δύναμιν, ἐξουσίαν.—αἰσθάνομαι=ἀντιλαμβάνομαι.—αὐτῷ=αὐτοῦ.—τῆς δόξης· ἦν εἶχον περὶ αὐτοῦ οἱ ἄνθρωποι.—τῶν πραγμάτων=τῶν πεπραγμένων αὐτῷ, τῶν πράξεών του.—κατὰ μικρὸν=βραδέως.—φύσις=;—ἀνυπέρβλητος=ἐκεῖνος, ὃν δὲν δύναται τι; νὰ ὑπερβάλῃ, ξεπεράσῃ=ἀσύγκριτος.—συναγωνίζομαι τι=; (πρὸβλ. κεφ. γ' § 9).

60. πολὺ περὶ μειζόνων=περὶ πολὺν μειζόνων (δεδιώς), δηλαδή περὶ τῆς ἀσφαλείας αὐτοῦ τοῦ κράτους του.—οὕτω δ' οὖν ὤρμησεν· ἔνν. ἐπὶ τὸν πόλεμον=μὲ τόσον ὅπως δῆποτε (τοῦλάχιστον) [=οὖν] ζῆλον ἤρχισε τὸν πόλεμον.—τάλαντα· τὸ τάλαντον δὲν ἦτο νόμισμα, ἀλλὰ μέτρον νομισματικῆς μονάδος ἴσον πρὸς ἕξ χιλιάδας ἀττικὰς δραχμὰς.

κγ'

61. ἀπολείπομαι=ὑπολείπομαι, ὑστερῶ.—πάσαις.. ταῖς δυνάμεσιν· κατὰ τε ξηρὰν καὶ θάλασσαν.—γνώμη=ἀπόφασις.—ἐν τούτοις· ἔνν. τοῖς πράγμασιν=ἐν τῷ πολέμῳ τούτῳ.

62. Φοινίκην· ἴδε κεφ. η', § 20.—πορθῶ=καταστρέφω, λαφυραγωγῶ.—Τύρον· πόλιν τῆς Συρίας, πολυανθρω-

ποτάτην.—κατὰ κράτος=διὰ τῆς βίως.—**Κιλικίαν**· χώραν πρὸς νότον τῆς Μ. Ἀσίας (ἀπέναντι τῆς Κύπρου), γνωστὴν ἐκ τῆς Κύρου Ἀναβάσεως.—**ἀρετῇ**=γενναϊότης, ἀνδρεία.

63. **τελευτῶν**=εἰς τὰ τελευταῖα.—**οὕτως ἐνέπλησεν αὐτοὺς (τοὺς Πέρσας) τοῦ πολεμεῖν**=τόσον τοὺς ἐχόρτασεν ἀπὸ τὸν πόλεμον, τόσην ἀποστρεφὴν τοὺς ἔκαμε νὰ αἰσθάνωνται πρὸς τὸν πόλεμον.—**διαλλάττομαί τι**=συμφιλοῦμαι, ἀποκαθιστῶ φιλικὰς σχέσεις πρὸς τινα.—**γίγνομαι κύριος τῶν σωμάτων**=ἀποκτῶ ἐξουσίαν ζωῆς καὶ θανάτου.—**ἄσμενοι**=ἀσμένως, μετ' εὐχαριστήσεως· τί εἶναι συντακτικῶς ἢ λέξις **ἄσμενοι**;—**λύω τὸν νόμον**=καταργῶ τὸν νόμον, τὴν συνθήκειν.—**κινῶ τι**· ἴδε κεφ. β'. § 7.

64. **ἐντὸς τριῶν ἐτῶν**· ἀπὸ τοῦ 396—394 (ναυμαχία τῆς Κνίδου).—**ἔτη δέκα**· ἀπὸ τοῦ 385—376.—**δεινὸν**=παράδοξον.—**ἑτέρου τυραννοῦντος**· τίνος;—**χειροῦμαί τι**=κάμνω τι ὑποχείριον, κυριεύω.

κδ'

65. **αὐτῶν**· δηλ. τῶν ἡρώων.

κε'

66. **οἱ τότε γινόμενοι**=οἱ τότε ἀκμάσαντες.—**τὰ πράγματα**=ἡ πολιτικὴ κατάστασις.—**ὅς**· ἀναφορικὴ αἰτιολογ. πρότασις.—**ἀπελαύνομαι τῆς πολιτείας**=ἀποκλείομαι τῆς διοικήσεως.

67. **ἄμεικτος**=ὁ εἰς οὐδεμίαν ἐπιμειζίαν πρὸς ἄλλους ἐρχόμενος, ὁ ἄξενος.—**ἀμύνομαι τινα**=ἀποκρούω τινά.

68. **τῶν ἄλλων**· δηλ. βασιλίσκων τῆς Κύπρου.—**ὁμολογουμένως**=κατὰ κοινὴν ὁμολογίαν.—**συμβάλλομαί τι δύναμιν**=συνεισφέρω εἰς τινα δύναμιν.—**ἀπάσης τῆς Ἀσίας κύριος κατέστη**· διὰ τῆς ἀνταλκιδείου εἰρήνης (387 π. Χ.)—**τὴν ἠπειρον**· τὴν Μ. Ἀσίαν τὴν τελοῦσαν ὑπὸ τὴν περσικὴν κατοχὴν.—**τῆς ἑαυτῶν**· ἑνν. χώρας.—**κινδυνεύω περὶ τινος**=ἀγωνίζομαι πρὸς σωτηρίαν τινός.—**οἱ δὲ Ἕλληνες ἀντιδουλείας** κλπ· πρβλ. κεφ. κα', § 57.—**τοὺς πρότερον αὐτῶν ἄρχοντας**· τίνας.—**τὴν ἀρχήν**· ἑνν. τῆς θαλάσσης.

κστ'

69. τὰ προειρημένα· ἐν § 68.— τὸν τελευταῖον πόλεμον· δηλ. τὸν πρὸς τὸν βασιλέα τῶν Περσῶν.— εἰς πολλὴν ἀπορίαν ἂν κατασταίην=θὰ εὐρισκόμην εἰς πολὺν δύσκολον θέσιν (νὰ ἀπαντήσω).— καθ' ὅτι ἂν αὐτῶν ἐπιστήσω τὴν διάνοιαν=εἰς ὁποιοδήποτε ἔξ αὐτῶν στρέψω τὸν νοῦν καὶ τὴν σκέψιν.

κζ'

70. ἀθάνατοι γέγονασιν· ὡς ὁ Ἡρακλῆς, ὁ Κρόνος καὶ ὁ Πολυδεύκης κ. ἄ.— τῆς δωρεᾶς· δηλ. τῆς ἀθανασίας.— σημεῖον=ἐνδειξις, ἀπόδειξις.— θεοφιλῆς=ὁ ἀγαπώμενος ὑπὸ τοῦ θεοῦ.— ταῖς μεγίσταις συμφοραῖς περιπεσόντας· ὡς ὁ Ἡρακλῆς, ὁ Θησεύς, ὁ Παλαμίδης, ὁ Αἴας κ. ἄ.— μακαριστός=μακάριος, ἀξιοζήλευτος.

κη'

71. Τί γὰρ ἀπέλειπεν εὐδαιμονίας· ἐνν. τοῦτον=τί εἶδος εὐτυχίας, ποία εὐτυχία τοῦ ἔλειψε.— τοιούτων προγόνων· τίνων;— τῷ σώματι καὶ τῇ γνώμῃ ἴδε κεφ. ι', § 21-23.— γνώμη=;

72. εὐπαιδίας τυχεῖν...· ἐπεξήγησις τοῦ δ.— εὐπαιδία=εὐτεκνία.— διαμαρτάνω τινός=ἀποτυγχάνω εἰς τι.— συμπίπτω=συμβαίω.— ἰδιωτικῷ ὀνόματι προσαγορεύομαι=προσφωνοῦμαι μὲ λέξιν προσιδιάζουσαν εἰς ἰδιώτας (ὅπως π. χ. παρ' ἡμῖν ἡ λέξις κύριε).— τὸν μὲν· ἐνν. τὸν Νικοκλέα.— τοὺς δὲ ἄνακτας, τὰς δ' ἀνάσσας· οὕτως ἐκαλοῦντο ἐν Κύπρῳ οἱ υἱοί, ἀδελφοί, γυναῖκες καὶ ἀδελφαὶ τῶν βασιλέων, ὅπως σήμερον οἱ υἱοί, ἀδελφοί κλπ. καλοῦνται πρίγκιπες.— εἴ τινες τῶν ποιητῶν... ὡς ἦν θεὸς ἐν ἀνθρώποις ἢ δαίμων· ὑπανίσσεται τὸν Ὅμηρον εἰπόντα περὶ τοῦ Ἐκτορος, ὅτι ἦτο θεὸς μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων (Ίλ. Ω, στίχ. 258).— δαίμων καὶ συνηθέστερον δαίμονες· νοοῦνται οἱ μεταξὺ τῶν δώδεκα θεῶν καὶ τῶν ἡμιθέων ἢ ἡρώων, οἵτινες ἐγεννήθησαν ἐκ θεοῦ καὶ θνητῆς ἢ θνητοῦ καὶ θεᾶς.— περὶ τὴν ἐκείνου φύσιν· ἀντὶ περὶ τῆς ἐκείνου φύσεως.

κθ'

73. τῶν μὲν· ἢ ἀπόδοσις κατωτέρῳ (κεφ. λ') ἐγὼ δέ.—

εἰς *Εὐαγόραν* ἔνν. ἀναφερομένων.—*πολλὰ μὲν* ἢ ἀπόδοσις οὐ μὴν ἀλλά.—*ὕστερίζω*=μένω ὀπίσω.—*ὕστερίζω τῆς ἀκμῆς τῆς ἔμαντοῦ*=διατελῶ ἐν ἑλλείψει (στερήσει) τῆς ἀκμῆς τῆς ἡλικίας μου, δὲν μοῦ ἐπιτρέπουν αἰ-σωματικά καὶ πνευματικά μου δυνάμεις.—*ἀνεγκωμίαστος*=ἄνευ ἐγκωμίων.

λ'

74. *ταύτας* τὰς τῶν πράξεων καὶ τῆς διανοίας εἰκόνας.—*σεμνύνομαι ἐπί τινι*=εἶμαι ὑπερήφανος, καμαρώνομαι διὰ κάτι.—*φιλοτιμοῦμαι ἐπί τινι*=σεμνύνομαι ἐπί τινι.—*ἔπειθ' ὅτι* παρατηρητέον τὴν μεταβολὴν τῆς συντάξεως· τὸ αἴτιον τοῦ προκρίνω (τὰς τῶν πράξεων καὶ τῆς διανοίας εἰκόνας) ἐξηγήθη κατ' ἀρχὰς μὲν διὰ μετοχῆς [*εἰδώς*], γῶν δὲ διὰ προτάσεως· τὸ αὐτὸ καὶ κατωτέρω· *πρὸς δὲ τούτοις ὅτι* κλπ.—*τύπος*=εἰκόν.—*παρ' οἷς ἂν σταθῶσι*=εἰς τὴν πόλιν τῶν ὀποιῶν ἠθελον τυχόν ἰδρυθῆ.—*ἐξενεχθῆναι* τοῦ *ἐκφέρομαι*, ὅπερ ἐπὶ λόγων καὶ συγγραμμάτων=λαμβάνω δημοσιότητα, κυκλοφορῶ.—*οἱ εὖ φρονοῦντες* ἔνταῦθα=οἱ πεπαιδευμένοι.—*διατριβαί*=συγκεντρώσεις μετὰ συζητήσεων, φιλολογικαὶ συγκεντρώσεις, ὡς θὰ ἐλέγομεν σήμερον.—*ἀγαπῶμαι*=θαυμάζομαι, ἐπαινοῦμαι.—*παρ' οἷς* δηλ. τοῖς *εὖ φρονοῦσιν*.—*εὐδοκιμῶ παρὰ τινι*=ἔχω ὑπόληψιν, ἀπολαύω τιμῆς παρὰ τινι.

75. *τὰ πεπλασμένα καὶ γεγραμμένα*=τὰ ἐκ πηλοῦ πεποιημένα καὶ διὰ χρωμάτων μεμιμημένα=αἱ εἰκόνας τῶν γλυπτῶν καὶ τῶν ζωγράφων.—*τοῦ σώματος* ἔνν. ἑαυτοῦ.—*διάνοια*=ἔννοια.—*πρὸς δὲ τούτοις ὅτι... ἀλλὰ χρηστοῖς εἶναι βουλομένοις* ὁ νοῦς· οὐδεὶς ἰδὼν ἄνδρα ἐκ πηλοῦ πεποιημένον ἢ γεγραμμένον δύναται νὰ κάμῃ ὅμοιον πρὸς ἐκεῖνον τὸ ἰδικόν του σῶμα· ἐὰν κανεὶς λ. γ. παρατηρήσῃ καὶ ἐρευνήσῃ μὲ ἀκρίβειαν ἀνδριάντα τοῦ Ἡρακλέους, δὲν δύναται νὰ ἀποκτῆσῃ τὰς δυνάμεις τοῦ Ἡρακλέους, ἀφοῦ εἶναι αὐτὸς ἀδύνατος κατὰ τὸ σῶμα. Οἱ ἐνδιαφερόμενοι ὅμως νὰ γίνωνν χρηστοὶ εὐκόλως δύνανται ἐκ τῆς ἀκοῆς τῶν ἐπαίνων τῶν ἑναρτίων νὰ μιμηθῶσι τοὺς τρόπους ἀλλήλων καὶ τὰς ἔννοιαι τὰς ἐνυπαρχούσας εἰς τὰ λεγόμενα.

λα'

76. ὧν ἔνεκα· διὰ τοὺς λόγους δηλαδή, τοὺς ὁποίους ἐξέθε-
 σαν ἐν τῷ προηγουμένῳ κεφαλαίῳ.—*τοῖς ἀπ' Εὐαγόρου γε-
 γονόσι*· δηλ. ὁ ἀδελφὸς τοῦ Νικοκλέους Πρυταγόρας καὶ οἱ
 λοιποὶ συγγενεῖς.—*παράκλησιν*· ἐπὶ τὴν Εὐαγόρου μίμησιν.—
παράκλησις=προτροπή, παρόρμησις.—*θεωρῶ τι*=παρῆτι-
 ρῶ τι ὡς εἰκόνα.—*συνδιατρίβειν αὐταῖς*=ἀναγινώσκειν αὐτάς.

77. *φιλοσοφία*=ἡ ἀγάπη πρὸς τὴν μάθησιν, τὴν μόρφω-
 σιν.—*ἐτέρους*· καὶ οὐχὶ συγγενεῖς.—*εὐλογοῦμαι*=ἐπαινοῦ-
 μαι.—*παρακαλῶ τινα*; (ἴδε ἀνωτέρω *παράκλησις*).—
ὅπως=πῶς.

λβ'

78. *καταγινώσκω*· μετ' ἀπαρεμφάτου ἢ εἰδικῆς προτά-
 (ὡς ἐνταῦθα)=κατηγορῶ.—*διακελεύομαί τινι περὶ τινος*=
 συμβουλεύω τινὰ περὶ τινος.—*ἀφεμένους* (ἐνν. *ταῦτα*)...*χαί-
 ρουσι*=ἀφήνοντες κατὰ μέρος ἐκεῖνα, διὰ τὰ ὁποῖα αἰσθά-
 νονται ἐξαιρετικὴν εὐχαρίστησιν=τὰς ἀπολαύσεις των.

79. *ταῦτ' εἰδώς=καίπερ ταῦτ' εἰδώς*.—*ταῦτόν*· τὸν
 διὰ τὴν ἀποφυγὴν τῆς χασμοδίας.—*ἀμιλλῶμαι περὶ τῆς
 νίκης*=διαγωνίζομαι περὶ τῆς νίκης.

λγ'

80. *ἐξ ὧν=δι' ὧν*.—*παροξύνω τινὰ*=διεγείρω, κεντροῖζω
 τινά.—*ἐλλείπω*=εἶμαι ἐλλιπής, χαλαρῶνω τὸν ζῆλόν μου.—
ὡσπερ ἐν τῷ παρόντι· ἐνν. *ἐπιμελεῖ τῆς ψυχῆς καὶ ταύ-
 την ἀσκεῖς*.—*ὅπως ἄξιός ἔσει*· ἢ ἐξάρτησις ἐκ τοῦ ἐπιμε-
λεῖσθαι (πλαγ. ἐρωτ. πο.).—*περὶ πολλοῦ ποιοῦμαί τι*=
 ἐνδιαφέρομαι πολὺ διὰ τι, ὑπερτιμῶ τι.—*πλείστον καὶ με-
 γίστων*· τίνα εἶναι ταῦτα;

81. *ἀγαπῶ, εἰ*=εὐχαριστοῦμαι, μένω ἱκανοποιημένος,
 εἰάν.—*τῶν παρόντων*· τῶν συγχρόνων βασιλίσκων τῆς Κύ-
 πρου.—*ὑπόγνιός*=ὁ μόλις ἐξεληθὼν ἐκ τῶν χειρῶν τινος, ὁ
 πρόσφατος.—*τὸ ὑπογνιότατον*· ἐπισηματικῶς=τελευταίως.—
τῶν ἄλλων· δηλ. τῶν ἰδιωτῶν.—*ἔστιν ἐπὶ τινι*=εἶναι εἰς τὴν
 ἐξουσίαν, εἰς τὸ χεῖρ τινός.—*διαμαρτάνω τινός*=ἀποτυγχά-
 νω εἰς τι, στεροῦμαί τι.—*ἐπιδίδωμι*· ἴδε κεφ. κ', § 68.—
προσῆκει· ἐνν. γενέσθαι.

αριθ 40 Σέρων αναδ...
608

$$9 \cdot \left(-\frac{4}{3}\right)^3 - 12 \cdot \left(-\frac{4}{3}\right)^2 + \frac{4}{3} + 27$$

$$9 \cdot \frac{64}{27} - 12 \cdot \frac{16}{9} + \frac{4}{3} + 27$$

$$\frac{546}{27} - \frac{162}{9} + \frac{4}{3} + \frac{27}{1}$$

$$\frac{546}{27} - \frac{546}{27} + \frac{36}{27} + \frac{49}{27}$$

$$\frac{-1152}{27} - \frac{387}{27}$$

Ἐν Ἀθήναις τῇ 9 Σεπτεμβρίου 1932

Ἀριθ. Πρωτ. 44429 / 15254

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Πρὸς
τὸν κ. Ἰωάννην Σιδέρην

Βιβλικόδότην

Σταδίου 52

Ἀνακοινοῦμεν ὑμῖν, ὅτι διὰ ταῦταριθμοῦ ὑπουργικῆς ἀποφάσεως ἐκδοθείσης τὴν 12 Αὐγούστου ἔ. ἔ. καὶ δημοσιευθείσης τὴν 29ην Αὐγούστου εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 80 φύλλον τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως, ἐνεκρίθη συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ νόμου 5045 καὶ τὴν ἀπόφασιν τῆς οἰκείας κριτικῆς ἐπιτροπῆς, τὴν περιλαμβανομένην εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 477 πρακτικὸν τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Γνωμοδοτικοῦ Συμβουλίου, τὸ ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἰσοκράτους πρὸς Νικοκλέα καὶ Εὐαγόρας» τῶν Χρ. Παπαναστασίου καὶ Ν. Φραγκίσκου βιβλίον των ὡς διδακτικὸν βιβλίον πρὸς χρῆσιν τῶν μαθητῶν τῆς Γ' τάξεως τῶν Γυμνασίων διὰ **μίαν πενταετίαν** ἀρχομένην ἀπὸ τοῦ σχολικοῦ ἔτους 1932—1933 ὑπὸ τὸν ὄρον, ὅπως κατὰ τὴν ἐκτύπωσιν τοῦ βιβλίου τούτου συμμορφωθῆτε πρὸς τὰς ὑποδείξεις τῆς κριτικῆς ἐπιτροπῆς.

Ἐντολῇ τοῦ Ὑπουργοῦ

Ὁ Διευθυντὴς

(Τ. Σ.) Ε. ΚΑΚΟΥΡΟΣ

Ἄρρον 6ον τοῦ Προεδρικοῦ Διατάγματος
«Περὶ τοῦ τόπου τῆς διαιμήσεως τῶν ἐγκεκριμένων
διδασκτικῶν βιβλίων».

Τὰ διδασκτικὰ βιβλία τὰ πωλούμενα μακρὰν τοῦ τόπου τῆς ἐκδόσεώς των ἐπιτρέπεται νὰ πωλῶνται ἐπὶ τιμῇ ἀνωτέρα κατὰ 15% τῆς ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ παρόντος Διατάγματος κανονισθείσης ἄνευ βιβλιοσήμου τιμῆς πρὸς ἀντιμετώπισιν τῆς δαπάνης συσκευῆς καὶ τῶν ταχυδρομικῶν τελῶν, ὑπὸ τὸν ὄρον ὅπως ἐπὶ τοῦ ἐσωτερικοῦ μέρους τοῦ ἐξωφύλλου ἢ τῆς τελευταίας σελίδος τούτου ἐκτυποῦται τὸ παρὸν ἄρθρον.

Μαρία & Δημήτριος

